

**REPUBLIKA HRVATSKA
VIJEĆE ZA VODNE USLUGE**

**IZVJEŠĆE O STANJU U SEKTORU VODNIH USLUGA
I
RADU VIJEĆA ZA VODNE USLUGE
ZA 2022.**

SADRŽAJ

1. UVOD I INSTITUCIONALNI OKVIR	2
2. CIJENA VODE U HRVATSKOJ	7
3. CIJENE VODNIH USLUGA.....	10
4. CIJENA JAVNE VODOOPSKRBE DRUGIM ISPORUČITELJIMA VODNIH USLUGA.....	16
5. CIJENE USLUGE PRAŽNJENJA I ODVOZA OTPADNIH VODA IZ INDIVIDUALNIH SUSTAVA ODVODNJE (MOBILNA ODVODNJA)	25
6. NAKNADA ZA RAZVOJ	28
7. ISPORUČITELJI VODNIH USLUGA I KLJUČNI POKAZATELJI PRUŽANJA USLUGA.....	32
8. FINANCIJSKI POKAZATELJI SEKTORA VODNIH USLUGA	40
9. NAJVIŠE, NAJNIŽE I PROSJEČNE CIJENE VODE	49
10. STRUČNA MIŠLJENJA, SAVJETOVANJA, PREDSTAVKE I UPITI	59
11. UPRAVNI SPOROVI.....	877
12. TRENDOSI U SEKTORU VODNIH USLUGA U 2022.....	88

1. UVOD I INSTITUCIONALNI OKVIR

1.1. Podnošenje Izvješća

Ovo Izvješće podnosi se temeljem odredbe članka 65. stavka 6. Zakona o vodnim uslugama (Narodne novine, broj 66/19).

1.2. Poslovanje Vijeća u produljenom mandatu

Vijeće za vodne usluge osnovano je Zakonom o vodama (Narodne novine, broj 153/09) na način kako se osnivaju *ad-hoc* tijela.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine, broj 56/13) izmijenjena je osnivačka odredba o Vijeću s ciljem uspostavljanja Vijeća kao stalnog tijela, no u razdoblju 2013. – 2022. Vijeće nije uspostavljeno kao stalno tijelo.

Vijeće je u 2022. poslovalo isključivo po odredbama Zakona o vodnim uslugama (Narodne novine, broj 66/19). Prema prijelaznim odredbama članka 106. stavcima 1. i 2. Zakona o vodnim uslugama:

„(1) Vijeće za vodne usluge osnovano Zakonom o vodama (»Narodne novine«, br. 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14., 46/18.) nastavlja poslovati u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu uredbe iz članka 74. stavka 3. ovoga Zakona¹ imenovat će se članovi Vijeća za vodne usluge, a dosadašnji članovi Vijeća razriješiti.“

Do razrješenja članova Vijeća po odredbama Zakona o vodnim uslugama, Vijeće nastavlja poslovati u postojećem sastavu uspostavljenom u skladu s člankom 217. Zakona o vodama (Narodne novine, br. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14 i 46/18), a na taj način je poslovalo i u 2022. godini.

Vijeće je i u 2022. poslovalo kao *ad-hoc tijelo*, bez stručne službe, a stručnu pomoć je osiguravalo ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo putem jedne državne službenice, u svojstvu tajnice Vijeća.

¹ Uredba o Vijeću za vodne usluge, koju, prema članku 110. stavku 2. Zakona o vodnim uslugama, Vlada Republike Hrvatske donosi u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu uredbe iz članka 7. stavka 6. Zakona (tj. Uredbe o uslužnim područjima).

1.3. Saziv i sastav Vijeća

1.3.1. Drugi saziv Vijeća

Tijekom 2022. Vijeće je nastavilo poslovati u svom drugom sazivu. Odlukom Hrvatskog sabora KLASA: 021-13/14-07/41 od 6. veljače 2015. (Narodne novine, broj 17/15) imenovan je drugi saziv Vijeća za vodne usluge u sastavu: Elizabeta Kos, Željko Kolar, Nikolina Ptiček, Sanja Polić, Vladimir Šimić, Milka Kosanović, Damir Cimer, Mario Milinković i Irena Miličević.

Ostavku na članstvo u Vijeću tijekom 2016. podnijeli su Željko Kolar i Damir Cimer, a početkom 2017. i Elizabeta Kos. Vijeće je u 2022. poslovalo u sastavu od 6 članova.

U trenutku podnošenja ovoga Izvešća dužnost predsjednika Vijeća obnaša Vladimir Šimić, dipl.iur, a dužnost potpredsjednice Vijeća obnaša Nikolina Ptiček, dipl.oec. Vijeće posluje u sastavu od 5 članova budući da je ostavku na dužnost člana Vijeća podnio Mario Milinković, zbog nespojivosti dužnosti člana Vijeća s dužnošću zastupnika u Hrvatskom saboru.

1.3.2. Slobodni mandat

Imenovani članovi vijeća dolaze iz različitih institucija u Republici Hrvatskoj: tijela državne uprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, jedinica lokalne samouprave, udruga itd., no nemaju po odredbama Zakona vezani mandat tj. ne predstavljaju institucije iz kojih potječu, ne odgovaraju za svoj rad tim institucijama niti te institucije, po odredbama Zakona mogu pokrenuti postupak za njihov opoziv.

1.4. Financiranje Vijeća

Sukladno članku 66. Zakona o vodnim uslugama Vijeće za vodne usluge je proračunski korisnik državnog proračuna, u kojem se osiguravaju i sredstva za njegov rad.

1.5. Zakonodavni okvir

Ključni propisi koji se primjenjuju na djelatnost vodnih usluga su:

ZVU – Zakon o vodnim uslugama (NN 66/19)

ZFVG – Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19 i 36/24)

ZOV – Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21 i 47/23)

ZVLJP – Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/13, 64/15, 104/17, 115/18 i 16/20)

UNOC - Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (NN 112/10, od 16.07.2023. van snage) UMEP - Uredba o mjerilima

ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (NN 112/10, od 16.07.2023. van snage)

UNKV - Uredba o visini naknade za korištenje voda (NN 82/2010, 83/12, 10/14, 32/20, 140/22, 158/23 i 33/24)

UNZV - Uredba o visini naknade za zaštitu voda (NN 82/10, 83/12, 151/13, 116/18 i 33/24)
PNKV - Pravilnik o obračunu i naplati naknade za korištenje voda (NN 36/20)
PNZV - Pravilnik o obračunavanju i plaćanju naknade za zaštitu voda (NN 48/19)

1.6. Djelokrug Vijeća

Vijeće za vodne usluge u svom djelokrugu²:

1. nadzire zakonitost odluke o cijeni vodnih usluga
2. nadzire zakonitost odluke o naknadi za razvoj
3. nadzire zakonitost određivanja cijena posebnih isporuka vode iz članka 47. do 54. Zakona o vodnim uslugama
4. vodi zbirku podataka o cijeni vodnih usluga i naknadi za razvoj te ih objavljuje
5. inicira donošenje uredbe o regulatornom računovodstvu, uredbu o vrednovanju učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga, uredbu o metodologiji za određivanje cijene vodnih usluga članka i uredbu o unutarnjem ustrojstvu Vijeća za vodne usluge
6. obavlja i druge poslove određene Zakonom o vodnim uslugama i Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva.

Vijeće ne nadzire pojedinačne obračune cijena vodnih usluga i naknade za razvoj u računima za vodnu uslugu, što je nadležnost inspekcije za zaštitu potrošača unutar Državnog inspektorata Republike Hrvatske.

1.7. Metodologija postupanja Vijeća

1.7.1. Samostalna prijava cijena i troškova

Isporučitelji vodnih usluga dužni su Vijeću za vodne usluge dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga i podatke o troškovima svog poslovanja u roku od pet dana od objave odluke o cijeni vodnih usluga u službenom listu jedinice područne (regionalne) samouprave.“ (čl. 36. st. 3. ZVU). Takva obveza nije propisana Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva za odluke o naknadi za razvoj, no kako se radi o općim aktima s općeobvezujućom pravnom snagom koji se objavljuju u službenim glasilima kontrola je olakšana. Uz to javni isporučitelji vodnih usluga, gotovo bez iznimke, dostavljaju odluke o naknadi za razvoj Vijeću, kao što postupaju s odlukom o cijeni vodnih usluga.

Uz odluku o cijeni vodnih usluga isporučitelji vodnih usluga dostavljaju Vijeću i popunjene obrasce prijave troškova upravljanja i pogona komunalnim vodnim građevinama.

S obzirom na to da su Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva propisani način određivanja cijene, vrste troškova koje cijena

² Čl. 67. ZVU

mora pokriti i sastavnice računa za vodne usluge - podcijenjena tarifna politika (prihod od cijene ne pokriva troškove) može se voditi samo neistinim prikazivanjem poslovnih troškova.

Glavni nedostatak sustava samostalne prijave je u tome što podaci prijavljeni od isporučitelja nisu provjerljivi. Vijeće nije raspolagalo sredstvima da u postupku nadzora provede vještačenja prikazanih troškova i njihov odnos sa cijenom. U tom pogledu Vijeće se oslonilo na temeljne financijske izvještaje i podatke o dobiti i gubitku isporučitelja vodnih usluga kao na referentan podatak.

1.7.2. Preventivno-instruktivni pristup

Vijeće je u 2022. zadržalo tzv. preventivno-instruktivni pristup u odnosu na restriktivno-sankcionirajući tj. prvo je upozoravalo isporučitelje vodnih usluga na nezakonitosti u odlukama o cijeni vodnih usluga i o naknadi za razvoj, da bi potom primijenilo svoje ovlasti.

Vijeće komunicira s korisnicima vodnih usluga, isporučiteljima vodnih usluga te preostalom javnošću putem mrežnih stranica Vijeća, pri čemu koristi podstranicu na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za vodno gospodarstvo, kao domaćina.

U trenutku podnošenja ovog Izvešća podstranica Vijeća na mrežnim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije je:

<https://mzozt.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-vodnoga-gospodarstva-i-zastite-mora-2033/vijece-za-vodne-usluge/2064>

Na web stranici su dostupni i obrasci prijave troškova upravljanja i pogona komunalnim vodnim građevinama koje isporučitelji dostavljaju Vijeću uz odluke o cijeni vodnih usluga.

Na web stranici također su dostupna stručna mišljenja, očitovanja i odgovori na traženje isporučitelja vodnih usluga, jedinica lokalne samouprave, inspekcija, korisnika vodnih usluga, potrošačkih udruga i drugih zainteresiranih subjekata.

1.8. Statistika održanih sjednica

Od početka rada drugoga saziva do isteka 2022. Vijeće je održalo 234 sjednice. U 2022. Vijeće je održalo 28 sjednica i 47 radnih sastanaka. Sjednice i radni sastanci Vijeća održavani su hibridno, uživo i putem audio-video veze.

Dodatno su održavani i *ex parte* sastanci s predstavnicima isporučitelja vodnih usluga i jedinica lokalne samouprave, o temama iz djelokruga Vijeća, pri čemu je utvrđivano činjenično stanje u pojedinim predmetima, davana pojašnjenja, upute, preporuke i savjeti.

1.9. Suradnja

Vijeće za vodne usluge sudjeluje u radu skupština, radnih skupina te na konferencijama, radionicama i seminarima koje organiziraju organizacije za promicanje ciljeva održivog razvoja u sektoru voda. Najvažnija međunarodna suradnja Vijeća odvija se unutar WAREG-a.

1.9.1. Suradnja u okviru WAREG-a - Europskih vodnih regulatora

Vijeće za vodne usluge je, u izvještajnom razdoblju, nastavilo djelovati u članstvu udruge WAREG – Europski vodni regulatori, pokrenute u travnju 2014.

WAREG danas okuplja 26 regulatora vodnih usluga u statusu punopravnih članova i 8 regulatora vodnih usluga u statusu promatrača.

WAREG je od svog osnivanja do isteka 2022. održao 26 skupština od kojih su tri održane u 2022. (Horta, Torino i Budimpešta). Vijeće za vodne usluge imalo je status promatrača od 4. Skupštine u Edinburgu u svibnju 2015., a pristupilo je u punopravno članstvo na 8. Skupštini u Horti u lipnju 2016.

Vijeće je putem WAREG-a razmjenjivalo informacije i iskustva vezana uz poslovanje isporučitelja vodnih usluga povodom energetske krize, ekološke tranzicije isporučitelja vodnih usluga, tarifnih okvira, benchmarkinga, EU poticanih investicija te o drugim pitanjima učinkovitog pružanja vodnih usluga u sve izazovnijem okruženju.

1.9.2. Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača

Vijeće za vodne usluge ima svog stalnog člana u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača. Vijeće je i u 2022. aktivno sudjelovalo u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača.

Zadaće Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača su sudjelovanje u izradi Nacionalnog programa za zaštitu potrošača i izvješća o ostvarivanju Nacionalnog programa za zaštitu potrošača, poticanje izmjene i dopune postojećih te donošenje novih propisa iz područja zaštite potrošača, sudjelovanje u kreiranju politike zaštite potrošača i izvješćivanje Vlade Republike Hrvatske o slučajevima kršenja dobrih poslovnih običaja.

Vijeće je na sjednicama Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača davalo pojašnjenja o pravima potrošača u korištenju vodnih usluga.

2. CIJENA VODE U HRVATSKOJ

2.1. Struktura cijene vode

Cijena vode u Hrvatskoj ima sljedeće sastavnice:

Tablica 1 Sastavnice cijene vode

CIJENA VODE		KLASIFIKACIJE			
Sastavnice	Generički naziv	prema pravnoj prirodi	prema primatelju sredstava	prema razini primatelja sredstava	prema namjeni potrošnje
Fiksni dio CVU	cijene vodnih usluga (CVU)	cijena javne usluge	isporučitelj vodnih usluga	lokalna	OPEX i amortizacija
Varijabilni dio CVU			javni isporučitelj vodnih usluga		CAPEX
Naknada za razvoj (NZR)	vodne naknade	neporezna javna davanja (striktno namjene)	Hrvatske vode	nacionalna	CAPEX isporučitelja vodnih usluga i druge aktivnosti Hrvatskih voda
Naknada za korištenje voda (NKV)					
Naknada za zaštitu voda (NZV)					
PDV na cijenu vodne usluge (13%)	porezi	porez	Državna riznica		opća proračunska potrošnja

Legenda:

OPEX – je kratica za operativne troškove i označuje troškove upravljanja, održavanja i pogona vodno-komunalne infrastrukture; uz OPEX se naplaćuju i troškovi amortizacije dugotrajne imovine, ali samo iz varijabilnog dijela cijene vodnih usluga

CAPEX – je kratica za kapitalne izdatke i označuje investicijske izdatke razvoja i rekonstrukcije vodno-komunalne infrastrukture.

2.2. Određivanje cijene vode u skladu s propisima

Sastavnice unutar cijene vode određuju se po zasebnim pravilima niže navedenih propisa.

2.2.1. Određivanje cijene vodnih usluga

Cijena vodne usluge određuje se u skladu sa Zakonom o vodnim uslugama i Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva koja je donesena na temelju ranije važećeg Zakona o vodama (NN 153/09).

Pri određivanju cijene vodnih usluga donositelji moraju poštivati načela: povrata troškova od vodnih usluga kako je uređeno zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva u granicama ekonomske učinkovitosti te načelima pravičnosti, zaštite od monopola i socijalne pravičnosti cijene vode. Sustav međusobnih subvencija ne može se koristiti za socijalne poticaje, osim kad je ovim Zakonom drukčije uređeno.

Do integracije javnih isporučitelja vodnih usluga, odluke o cijeni vodnih usluga moraju se donijeti u skladu s čl. 109. stavci 2. do 5. Zakona o vodnim uslugama (prijelazna odredba).

Cijenu vodnih usluga određuju isporučitelji vodnih usluga (uobičajeno uprave ili nadzorni odbori, ili uprave uz suglasnost nadzornih odbora) uz suglasnost gradonačelnika/općinskih načelnika općina i gradova na području pružanja usluge. U roku od 30 dana od dana podnošenja odluke jedinici lokalne samouprave na suglasnost ona je dužna izdati suglasnost, obrazloženo odbiti izdavanje ili zatražiti izmjene i dopune. Ne postupi li jedinica lokalne samouprave na opisani način, istekom roka smatra se da je suglasnost dana. Ako suglasnost treba izdati više jedinica lokalne samouprave na području pružanja usluge, smatra se da je ona izdana kada je izdaju jedinice lokalne samouprave koje su izravno ili neizravno većinski član društva, dioničar odnosno osnivač javnoga isporučitelja vodne usluge.

Odluka o cijeni vodnih usluga objavljuje se u službenom listu jedinice područne (regionalne) samouprave.

Vijeće može povodom nadzora zakonitosti odluke o cijeni vodnih usluga:

- narediti donositeljima akata koji su predmet nadzora da usklade akte sa zakonom i temeljem njega donesenim provedbenim propisima (čl. 68. st.1.toč. 1. ZVU)
- donijeti odluku o obustavi od primjene nezakonite odluke o cijeni vodnih usluga (čl. 68. st.1.toč. 2. ZVU)
- donijeti privremenu odluku o cijeni vodne usluge, na zahtjev javnog isporučitelja vodnih usluga ili po službenoj dužnosti (čl. 68. st.1.toč. 4. ZVU).

2.2.2. Određivanje naknade za razvoj

Naknada za razvoj određuje se u skladu sa Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva, a supsidijarno se na način donošenja primjenjuju i odredbe Zakona o vodnim uslugama i Zakona o vodama.

Naknadu za razvoj donosi javni isporučitelj vodnih usluga (čl. 52.st.1. ZFVG), putem svoje skupštine (čl. 23. st.1. toč. 4. ZVU) i to tzv. dvostrukom većinom tj. većinom razmjerno temeljnom kapitalu i većinom broja članova društva (čl. 24. st. 3. i 4. ZVU), a iznimno i običnom većinom razmjerno temeljnom kapitalu (čl. 24.st.5. ZVU).

Iznimno od navedenog jedinice lokalne samouprave mogu predložiti uvođenje naknade za razvoj jedinici područne (regionalne) samouprave, u skladu sa Zakonom o financiranju

vodnoga gospodarstva, na čijem se području nalazi izvorište ili površinski vodozahvat, kada su, radi zaštite izvorišta i površinskih vodozahvata u zonama sanitarne zaštite, potrebna posebna povećana ulaganja u komunalne vodne građevine (čl. 105. Zakona o vodama).

Odluka o naknadi za razvoj objavljuje se u službenom listu Republike Hrvatske.

Vijeće za vodne usluge može na tri načina utjecati na odluke o naknadi za razvoj:

- narediti donositeljima akata koji su predmet nadzora da usklade akte sa zakonom i temeljem njega donesenim provedbenim propisima (čl. 68. st.1. toč. 1. ZVU)
- donijeti odluku o obustavi od primjene nezakonite odluke o naknadi za razvoj (čl. 68. st. 1.toč. 2. ZVU)
- donijeti privremenu odluku o naknadi za razvoj, na zahtjev javnog isporučitelja vodnih usluga ili po službenoj dužnosti (čl. 68. st.1. toč. 4. ZVU).

2.2.3. Određivanje naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda

Visinu obje naknade određuje Vlada Republike Hrvatske u skladu sa Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva.

Visina naknade za korištenje voda propisuje se Uredbom o visini naknade za korištenje voda.

Visina naknade za korištenje voda za javnu vodoopskrbu je u 2022. iznosila 2,85 kn/m³ ³

Visina naknade za zaštitu voda propisuje se Uredbom o visini naknade za zaštitu voda.

Visina naknade za zaštitu voda je u 2022. iznosila 1,35 kn/m³ ⁴.

Visina naknade za zaštitu voda umanjuje se primjenom odgovarajućeg koeficijenta (k_2) u odnosu na postignuti stupanj pročišćavanja na uređaju za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i to na: 0,95 kn/m³ za prvi stupanj pročišćavanja, na 0,41 kn/m³ za drugi stupanj pročišćavanja i 0,27 kn/m³ za treći stupanj pročišćavanja.⁵

Vijeće za vodne usluge nema zakonskih ovlasti u odnosu na određivanje visina ove dvije naknade.

2.2.4. Porez na dodanu vrijednost

Stopa poreza na dodanu vrijednost propisuje se Zakonom o porezu na dodanu vrijednost.

Stopa poreza na dodanu vrijednost na vodne usluge povećana je sa 10% na 13% 1. siječnja 2014.

³ Čl. 4. Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o visini naknade za korištenje voda (NN 32/20)

⁴ Čl. 3.st. 1. Uredbe o visini naknade za zaštitu voda (NN 82/10, 83/12, 151/13 i 116/18)

⁵ Čl. 5. st.4 Uredbe o visini naknade za zaštitu voda

3. CIJENE VODNIH USLUGA

3.1. Vrste i sastavnice cijene vodnih usluga

Tablica 2 Cijene vodnih usluga prema vrsti vodnih usluga

Vrsta vodnih usluga
za javnu vodoopskrbu (fiksna mreža ili mobilna)
za odvodnju otpadnih voda (fiksna mreža ili mobilna)
za pročišćavanje otpadnih voda (fiksna infrastruktura)

Tablica 3 Sastavnice cijena vodnih usluga prema vrsti troškova

Sastavnice prema vrsti troškova	Jedinica mjere
fiksni dio (puna)	kn/razdoblje (u pravilu mjesec)
fiksni dio (socijalna)	kn/razdoblje (u pravilu mjesec)
varijabilni dio (puna)	kn/m ³
varijabilni dio (socijalna)	kn/m ³ (ne više od 60% od osnovne varijabilne)

Tablica 4 Cijena vodnih usluga prema kategoriji korisnika vodnih usluga

Kategorije korisnika vodnih usluga
Kućanstva
Poslovni korisnici
Nekomercijalni korisnici
Poljoprivreda

3.2. Troškovi koje cijena vodnih usluga mora pokriti

Troškovi upravljanja komunalnim vodnim građevinama, uključujući održavanje komunalnih vodnih građevina i troškovi poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga financiraju se iz cijene vodne usluge⁶.

Cijena vodne usluge mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina te isporuku vodnih usluga i to:⁷

- materijalne troškove
- troškove usluga
- troškove naknade za koncesiju kada je isporučitelj vodnih usluga koncesionar,
- troškove za zaposlene
- financijske rashode (troškove)
- troškove amortizacije dugotrajne imovine
- troškove vrijednosnog usklađivanja kratkotrajne imovine u visini 5% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga,

⁶ Čl. 5. st. 7. ZVU

⁷ Čl. 4. UNOC

- trošak naknade za korištenje voda iz članka 23. točke 3. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine, br. 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16 i 127/17), nakon roka određenog člankom 95. stavkom 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i naknade iz članka 28. stavka 3., odnosno iz članka 95. stavka 3., Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, za koje je obveznik isporučitelj vodnih usluga.

3.3. Fiksni i varijabilni dio cijene vodne usluge

Cijena vodne usluge sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

Osnovica varijabilnog dijela cijene vodne usluge javne odvodnje i/ili pročišćavanja otpadnih voda, (...) je količina (kubni metar tj. m³) ispuštene otpadne vode (...).

Fiksni dio cijene vodne usluge plaća se u fiksnom iznosu i mora pokriti fiksne troškove pružanja vodnih usluga propisane uredbom o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga.⁸

3.4. Fiksni dio cijene vodnih usluga

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine, i to troškova:⁹

- očitavanja vodomjera
- obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga
- umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima, tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje
- redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga
- ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga obračunava se mjesečno.

Fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga.

Fiksni dio se izražava, u pravilu, u kunama, mjesečno (kn/mj.)

3.5. Varijabilni dio cijene vodnih usluga

Varijabilni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga ovisi o količini isporučenih vodnih usluga, mjereno u kubičnim metrima (m³).

⁸ Čl. 42. st. 2., 4. i 5. ZVU

⁹ Čl. 6. UNOC

Prihodi od varijabilnog dijela cijene vodnih usluga pokrivaju sve troškove upravljanja komunalnim vodnim građevinama i troškove poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga, koji nisu fiksni.

Iako je po svojoj naravi amortizacija¹⁰ fiksni trošak, prema UNOC-u, ona tereti varijabilni dio cijene vodnih usluga.

Varijabilni dio cijene vodne usluge iskazuje se u kunama po kubičnom metru (kn/m³).

3.6. Socijalna cijena vodne usluge

Odluka o cijeni vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje mora sadržavati i cijenu koju plaćaju socijalno ugroženi stanovnici (socijalna cijena vodne usluge).

Javni isporučitelji vodnih usluga dužni su formirati socijalnu cijenu vodne usluge, kako za varijabilni dio cijene, tako i za fiksni. Socijalna cijena vodne usluge mora biti propisana u sve tri vodne usluge: javnoj vodoopskrbi, javnoj odvodnji otpadnih voda i pročišćavanju otpadnih voda.

Socijalna cijena vodne usluge ne može se utvrditi u visini većoj od 60 % od cijene vodne usluge koju plaćaju korisnici vodnih usluga koji nisu socijalno ugroženi.

Osnovica socijalne cijene vodnih usluga je količina isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva nije propisana zakonom. Prema preporuci Vijeća za vodne usluge iz 2015. količine vode nužne za osnovne potrebe kućanstva iznose 70 litara po stanovniku/dnevno (što je 5,88 m³ mjesečno za prosječno kućanstvo u Hrvatskoj). Preporuka Vijeća višekratno nadilazi standard za Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) od 20 l/dnevno po članu kućanstva, što iznosi 1,68 m³ mjesečno za prosječno kućanstvo u Hrvatskoj.

Razlika do cijene vodne usluge koja osigurava povrat troškova od vodnih usluga (u daljnjem tekstu: puna cijena) podmiruje se iz proračuna jedinice lokalne samouprave. Iznimno od ovoga, javni isporučitelj vodnih usluga može odlučiti da razliku do pune cijene podmiruje dijelom iz prihoda od cijene vodne usluge koju plaćaju ostali korisnici vodnih usluga, ali ne više od 20 % te razlike.

Socijalno ugroženi stanovnik je osoba koja sukladno propisima kojim se uređuje socijalna skrb ima pravo na naknadu za troškove stanovanja, a njihov popis jedinica lokalne samouprave dostavlja javnom isporučitelju vodnih usluga najkasnije do 10. prosinca tekuće godine za iduću godinu. Popis se redovito mijenja i dopunjuje, prema vremenu stjecanja statusa socijalno ugroženih stanovnika i dostavlja javnom isporučitelju vodnih usluga do 15. dana u tekućem mjesecu za idući mjesec.

¹⁰ Za detaljnije o amortizaciji vidjeti Izvešće o stanju sektora vodnih usluga i radu Vijeća za vodne usluge za 2019. na poveznici

https://mingor.gov.hr/UserDocImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/VVU_Izvešće_2019..pdf
https://mingor.gov.hr/UserDocImages/Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/VVU_Izvešće_2019..pdf

3.7. Određivanje cijena vodnih usluga u praksi

3.7.1. Broj odluka i provedenih nadzora zakonitosti

Tijekom 2022. Vijeće je zaprimilo 54¹¹ odluke o cijeni vodnih usluga uključujući izmjene i dopune postojećih odluka od 40¹² isporučitelja vodnih usluga.

Za 12 odluka Vijeće je uputilo isporučiteljima obavijest o nepropisnom donošenju i/ili sadržaju odluke o cijeni vodnih usluga te su iste u međuvremenu usklađene.

3.7.2. Obustava nezakonitih odluka

Tijekom 2022. Vijeće nije obustavilo od primjene nijednu odluku o cijeni vodnih usluga. Osam odluka iz 2022. obustavljeno je nakon 2022. zbog pogrešnih odredbi o stupanju na snagu ili neodgovarajuće objave.¹³

3.7.3. Alokacija fiksnih troškova na pojedinačnog korisnika

Većina isporučitelja određuje fiksni mjesečni iznos (kn/mj.), a za neke kategorije obveznika i fiksni tromjesečni iznos (kn/mj.³)¹⁴.

Posljedično tomu, isporučitelji vodnih usluga su koristili u pravilu dva modela alokacije troškova na pojedinačnog korisnika:

- određivanjem fiksnog dijela cijene po promjeru priključka (cijevi), što je značilo jedan obračun po priključku (vodomjeru) i
- određivanjem fiksnog iznosa po posebnom dijelu nekretnine (stanu, poslovnom prostoru).

Oba modela obračuna nisu protupropisna.

Ipak, uočeno je da je obračun po priključku (vodomjeru) znatno cjenovno nepovoljniji za industrijske korisnike i samo produbljuje već uspostavljeni cjenovni nerazmjer stanovništvo – industrija.

3.7.4. Sezonske i izvansezonske cijene

U izvještajnom razdoblju nijedan isporučitelj vodnih usluga, u obuhvatu nadzora Vijeća, nije određivao različite tarife u sezoni i izvan nje (sezonske i izvansezonske cijene vodnih usluga).¹⁵

Vijeće je u ranijim nadzorima (2010-2015.) stalo na stajalište da primjena sezonske i izvansezonske cijene nije sukladna zakonskim načelima.¹⁶

¹¹ 31 u 2021.

¹² 29 u 2021.

¹³ 4 u 2023., 4 u 2024.

¹⁴ Metoda alokacije nije propisana u UNOC-u

¹⁵ UNOC ne zabranjuje sezonske i izvansezonske tarife

¹⁶ Nekoliko isporučitelja vodnih usluga u jadranskom priobalju odredilo je više tarife u ljetnoj sezoni on one u ostalom dijelu godine. Kao razlog su istakli mnogostruko povećanja broja korisnika u ljetnim mjesecima i povećanim

3.7.5. Blok tarifa

Blok tarifa je vrsta tarife koja je vezana za količine potrošnje, koje su razvrstane u raspone, od $x \text{ m}^3$ do $y \text{ m}^3$, potrošnje (tzv. blokove).¹⁷ Korisnici u višim blokovima plaćaju povećanu tarifu vodne usluge vode, da bi se potaklo racionalnije korištenje voda (rastuća blok tarifa), ili korisnici u višim blokovima plaćaju smanjenu tarifu vodne usluge, da bi ih se odvratilo da umjesto javne vodoopskrbne mreže koriste alternativne izvore vode, kao što su industrijski zdenci, zahvat na vodotoku ili podzemlju (padajuća blok tarifa).

Vijeće je uočilo da se u Hrvatskoj primjenjuje samo padajuća blok tarifa. Ovaj trend je pokrenuo KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka, a isto primjenjuju i neki drugi isporučitelji.

3.7.6. Nepravilnosti u određivanju socijalne cijene vodnih usluga

U 2022. nisu uočene nepravilnosti u određivanju socijalne cijene vodnih usluga.

3.7.7. Ostale nepravilnosti u odlukama o cijeni vodnih usluga

Vijeće je i tijekom 2022. uočilo da dio javnih isporučitelja ne poznaje dostatno odredbe Zakona o vodnim uslugama te po inerciji ranijeg zakonodavstva donosi odluke o cijeni vodnih usluga i čini uglavnom iste nepravilnosti:

- odluka nije objavljena u službenom listu jedinice područne (regionalne) samouprave
- dan stupanja na snagu je pogrešno određen (danom donošenja)
- odluka je objavljena u službenom listu jedinice područne (regionalne) samouprave, ali stupanje na snagu nije određeno rokom od najmanje osam dana po objavi u službenom listu
- odluka nije objavljena u još jednom lokalnom mediju
- odluka nije dostavljena Vijeću za vodne usluge
- odluka nema zakonitu suglasnost gradonačelnika/općinskog načelnika
- odluka nema propisani sadržaj iz članka 43. stavka 3. Zakona; prema članku 43. stavku 3. „Odluka o cijeni vodnih usluga sadržava: područje pružanja vodne usluge, vrstu vodne usluge, tarifu vodne usluge, način obračuna i plaćanja cijene vodne usluge i odredbu koja se javna davanja obračunavaju i naplaćuju uz cijenu vodne usluge. Odluka o cijeni vodnih usluga sadržava i cijenu vodne usluge pražnjenja otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje neovisno o tome pruža li ih javni isporučitelj vodne usluge neposredno ili pruža koncesionar.“
- kao pravni temelj donošenja odluke navedena je odredba članka 43. stavka 1. Zakona o vodnim uslugama, a do objedinjavanja javnih isporučitelja vodnih usluga odluka se

proizvodnim troškovima, što opravdava racionalizaciju korištenja vode kroz povećanu tarifu. Prvi saziv Vijeća je zaključio (i) da ne postoje pokazatelji smanjenja potrošnje po korisniku u ljetnim mjesecima kao posljedica povećanja tarife, (ii) da se troškovi proizvodnje i distribucije vode po jedinici mjere ne povećavaju već upravo suprotno da djeluje ekonomija razmjera tj. da povećanjem volumena isporučene vode padaju i jedinični prosječni troškovi proizvodnje i (iii) da u sezonskoj tarifi postoje elementi diskriminacije povremenih korisnika u odnosu na stalne korisnike.

¹⁷ ZVU i UNOC ne sprečavaju propisivanje blok tarife

- može donijeti samo temeljem prijelaznih odredaba Zakona o vodnim uslugama (čl. 109. st. 2 . do 5. Zakona o vodnim uslugama (NN 66/19) i
- druge manje nepravilnosti.

4. CIJENA JAVNE VODOOPSKRBE DRUGIM ISPORUČITELJIMA VODNIH USLUGA

4.1. Javna vodoopskrba drugim isporučiteljima

Javni isporučitelj vodnih usluga *može* pružati uslugu javne vodoopskrbe drugom isporučitelju vodnih usluga (fakultativna isporuka).

Javni isporučitelj vodnih usluga *dužan je* pružati uslugu javne vodoopskrbe drugom isporučitelju vodnih usluga ako to ne ugrožava isporuku vode na uslužnom području prvoga isporučitelja, a drugom isporučitelju redovito ili povremeno nedostaju potrebne količine vode ili drugi isporučitelj ima hitnu potrebu za dodatnim količinama vode zbog nestašica, onečišćenja, drugog pogoršanja kakvoće vode i drugih hitnih razloga (obligatna isporuka).¹⁸

4.1.1. Veleprodajna cijena

Cijena vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju (neovisno o tome je li riječ fakultativnoj ili obligatnoj isporuci) ne može biti veća od troška proizvodnje vode ili nabave vode od trećeg isporučitelja i razumnog troška provoda vode kroz građevine za javnu vodoopskrbu. (čl. 47. st. 3. Zakona o vodnim uslugama).

4.2. Struktura veleprodajne cijene vode

Cijena vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju (neovisno o tome je li riječ fakultativnoj ili obligatnoj isporuci) ne sadržava fiksni dio, kao ni naknadu za razvoj, naknadu za zaštitu voda i naknadu za korištenje voda iz zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.“ (č. 47. st. 5. Zakona o vodnim uslugama).

Cijena vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju, u cijelosti je varijabilna, odnosno ovisi o isporučenoj količini vode za ljudsku potrošnju (m³) i izražava se u kunama po kubičnom metru.

4.3. Određivanje cijene vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju

Cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju (neovisno o tome je li riječ fakultativnoj ili obligatnoj isporuci) određuje javni isporučitelj vodnih usluga – prodavatelj svojom odlukom, zasebno od odluke o cijeni vodnih usluga koja se donosi za krajnje korisnike vodnih usluga, uz prethodnu suglasnost Vijeća za vodne usluge. (čl. 47.st.4. Zakona o vodnim uslugama).

U prijelaznom razdoblju, do integracije isporučitelja vodnih usluga na uslužnom području, primjenjuju se prijelazna odredba članka 105. stavka 3. Zakona o vodnim uslugama koja glasi: „Dok se cijena vodne usluge posebne isporuke vode ne odredi sukladno članku 47. stavku 4. ovoga Zakona, bilo koja strana u odnosu međusobne isporuke vode za ljudsku potrošnju može

¹⁸ Javna vodoopskrba drugim isporučiteljima uređena je člankom 47. Zakona o vodnim uslugama.

zatražiti da Vijeće za vodne usluge privremenom odlukom o odredi cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe drugim isporučiteljima.“

U 2022. većina cijena vodne usluge javne vodoopskrbe drugom isporučitelju bila je određena ugovorom između prodavatelja i kupca, jedan dio privremenim mjerama i privremenim odlukama Vijeća za vodne usluge, a manji dio jednostranim odlukama prodavatelja.

4.4. Sudionici i količine vode u javnoj vodoopskrbi drugim isporučiteljima

Vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji drugim isporučiteljima vodnih usluga prodaju:

- 1) isporučitelji vodnih usluga koji opskrbljuju vodom kućanstva i poslovne korisnike (isporučitelji na malo) i
- 2) isporučitelji vodnih usluga koji obavljaju isključivo isporuke drugim isporučiteljima vodnih usluga (isporučitelji na veliko).

U 2022. prekinut je trend pada količina voda u isporuci između različitih isporučitelja vodnih usluga, porastom na cca 18%, dok je u 2022. porastao za daljnjih 2,2 milijuna¹⁹ m³ ili na cca 19% od ukupno isporučenih količina vode u Hrvatskoj.

U veleisporuci vode za ljudsku potrošnju u 2022. sudjelovalo je:

- 50 isporučitelja vodnih usluga – pružatelja usluge²⁰
- 65 isporučitelja vodnih usluga – korisnika usluge²¹
- 3 korisnika usluge (od 65) su prekogranična i to: Rižanski vodovod d.o.o. Kopar (SLO), Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica (SLO) i JKP Parkovi d.o.o. Ljubuški (BIH)

Jedini preostali isporučitelj na veliko je Vodovod Hrvatsko primorje-južni ogranak d.o.o. Senj, koji isporučuje vodu za pet isporučitelja vodnih usluga, i to: Komunalno društvo Pag d.o.o. Pag, Vodovod i odvodnja d.o.o. Senj, Vrelo d.o.o. Rab, Crno Vrilo d.o.o. Karlobag i Komunalije d.o.o. Novalja.

Vijeće nije sustavno pratilo veleisporuke vode koja nije zahvaćena u Hrvatskoj. Neovisno o tome, u različitim okolnostima, identificirana su dva prekogranična prodavatelja i to: od JP Komunala Ilirska Bistrica (SLO) prema Liburnijskim vodama d.o.o. Ičići i od Vodogradnje²² d.o.o. Tomislavgrad prema Vodovodu Imotske krajine d.o.o. Imotski te Vodovodu i odvodnji Cetinske krajine d.o.o. Sinj.

Isporučitelj vodnih usluga Metković d.o.o. također koristi i izvorište Doljani u Bosni i Hercegovini, na crpilištu za čiju je izgradnju bio investitor i u čijem je dugotrajnom posjedu.

¹⁹ U 2021. povećano je 5,7 milijuna m³ u odnosu na 2020.

²⁰ 49 u 2021.

²¹ 66 u 2021.

²² Društvo registrirano u Bosni i Hercegovini čiji su osnivač Hrvatske vode

Poseban slučaj čini provod vode zahvaćene u Bosni i Hercegovini, u hidro-energetskom sustavu Trebišnjice (akumulacijsko jezero, hidroelektrana i građevine za zahvat i provod vode), putem magistralnog cjevovoda Konavoskog komunalnog društva d.o.o. Čilipi za D.o.o. Vodovod i kanalizacija Herceg Novi. Sporazumom zaključenim između republika tadašnje SFRJ o korištenju vode iz ovog sustava Crnoj Gori dano je pravo besplatnog korištenja 600 l/sek. vode za potrebe vodoopskrbe.²³

Konavosko komunalno društvo d.o.o. Čilipi u 2022. nije isporučivalo vodu prema Herceg Novom.

4.5. Cijene vode prema drugim isporučiteljima

4.6. Najviše i najniže cijene određene ugovorima ili odlukom prodavatelja

Najnižu cijenu prema drugom isporučitelju vodne usluge ima Vodovod d.o.o. Omiš prema Vodovodu Brač d.o.o. u visini od 0,32 kn/m³.

Najvišu cijenu prema drugom isporučitelju vodne usluge ima Komunalac d.o.o. Otočac prema Vodovodu i odvodnji d.o.o. Senj, u visini od 9,00 kn/m³.

Jedini preostali isporučitelj na veliko, Vodovod Hrvatsko primorje - južni ogranak d.o.o., Senj, ima cijenu od 2 kn/m³ prema svojih pet kupaca.

Tablica 5 Raspon i prosjek cijena određenih ugovorima između isporučitelja vodnih usluga ili odlukom prodavatelja (javna vodoopskrba)

Raspon cijena	najniža (kn/m ³) 0,32	najviša (kn/m ³) 9,00	omjer 28,30
Prosjek cijena (kn/m ³)	3,10 ²⁴		

4.7. Cijene određene privremenim mjerama i privremenim odlukama Vijeća

U ovom odjeljku prikazane su sve donesene privremene mjere, privremene odluke te prethodne suglasnosti na odluku o cijeni vodnih usluga drugim isporučiteljima vodnih usluga, koje je donijelo Vijeće za vodne usluge, jer, osim u jednom slučaju²⁵, nisu zamijenjene pravomoćnim odlukama sudova.

²³ Od ukupno 32 km cjevovoda sa HE sustava Trebišnjica, 22 km cjevovoda nalazi se na teritoriju Republike Hrvatske i prolazi trasom bivše uskotračne pruge koja je u vlasništvu Općine Konavle. Općina Konavle temeljem ugovora s isporučiteljem iz Herceg Novoga njemu naplaćuje naknadu za umanjenu vrijednost zemljišta.

²⁴ U 2021. je bio 3,17

²⁵ KTD VIK Rijeka za Liburnijske vode

Tablica 6 Privremene mjere iz 2015., 2016. i 2017. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb	DUKOM d.o.o. Dugo Selo	4,68 (V)	2,08 - na zahtjev kupca
	Vodoopskrba i odvodnja Vrbovec d.o.o. Vrbovec	4,68 (V)	2,18 - na zahtjev kupca
Zagorski vodovod d.o.o. Zabok	HUMVIO d.o.o. Hum na Sutli (mjerno mjesto: Harina Zlaka)	3,20 (M)	1,50 - na zahtjev kupca pa potom zamijenjena ugovorom na cijenu od 2,07
	Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o. Zaprešić (mjerno mjesto: Luka)	3,20 (M)	1,29 - na zahtjev kupca
Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o. Zaprešić	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (mjerna mjesta: Domahovo i Strmec)	3,80 (V)	1,79 - na zahtjev kupca
	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (mjerno mjesto: Dubravica)	3,80 (V)	1,57 - na zahtjev kupca
Hidrobela d.o.o. Belišće	Dvorac d.o.o. Valpovo	4,20 (M)	3,58 - na zahtjev prodavatelja*

* izmijenjeno 2022. godine

Tablica 7 Privremene mjere iz 2018. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a
		po ugovoru ili po odluci prodavatelja	po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb	Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o. (mjerno mjesto Svibje, prema Ivanić Gradu)	2,53 (M)	1,71 - na zahtjev kupca
Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zaprešić	Vodovod i odvodnja Bistra d.o.o. (na 2 mjerna mjesta u Novakima Bistranskim, na mjernom mjestu u Bukovju Bistranskom i na 2 mjerna mjesta u Donjoj Bistri)	3,57 (M)	1,50 - na zahtjev kupca
Zagorski vodovod d.o.o. Zabok	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zaprešić (na mjernom mjestu: Luka II)	3,20 (M)	1,29 - na zahtjev kupca
NPKLM Vodovod d.o.o. Korčula	Vodovod Opuzen d.o.o.	2,31 (M)	1,33 – na zahtjev kupca

Tablica 8 Privremene mjere iz 2019. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	Cijena vodne usluge po ugovoru ili odluci prodavatelja (kn/m ³) bez PDV-a	Cijena vodne usluge po privremenoj mjeri/privremenoj odluci Vijeća (kn/m ³) bez PDV-a
NPLKM Vodovod	Vodovod Opuzen d.o.o.	1,33*	1,45 – na zahtjev prodavatelja
KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka	Liburnijske vode d.o.o.	4,60 (V)	2,80 – na zahtjev kupca

* prema prvoj privremenoj mjeri Vijeća

Tablica 9 Privremene mjere i privremene odluke iz 2020. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	Cijena vodne usluge po ugovoru ili odluci prodavatelja (kn/m ³) bez PDV-a	Cijena vodne usluge po privremenoj mjeri/privremenoj odluci Vijeća (kn/m ³) bez PDV-a
Rad d.o.o. Driš	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Split	4,10 (M)	1,75 – na zahtjev kupca
Vodovod d.o.o. Omiš	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Split	3,61 (M)	2,64 – na zahtjev kupca
Vodovod Brač d.o.o. Supetar	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Split	2,94 (M)	1,37 – na zahtjev kupca
Vodoopskrba i odvodnja Cetinske Krajine d.o.o. Sinj	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Split	3,6 (M)	2,35 – na zahtjev kupca
KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka	Ponikve voda d.o.o.	4,60 (V)	3,06 – na zahtjev kupca
KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka	Liburnijske vode d.o.o.	2,80 (M)	3,23*

* privremena mjera u upravnom sporu

U tablicama do 2021. označene su cijene vode koje su manje (M) od maloprodajnih cijena vodnih usluga koje je prodavatelj odredio prema (krajnjim) korisnicima vodne usluge javne vodoopskrbe na svom području pružanja usluge.

Isto tako u tablici su označene i cijene vode koje su veće od maloprodajnih cijena vodnih usluga koje je prodavatelj odredio prema (krajnjim) korisnicima vodne usluge javne vodoopskrbe (V) na svom području pružanja usluge. U slučajevima označenim pod (V) na prvi je pogled razvidno da su takve cijene određene protivno tada važećem članku 208. stavak 1. Zakona o vodama odnosno sada važećem članku 47. Zakona o vodnim uslugama.²⁶

Tablica 10 Privremene odluke i prethodne suglasnosti iz 2021. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	MJERNO MJESTO	VRSTA ODLUKE	ODOBRENA CIJENA (kn/m3)
Vodovod Korenica d.o.o.	Spelekom d.o.o. Rakovica	vodosprema Lisina	Prethodna suglasnost	2,51
Komunalac d.o.o. Otočac	Vreline d.o.o. Vrhovine	Zalužnica	Privremena odluka	1,87
Vodovod-Osijek d.o.o. Osijek	Urednost d.o.o. Čepin	Ovčara	Privremena odluka	1,63
Baranjski vodovod d.o.o. Beli Manastir	Vodoopskrba d.o.o. Darda	Majške Međe	Privremena odluka	4,54
Vodoopskrba d.o.o. Darda	Baranjski vodovod d.o.o. Beli Manastir	Novi Čeminac	Prethodna suglasnost	3,99

Prethodne suglasnosti davane su na zahtjev pružatelja usluge.
Privremene odluke donesene su na zahtjev korisnika usluge.

Tablica 10.a Prethodne suglasnosti iz 2022. (javna vodoopskrba)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	MJERNO MJESTO	VRSTA ODLUKE	ODOBRENA CIJENA (kn/m3)	USLUGA
Hidrobela d.o.o. Belišće	Dvorac d.o.o. Valpovo	MRS Kralja Tomislava i MRS Zinka Kunc	Prethodna suglasnost	3,84*	javna vodoopskrba
Vodovod Pula d.o.o. Pula	Istarski vodovod d.o.o. Buzet	3-2-201: lokacija ČUBANI 0 BB ŽMINJ, 3-18-304: lokacija SMOLJANCI 0, KRMED SVETVINČENAT, 3-1-405: lokacija SUTIVANAC 0 GROMAČA ŽMINJ	Prethodna suglasnost	3,50	javna vodoopskrba

²⁶ U sporu pred trgovačkim sudovima (Trgovački sud u Rijeci i Visoki trgovački sud) Liburnijske vode d.o.o. pravomoćno su u 2021. odbijene sa tužbenim zahtjevom.

Vinkovački vodovod i kanalizacija	Drenovački vodovod d.o.o.,	Drenovci, Posavski Podgajci, Račinovci i Rajevo Selo	Prethodna suglasnost	1,62	javna vodoopskrba
	Komunalac d.o.o. Županja	Županja, Bošnjaci, Gradište i Topola	Prethodna suglasnost	1,62	javna vodoopskrba
	KTD Gunja d.o.o.	Gunja	Prethodna suglasnost	1,62	javna vodoopskrba

Tablica 10. b Prethodne suglasnosti iz 2022. (javna odvodnja)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	MJERNO MJESTO	VRSTA ODLUKE	ODOBRENA CIJENA (kn/m ³)	USLUGA
Hidrobela d.o.o. Belišće	Dvorac d.o.o. Valpovo	VEMOGS-DS_01-Matije Petra Katančića i VEMOGS-DS_02-Kralja Tomislava	Prethodna suglasnost	2,70	pročišćavanje
Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac	Komunalno Duga Resa d.o.o.	Mrzlo Polje	Prethodna suglasnost	1,36	provod
				3,91	pročišćavanje

Tablica 10. c Prethodne suglasnosti iz 2022. (navodnjavanje iz sustava javne vodoopskrbe)

PRUŽATELJ USLUGE	KORISNIK USLUGE	MJERNO MJESTO	VRSTA ODLUKE	ODOBRENA CIJENA (kn/m ³)	USLUGA
Istarski vodovod d.o.o. Buzet	Istarska županija	akumulacija Mateši (sustav navodnjavanja Červar Porat - Bašarinka)	Prethodna suglasnost	1,80	javno navodnjavanje iz sustava javne vodoopskrbe (probno punjenje)

Tablica 11 Raspon i prosjek cijena određenih po Vijeću za vodne usluge (javna vodoopskrba)

Raspon cijena	najniža (kn/m ³) 1,29	najviša (kn/m ³) 4,54	omjer 3,52
Prosjek cijena (kn/m ³)	2,24 ²⁷		

²⁷ U 2022. sve su vrijednosti ostale iste, samo je prosjek cijena povećan s 2,19 na 2,24 kn/m³.

4.8. Prodaja tehnološke vode

Isporuka vode koja nakon kondicioniranja može biti prikladna za ljudsku potrošnju (tzv. tehnološka voda) uređena je člankom 51. Zakona o vodnim uslugama.

Prema tim pravilima:

Osoba koja zakonito zahvaća vodu koja nije za ljudsku potrošnju, a koja nakon kondicioniranja može služiti ljudskoj potrošnji može isporučiti takvu vodu javnom isporučitelju vodnih usluga.

O isporuci takve vode sklapa se ugovor kojim se uređuje i cijena te isporuke.

Cijena isporuke takve vode ne može biti veća od troška proizvodnje vode i razumnog troška provoda vode kroz cjevovod, a može sadržavati i razumnju maržu sukladnu načelima iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona o vodnim uslugama²⁸.

Nezadovoljna strana ugovora ima pravo tražiti da sud u parničnom postupku izmijeni ugovorenu cijenu isporuke vode. Do odluke suda nezadovoljna strana može tražiti da Vijeće za vodne usluge privremenom mjerom odredi cijenu isporuke vode.

Vijeće je evidentiralo da se i u ovom izvještajnom razdoblju obavljala isporuka vode od strane jednog isporučitelja tehnološke vode (koji nije isporučitelj vodnih usluga) prema tri kupca, isporučitelja vodnih usluga:

Tablica 12 Prodaja tehnološke vode u 2022.

PRODAVATELJ	KUPAC	KOLIČINA	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja
INA - Industrija nafte d.d. Zagreb	Komunalije d.o.o. Đurđevac	37.738 m ³	1,98
	Vodovod Novska d.o.o. Novska	577.349 m ³	2,20
	Komunalije-vodovod d.o.o. Čazma	193.030 m ³	1,98

Isporuka tehnološke vode je povećana za 4,19% u 2022. Cijene su ostale nepromijenjene.

²⁸ Cijene vodnih usluga određuju se prema načelu povrata troškova od vodnih usluga (...) u granicama ekonomske učinkovitosti te načelima pravičnosti, zaštite od monopola i socijalne prihvatljivosti cijene vode. Sustav međusobnih subvencija ne može se koristiti za socijalne poticaje, osim kad je ovim Zakonom drukčije uređeno.

5. CIJENE USLUGE PRAŽNJENJA I ODVOZA OTPADNIH VODA IZ INDIVIDUALNIH SUSTAVA ODVODNJE (MOBILNA ODVODNJA)

5.1. Način obavljanja djelatnosti pražnjenja i odvoza komunalnih otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje

Vodna usluga pražnjenja i odvoza komunalnih otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje (mali sanitarni uređaji i sabirne jame) ili tzv. mobilna odvodnja pruža se putem isporučitelja vodnih usluga. Iznimno od navedenog, vodnu uslugu na uslužnom području mogu obavljati i koncesionari mobilne odvodnje, sve sukladno zakonu kojim se uređuju vode i Zakonu o vodnim uslugama.

Javni isporučitelj vodnih usluga može povjeriti gospodarskom subjektu izvršenje mobilne odvodnje ugovorom o nabavi usluga. Time ta pravna osoba ne stječe pravni položaj isporučitelja vodne usluge. Ugovor se ne može sklopiti na razdoblje dulje od pet godina.

Prema procjeni Vijeća, trenutno uslugu mobilne odvodnje pruža manji broj isporučitelja vodnih usluga, a većinu usluga obavljaju koncesionari temeljem ugovora o pružanju usluge sa jedinicama lokalne samouprave. Podatke o tim ugovorima Vijeća ne posjeduje.

Stav je Vijeća za vodne usluge da postojeći ugovori o pružanju usluga ostaju na snazi do njihovog isteka, ali da bi bez obzira na rok važenja ugovora isporučitelji vodnih usluga u odlukama o cijeni vodnih usluga, trebali utvrditi činjenicu postojanja ugovora te navesti cijene usluge.

Javni isporučitelj dužan je donijeti opće uvjete isporuke vodnih usluga. Opći uvjeti isporuke vodnih usluga sadržavaju i uvjete pražnjenja otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje, plan pražnjenja i nadzora otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje te glavne uvjete za davanje koncesije ili dodjelu ugovora o javnim uslugama za crpljenje i pražnjenje otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje. Ukoliko su na snazi ugovori između koncesionara i jedinice lokalne samouprave, tu činjenicu neophodno je također utvrditi u općim uvjetima isporuke vodnih usluga.

Nadzor nad donošenjem općih uvjeta isporuke vodnih usluga provodi ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo, uključujući i sadržaj općih uvjeta u pogledu obavljanja djelatnosti mobilne odvodnje.

5.2. Cijena vodne usluge pražnjenja i odvoza komunalnih otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje

Cijena vodne usluge mobilne odvodnje utvrđuje se odlukom isporučitelja o cijeni vodnih usluga.

Osnovicu cijene vodnih mobilne odvodnje utvrđuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske koja propisuje metodologiju za određivanje cijene vodne usluge.

Za korisnike priključene na građevine za javnu vodoopskrbu osnovica cijene mobilne odvodnje može biti i količina isporučene vode za ljudsku potrošnju, a cijena može biti naplaćena u obliku

cijene vodne usluge javne odvodnje s pročišćavanjem ili bez pročišćavanja pod uvjetom da se tijekom kalendarske godine cjelokupna količina otpadne vode iz individualnih sustava odvodnje isprazni i odveze u odgovarajućim vremenskim razmacima.

Odluka o cijeni vodnih usluga sadržava i cijenu pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje neovisno o tome pruža li je isporučitelj usluge ili koncesionar.

Zakovitost odluke tj. nadzor u pogledu cijena mobilne odvodnje Vijeće provodi kroz nadzor odluka o cijenama vodnih usluga.

Vijeće je 19. svibnja 2021. svim isporučiteljima koji pružaju usluge javne odvodnje uputilo uputu na koji način se cijene mobilne odvodnje moraju integrirati u odluke o cijeni vodnih usluga.

5.2.1. O obvezatnom uključivanju cijene u odluku o cijeni vodnih usluga

U pogledu sadržaja odluke o cijeni vodnih usluga na način da obvezatno sadrži i cijenu vodne usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje utvrđeno je da od 37 obrađenih odluka koje se odnose na odvodnju njih 28 sadrži cijenu pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje, a njih 9 ne sadrži tu cijenu. Vijeće je dopisima zatražilo isporučitelje vodnih usluga da otklone nedostatke.

5.2.2. O visini i obračunu cijene

U pogledu visine i načina obračuna cijene vodne usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje, iz odluka koje to sadrže, utvrđeno je da odluke javnih isporučitelja sadrže različite modele određivanja visine cijene.

U praksi je identificirano 8 modela obračuna ove vodne usluge, od kojih se 7 obračunava po pokretnoj (mobilnoj) isporuci, a 1 naplatom skupljanja otpadnih voda u fiksnoj mreži, kako je prikazano niže. U 2022. godini isporučitelji su koristili 7 modela, kako slijedi:

- po udaljenosti od mjesta pražnjenja do mjesta zbrinjavanja, a jedinična cijena raste unutar većeg raspona udaljenosti (mobilna blok tarifa, kn/km) – Vodovod i odvodnja d.o.o., Benkovac;
- po količini otpadne vode, ovisno o udaljenosti do mjesta zbrinjavanja, a jedinična cijena (kn/m³) raste unutar većeg raspona udaljenosti (mobilna blok tarifa, kn/m³) – Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo i Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split;
- po količini otpadne vode, neovisno o udaljenosti do mjesta zbrinjavanja (kn/m³) - Vrelo d.o.o., Rab, Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik, Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Pregrada, Krakom-vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Krapina, Međimurske vode d.o.o. Čakovec;
- po količini otpadne vode, ovisno u udaljenosti do mjesta zbrinjavanja (kn/m³ + kn/km)- Komunalno Duga Resa d.o.o., Vodovod Labin d.o.o., Vodovod - Blato d.o.o.;

- po zapremnini fekalnog vozila, neovisno o zapunjenosti i neovisno od udaljenosti do mjesta zbrinjavanja (kn/ukupno) - Odvodnja Rovinj d.o.o, Komunalac d.o.o Grubišno polje, Vodoopskrba i odvodnja Cres Lošinj d.o.o, Komunalije d.o.o Ilok, Tekija d.o.o. Požega, Sisački vodovod d.o.o, Ponikve voda d.o.o. Krk, Koprivničke vode d.o.o. Koprivnica, Vodne usluge d.o.o. Križevci, KTD Vodovod Žrnovnica d.o.o. Novi Vinodolski;
- po zapremnini fekalnog vozila, neovisno o zapunjenosti , ali ovisno o udaljenosti do mjesta zbrinjavanja (kn/ukupno + kn/km ili kn/ukupno po rasponu udaljenosti) - Komunalno Duga Resa d.o.o., Vodovod i odvodnja d.o.o., Karlovac, Usluga d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju Gospić, Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o.;
- po broju radnih sati (kn/h), količini i vrsti otpadnih voda, duljini cijevi i udaljenosti – nijedan isporučitelj;
- plaćanjem cijene javne odvodnje (kn/m³) kao da je korisnik priključen na fiksnu mrežu - Vodovod i odvodnja d.o.o., Orebić, Ivkom vode d.o.o. Ivanec, Rad d.o.o. Drniš.

Usporedbom cijena iz odluka u 2022. i ranije važećih odluka istih isporučitelja evidentno je da je u nekoliko slučajeva došlo i do povećanja cijena mobilne odvodnje i to u rasponu od 20 do 60% a sve pozivom na povećane troškove i princip punog povrata troškova.

Uočeno je da isporučitelji imaju različite cijene mobilne odvodnje za kućanstva i poslovne korisnike, potonje u pravilu veće od 25% do čak 100%²⁹. Isporučitelji su skloni odobravati rabat na cijene samo korisnicima u kategoriji kućanstva³⁰, a neki za drugo pražnjenje. Pojedini isporučitelji imaju povećane cijene za intervencije izvan radnog vremena od 30% do 200%, te za intervencije u neradne dane od 30% do 300%. Također pojedini isporučitelji³¹ imaju dvostruko veće cijene za odvoz otpada iz individualnih sustava odvodnje za korisnike koji imaju tehničke uvjete za priključenje na sustav odvodnje od onih koji te uvjete nemaju.

Postoji značajan disparitet u cijeni pročišćavanja otpadnih voda, kada se radi o usluzi mobilne odvodnje u odnosu na varijabilni dio cijene pročišćavanja za korisnike fiksne mreže. To se obrazlaže činjenicom da je prosječno opterećenje otpadne vode u individualnim sustavima odvodnje preko 7 puta veće u odnosu na otpadne vode iz fiksnog sustava javne odvodnje.

5.3. Nadzor nad pružanjem vodne usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje

Nadzor nad mobilnom odvodnjom provodi javni isporučitelj putem vodnih redara.

U prijelaznom razdoblju važenja koncesija za uslugu mobilne odvodnje, sklopljenih prije stupanja na snagu Zakona o vodnim uslugama, potrebno je poticati prijenos koncesijskih ugovora s jedinice lokalne samouprave na javne isporučitelje vodnih usluga, kako bi se što prije uspostavio nadzor nad pražnjenjem sabirnih jama.

²⁹ Npr. Odvodnja Rovinj

³⁰ Npr. Vodovod i odvodnja Zaprešić d.o.o. odobrava rabat od 25% i 35% kućanstvima

³¹ Usluga d.o.o. Gospić

6. NAKNADA ZA RAZVOJ

6.1. Uvođenje naknade za razvoj

Naknada za razvoj uređena je člancima 52. do 56. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Ključna pravila su:

Javni isporučitelj vodnih usluga može svojom odlukom odrediti da se uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe, odnosno uz cijenu vodne usluge javne odvodnje plaća i naknada za razvoj (čl. 52. ZFVG).

U skladu s posebnom odredbom Zakona o vodama, naknadu za razvoj može uvesti i predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave, na prijedlog jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi izvorište ili površinski vodozahvat u svrhu povećanih ulaganja u komunalne vodne građevine, čijom se izgradnjom i održavanjem osigurava zaštita izvorišta i površinskih vodozahvata u zonama sanitarne zaštite. (čl. 105. Zakona o vodama)

Obveznik naknade za razvoj je obveznik plaćanja cijene vodne usluge, uz koju se obračunava naknada za razvoj. (čl. 53. ZFVG)

Osnovica naknade za razvoj može biti jedinica mjere isporučene vodne usluge ili iznos cijene vodne usluge, uz koju se obračunava naknada za razvoj. (čl. 54. ZFVG)

Naknada za razvoj se obračunava putem računa za vodnu uslugu, na kojima se zasebno iskazuje.“ (čl.55. ZFVG)

a) Naknada za razvoj u jednakoj visini ili u različitim visinama (zajednički i posebni dio)

Naknada za razvoj može se uvesti u jednakoj visini ili u različitim visinama na uslužnom području. (čl. 58. ZFVG, kao i daljnja pravila)

Naknada za razvoj u različitim visinama na uslužnom području uvodi se s dvije sastavnice, i to kao:

- (i) *zajednički dio naknade za razvoj* - je dio naknade koji se plaća na cijelom uslužnom području, a prihodi od nje koriste se:
 - za dijelove sustava javne vodoopskrbe i/ili sustava javne odvodnje koji služe korisnicima vodnih usluga na cijelom uslužnom području ili njegovu pretežitom dijelu, ili
 - za dijelove sustava javne vodoopskrbe i/ili sustava javne odvodnje koji služe isključivo korisnicima vodnih usluga na području određene jedinice lokalne samouprave, ako se s njezina područja ne mogu osigurati dostatni prihodi za te namjene
- (ii) *posebni dio naknade za razvoj* - dio naknade koji se plaća na području jedinice lokalne samouprave, a prihodi od nje koriste se za dijelove sustava javne vodoopskrbe i/ili sustava javne odvodnje koji služe isključivo korisnicima vodnih usluga na području te jedinice lokalne samouprave.

Javni isporučitelj vodnih usluga dužan je uvesti naknadu za razvoj u različitim visinama na uslužnom području ako jedna ili više jedinica lokalne samouprave iskaže takvu inicijativu, obrazloženu u pisanom obliku.

b) Prijelazni režim

U prijelaznom razdoblju (uključujući i dio 2022. godine), javni isporučitelji vodnih usluga nisu bili dužni donositi odluke o naknadi za razvoj, ali bili su ovlašteni na to.

Obveza usklađenja donesenih odluka o naknadi za razvoj propisana je ZFVG-om.³²

U roku od 30 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva iz 2019. (odnosno do 18.1.2022.) javni isporučitelji vodnih usluga dužni su donijeti odluke o naknadi za razvoj u skladu s člankom 52. Zakona (...) koje moraju sadržavati i sve neizvršene odredbe važećih odluka o naknadi za razvoj koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijele jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave. Taj rok je istekao 18.1.2022.

Nakon isteka roka od 36 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva iz 2019. (18.7.2019.) naknada za razvoj ne može se obračunavati i naplaćivati za iduća obračunska razdoblja, na temelju odluke o naknadi za razvoj koju je prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili jedinice područne (regionalne) samouprave. Taj rok je istekao 18.7.2022.

6.2. Namjene potrošnje naknade za razvoj

Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina odnosno za financiranje otplate zajmova i kredita³³ za gradnju komunalnih vodnih građevina sukladno financijskom planu javnog isporučitelja vodnih usluga, koji se donose u skladu sa zakonom kojim se uređuju vodne usluge.

6.3. Broj jedinica lokalne samouprave s uvedenom naknadom za razvoj

Prema dostupnim podacima, za područja 83 nove jedinice lokalne samouprave je u 2022. godini uvedena naknada za razvoj, tako da najmanje 94 jedinice lokalne samouprave nemaju uvedenu naknadu za razvoj.

³² Čl. 16. st. 1. i 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine, br. 66/19)

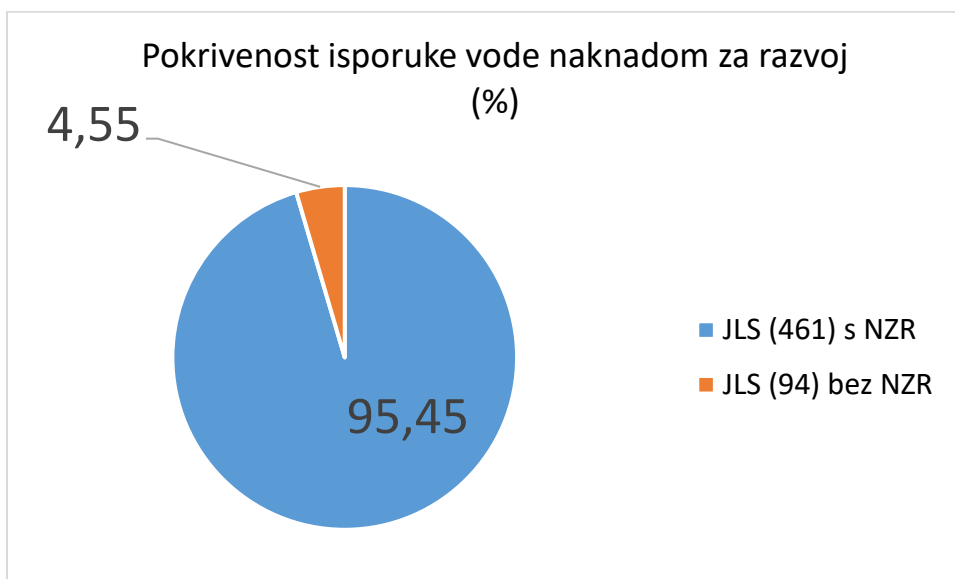
³³ Čl. 57. je izmijenjen je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva iz 2019. tako da obuhvati i otplate zajmova i kredita za kapitalna ulaganja

Tablica 13 Broj jedinica lokalne samouprave s uvedenom naknadom za razvoj

Godine	Broj JLS	Broj JLS s uvedenom NZR	Broj JLS bez uvedene NZR
2016.	555	276	279
2017.	555	319	236
2018.	555	338	217
2019.	555	349	204
2020.	555	364	191
2021.	555	378	177
2022.	555	461	94

Od 94 jedinice lokalne samouprave koje nemaju uvedenu naknadu za razvoj, njih 6 ima samo djelomično neuvedene, a 88 nema uopće uvedenu naknadu za razvoj. Od toga 10 gradova³⁴ nema uvedenu naknadu za razvoj.

Grafikon 1 Udio (%) JLS s naknadom za razvoj u ukupnoj količini isporučene vode

U 2022. godini 461 jedinica lokalne samouprave s uvedenom naknadom za razvoj pokrivalo je 95,45%³⁵ isporučene vode. Naknadom za razvoj ostala je nepokrivena isporuka vode od 4,55%.

³⁴ Gradovi Županja, Lipik, Pakrac, Đurđevac, Opuzen, Hrvatska Kostajnica, Novska, Pitomača, Našice i Jastrebarsko

³⁵ U 2021. - 82,22% isporuke vode je bilo pokriveno naknadom za razvoj, a 17,78% nije.

6.4. Broj odluka o naknadi za razvoj u 2022.

U 2022. Vijeću je dostavljeno 77³⁶ odluka o naknadi za razvoj, uključujući izmjene i dopune, od kojih je 6 stupilo na snagu tek u 2023. Ovako visok broj donesenih odluka rezultat je primjene rokova iz čl. 16. st. 1. i 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (18.1.2022. – rok za donošenje integralnih odluka 18.7.2022. – rok nakon kojeg se više ne mogu primjenjivati neusklađene odluke).

6.5. Postupanje Vijeća u nadzoru zakonitosti

U donošenju odluka o naknadi za razvoj u 2022. ponavljane su iste greške kao u 2021. Dio isporučitelja vodnih usluga pogrešno je propisivao odredbe o stupanju na snagu odluka o naknadi za razvoj, na način da ih je vezivao za dan donošenja, umjesto za osmi dan od dana objave u Narodnim novinama.

³⁶ 28 u 2021.

7. ISPORUČITELJI VODNIH USLUGA I KLJUČNI POKAZATELJI PRUŽANJA USLUGA

7.1. Isporučitelji vodnih usluga

7.1.1. Licencirani isporučitelji vodnih usluga

U izvještajnom razdoblju 151³⁷ pravni subjekt imao je na snazi izdano rješenje o ispunjavanju posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i/ili javne odvodnje³⁸ (tzv. licencirani isporučitelji vodnih usluga).

Nastavne klasifikacije isporučitelja prikazujemo za ukupno 151 licenciranog isporučitelja vodnih usluga.

Prema vrsti usluga koje pružaju razvrstani su u 4 skupine:

Tablica 14 Isporučitelji razvrstani po vrsti usluga

Broj isporučitelja po vrstama vodnih usluga	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.
skupina VOP (vodoopskrba odvodnja i pročišćavanje)	60	60	58	57	48
skupina VO (vodoopskrba i odvodnja, bez pročišćavanja)	46	39	41	42	55
skupina V (vodoopskrba)	21	29	30	32	35
skupina O/OP (odvodnja sa ili bez pročišćavanja)	24	27	27	28	33
ukupan broj isporučitelja	151	155	156	159	171
broj isporučitelja u vodoopskrbi	127	128	129	131	138
broj isporučitelja u odvodnji	130	126	126	127	136

Jedini preostali isključivi veleisporučitelj, Vodovod Hrvatsko primorje - južni ogranak d.o.o. Senj razvrstan je u skupinu V.

Prema načinu iskazivanja cijene vodnih usluga u cijeni vode isporučitelji su razvrstani, kako slijedi:

U 2022. svi isporučitelji vodnih usluga bili su društva kapitala. Prema pravnom obliku i izvoru temeljnog kapitala isporučitelji vodnih usluga razvrstani su kako slijedi:

Tablica 15 Isporučitelji razvrstani prema pravnom obliku i izvoru temeljnog kapitala

Broj isporučitelja			
prema pravnom obliku društva kapitala		prema izvoru temeljnog kapitala	
d.o.o.	150	javni	150
d.d.	1	privatni	1

³⁷ 143 u 2021.

³⁸ Podaci Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za 2021.

Prema tome, u 2022. poslovalo je 150 javnih isporučitelja vodnih usluga (javni kapital) i jedan privatni koncesionar (Zagrebačke otpadne vode d.o.o.).

Prema kriterijima iz propisa o računovodstvu isporučitelji vodnih usluga razvrstani su kako slijedi:

Tablica 16 Isporučitelji razvrstani prema veličini (klasifikacija poduzetnika)

Broj isporučitelja prema računovodstvenoj klasifikaciji	2022.
veliki	8
srednji	34
mali	58
mikro	51
ukupno	151

7.1.2. Broj zaposlenih, neto plaće³⁹ i broj zaposlenih na 1000 priključaka

Nastavlja se trend pada zaposlenih u sektoru vodnih usluga.

Tablica 17 Broj zaposlenih u isporučiteljima vodnih usluga

Broj zaposlenih	razlika 2022/2021.	2022.	2021.	2020.	2019.
javni isporučitelji vodnih usluga	-23	8.266	8.289	8.336	8.472
koncesionar (ZOV) i ZOV-UIP d.o.o.	7	71	64	78	79
ukupno	-16	8.337	8.353	8.414	8.551

Broj zaposlenih kalkuliran je na osnovi radnih sati.⁴⁰

Od 2019. sektor vodnih usluga napustilo je 214 zaposlenika (2,5%), koji nisu zamijenjeni drugim zaposlenicima.

9. Prosječna neto plaća u 2022. u javnom dijelu sektora iznosila je 7.139,25 kn, što je 3,88% (266,86 kn) više nego u 2021. (6.872,39 kn), ali je za 6,71% ispod prosječne mjesečne isplaćene neto plaća po zaposlenome u Hrvatskoj (7.653 kn).⁴¹

Broj zaposlenih ima učinak i na jedan od ključnih pokazatelja učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga – broj zaposlenih na 1.000 priključaka. On u 2022. iznosi 4,2, a slijedi prikaz i prethodnih godina:

³⁹ Podaci FINA-e iskazani prema temeljnim financijskim izvještajima isporučitelja vodnih usluga za 2022..

⁴⁰ FINA, godišnja financijska izvješća isporučitelja vodnih usluga za 2022. (bilance)

⁴¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_03_24_394.html

Tablica 18 Broj zaposlenih na 1.000 priključaka

Broj zaposlenih na 1.000 priključaka	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
		4,2	4,3	4,4	4,5	4,7

7.1.3. Privatni isporučitelji vodnih usluga pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje

Ovim pregledom nisu obuhvaćeni privatni isporučitelji vodnih usluga koji temeljem ugovora (koncesijski ugovori ili ugovori o javnoj nabavi) s gradovima i općinama obavljaju djelatnosti pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz individualnih sustava odvodnje tj. iz malih sanitarnih uređaja (septičke jame i biološki uređaji) i sabirnih jama.

7.1.4. Lokalni vodovodi

U prethodnim godinama, u Hrvatskoj je postojalo približno 200 malih nereguliranih vodovoda koji su izgrađeni sredstvima nekadašnjih mjesnih zajednica, građana u malim zajednicama, a koji nisu preuzeti u sustave organizirane javne vodoopskrbe. Ovi se vodovodi terminologijom Zakona o vodnim uslugama (NN 66/19) nazivaju lokalnim vodovodima, a u međunarodnim se izvještajima obrađuju kao organizacije utemeljene u lokalnim zajednicama (CBOs) ⁴² ili se jednostavno označuju kao samoisporuke⁴³. Vijeće nije pratilo postupke uključivanja lokalnih vodovoda u sustave javne vodoopskrbe.

7.1.5. Koncesije za pročišćavanje otpadnih voda

U 2022. i dalje je bio na snazi ⁴⁴ ugovor o koncesiji za pročišćavanje otpadnih voda u Gradu Zagrebu sa Zagrebačkim otpadnim vodam d.o.o., kao koncesionarom. Usluge upravljanja i pogona Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Zagrebu (CUPOVZ) koncesionaru pružaju Zagrebačke otpadne vode – upravljanje i pogon d.o.o. Zagreb⁴⁵, kao podugovaratelj koncesionara i nositelj licence za pročišćavanje otpadnih voda⁴⁶.

⁴² Community based organisations

⁴³ Eng. *Self - provision*

⁴⁴ Istek ugovora je ugovoren u 2028. Početkom 2024. koncesijski ugovor je jednostrano raskinuo Grad Zagreb.

⁴⁵ Oba društva imaju istovjetne članove: WTE Wassertechnik GmbH, Njemačka, Njemačka, Essen, Innogy Agua GmbH, Njemačka, Mülheim an der Ruhr i Vodoprivreda Zagreb d.d. Zagreb

⁴⁶ U skladu s člankom 97. stavkom 2. Zakona o vodnim uslugama: Koncesionar pročišćavanja otpadnih voda je isporučitelj vodne usluge. Pravni položaj isporučitelja koncesionar zadržava i ako je ovlast upravljanja i pogona uređaja za pročišćavanje otpadnih voda prenio na ovisno društvo koje je temeljem prijašnjih propisa o vodama steklo pravni akt o ispunjenju posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti javne odvodnje.

Tablica 19 Cijena vodne usluge pročišćavanja u Gradu Zagrebu i naknada za razvoj za CUPOVZ

Cijena vodne usluge pročišćavanja (CVU)	kućanstva	ostali
varijabilna (kn/m ³)	1,28	3,94
Naknada za razvoj CUPOVZ-a (NZR)	kućanstva	ostali
kn/m ³	3,70	11,83
UKUPNO (CVU+NZR), kn/m³	4,98	15,77

Prema zadnjim podacima koje je društvo Limska draga d.o.o.⁴⁷ prijavilo Vijeću za vodne usluge, u 2022. godini, otpadne vode Općine Kanfanar pročišćavaju se bez naknade na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda⁴⁸ kojim upravlja TDR-a d.o.o. u Kanfanaru.

7.1.6. Specifičnosti u sektoru vodnih usluga

Specifičnosti u sektoru vodnih usluga su i: VSI Vodovod Butoniga d.o.o. Buzet i Bjelovarsko – bilogorske vode d.o.o. Bjelovar.

Oba društva su osnovana kao društva za provedbu vodno-komunalnih projekata. Nakon završetka projekata oba posluju kao društva za upravljanje infrastrukturnom imovinom, iznajmljuju vodnu infrastrukturu drugim isporučiteljima vodnih usluga⁴⁹ i time jedini ili pretežiti prihod neizravno ostvaruju iz cijene vodnih usluga. Oba posluju bez punog povrata troškova.

7.2. Javna vodoopskrba

7.2.1. Količine vode za ljudsku potrošnju - zahvaćene i isporučene količine vode te gubici

Podaci o količinama vode za ljudsku potrošnju za potrebe javne vodoopskrbe, zahvaćene iz otvorenih vodotoka i podzemnih voda, isporučenim količinama vode kućanstvima i poslovnim korisnicima te gubici, u apsolutnoj količini (m³) i udjelu, prikazani su u nižoj tablici.

⁴⁷ multisektorsko komunalno društvo Općine Kanfanar

⁴⁸ uređaj je u vlasništvu Općine Kanfanar, koja ga je iznajmila TDR d.o.o.; pravni odnos između Općine Kanfanar i TDR d.o.o. bio je reguliran ugovorima o koncesiji iz 2010. i 2018.

⁴⁹ Istarskom vodovodu d.o.o. Buzet odnosno Komunalijama-vode d.o.o. Čazma

Tablica 20 Zahvaćene i isporučene količine vode za ljudsku potrošnju te gubici

ZAHVAĆENO / ISPORUČENO /GUBICI	zahvaćeno (m3)	isporučeno - kućanstvima i poslovnim korisnicima (m3)	gubici	
			m3	%
razlika 2022/2021.	18.282.415	398.127		
razlika 2021/2020.	10.929.462	9.308.730		
2022.	497.187.297	244.310.191	252.877.106	51
2021.	478.904.881	243.912.064	234.992.817	49
2020.	467.975.419	234.603.335	233.372.084	50
2019.	476.947.019	244.732.359	232.214.660	49
2018.	476.947.019	244.732.359	232.210.322	49

Zahvaćene količine u 2022. povećane su za više od 18 milijuna m³, a isporučene količine su povećane svega za 398 tisuća m³, u odnosu na 2021.

Gubici (kao razlika između zahvaćenih i ispučenih količina vode) porasli su na 51% što je za 2 postotna boda (4,08%) više nego u 2021.

Tablica 21 Kućanstva i poslovni korisnici – isporučene količine vode

ISPORUKE PO KATEGORIJAMA KORISNIKA	kućanstva	poslovni korisnici	ukupno
razlika 2022/2021.	-756.767	1.154.894	398.127
razlika 2021/2020.	2.547.215	6.761.515	9.308.730
2022.	175.595.696	68.714.495	244.310.191
udio (%)	71,87	28,13	100
2021.	176.352.463	67.559.602	243.912.064
udio (%)	72,3	27,7	100
2020.	173.805.248	60.798.087	234.603.335
udio (%)	74	26	100
2019.	170.332.765	74.399.594	244.732.359
udio (%)	69,6	30,4	100

U 2022. smanjene su isporuke kućanstvima (za cca 757 tisuća m³), a poslovnim korisnicima su porasle (za 1,16 milijuna m³) u odnosu na 2021.

Odnos potrošnje u Hrvatskoj između kućanstava i poslovnih korisnika se u zadnjih pet godina uvijek kretao blizu omjera 70:30, a po prvi put je značajno narušen u 2020. omjerom 74:26, kao posljedica poslovanja gospodarstva u pandemijskim okolnostima. Taj se omjer polako vraća u stare okvire i u 2022. je cca 72:28 što je neznatno povećanje u korist poslovnih korisnika⁵⁰.

⁵⁰ Precizno: 71,87:28,13 u 2022. u odnosu na 72,3 :27,7 u 2021.

7.2.2. Količine vode za ljudsku potrošnju u veleisporuci

Količine vode u isporuci među isporučiteljima vodnih usluga (javna vodoopskrba drugom isporučitelju vodnih usluga ili veleisporuka) prikazane su u nižoj tablici:

Tablica 22 Količine vode u veleisporuci

VELEISPORUKE	Količine vode u veleisporuci (m ³)	Broj isporučitelja - prodavatelja	Udio količina u veleisporuci u ukupnim isporukama
2022.	45.371.890	50	19
2021.	43.154.197	49	18
2020.	37.477.375	49	16
2019.	41.378.635	47	17

U 2022. nastavljen je povećanja količina voda u veleisporuci, iste u povećane za 2,2 milijuna m³ u odnosu na 2021⁵¹. Udio veleisporuka u ukupnim isporukama je porastao s 18% na 19%.

7.2.3. Količina vode nužna za osnovne potrebe kućanstva

Nužne količine vode za ljudsku potrošnju određuju se za različite potrebe i za različite razine, i to:

- u većini okolnosti (u svjetskim okvirima)
- u slučaju nužde (u svjetskim okvirima)
- higijenskog minimuma (u svjetskim okvirima)
- u slučaju obustava i ograničenja isporuka ili planiranih ili neočekivanih prekida isporuke (u okvirima država)
- limita potrošnje za primjenu socijalne tarife za isporuku kroz fiksne mreže javne vodoopskrbe (u okvirima država).

Nužne količine vode za ljudsku potrošnju prikazane su u slijedećoj tablici:

Tablica 23 Nužne količine vode za ljudsku potrošnju

⁵¹ u kojoj je porast bio za cca 5,7 milijuna m³ u odnosu na 2020.

litara dnevno po stanovniku	okolnosti	preporuka ili propis	osnova ili sankcija propisa	ekvivalent potrošnje prosječnog kućanstva u Hrvatskoj (m ³ /mj.)
7,5	u većini okolnosti	WHO ⁵²	utemeljeno na potrebama dojlje, s umjerenom tjelesnom aktivnošću pod iznadprosječnim vanjskim temperaturama	
15	u slučaju nužde	WHO		
20	higijenski minimum	WHO	upražnjavanje osnovne higijene i osnovne prehrambene higijene; pranje rublja i kupanje zahtijevaju veće količine osim ako nisu obavljani na izvoru	1,68
50	obustave ili ograničenja isporuke; planirani ili neočekivani prekidi	Zakon o vodnim uslugama	isporuka (mobilna ili stacionarna) osigurava se u vremenu od najmanje osam sati i na mjestu koje odredi isporučitelj vodnih usluga općim uvjetima isporuke vodnih usluga, vodeći računa o socijalno ugroženim korisnicima (kod obustava i ograničenja) odnosno o ranjivosti korisnika (planirani ili neočekivani prekidi isporuke).	
70	limit potrošnje za primjenu socijalne tarife	Vijeće za vodne usluge ⁵³	iznad propisanog limita primjenjuje se puna tarifa, u skladu sa Zakonom o vodnim uslugama	5,88

7.2.4. Prosječna potrošnja vode za ljudsku potrošnju

Prema Popisu stanovništva za 2021., objavljenom 22.09.2022., u Republici Hrvatskoj živi 3.871.833 stanovnika, a prosječan broj članova kućanstva je 2,7.

⁵² UN Svjetska zdravstvena organizacija

⁵³ Preporuka Vijeća iz 2015.

Tablica 25 Prosječna dnevna potrošnja po stanovniku i prosječna mjesečna potrošnja po kućanstvu

Prosječna potrošnja vode	litara/dnevno po stanovniku	m ³ / mjesečno po kućanstvu
2016.	131	11
2017.	134	11,26
2018.	127	10,67
2019.	132	11,10
2020.	135	11,34
2021.	143	12,05
2022.	143	11,73

Prosječna potrošnja u kućanstvima u 2022. iznosila je 143 litra/dnevno po stanovniku, kao i u 2021., ali je prosječna mjesečna potrošnja po kućanstvu smanjena s 12,05 m³ u 2021. na 11,73 m³. Ovo je rezultat okolnosti da se prosječan broj članova kućanstva od Popisa iz 2011. do Popisa iz 2021. smanjio s 2,8 na 2,7.

8. FINANCIJSKI POKAZATELJI SEKTORA VODNIH USLUGA

8.1. Financijsko poslovanje i povrat troškova od vodnih usluga

Godišnje financijske izvještaje za 2022. podnio je 151 isporučitelj vodnih usluga, a Vijeće je obradilo i financijske izvještaje od pravnih subjekata VSI Vodovodi Butoniga d.o.o. Vode Mljet d.o.o., kao i Zagrebačkih otpadnih voda - upravljanje i pogon d.o.o. ili ukupno 154 podnositelja GFI za 2022. Potonji su uključeni u obradu jer jedine ili pretežite prihode ostvaruje neizravno iz cijene vodnih usluga i naknade za razvoj. Financijsko poslovanje isporučitelja vodnih usluga prati se sa stajališta njihove financijske samoodrživosti i učinkovitosti ali i kao dopunski kontrolni indikator povrata troškova vodnih usluga kroz cijenu vodnih usluga i naknadu za razvoj. U obradu su uključeni obzirom da jedine ili pretežite prihode ostvaruje neizravno iz cijene vodnih usluga.

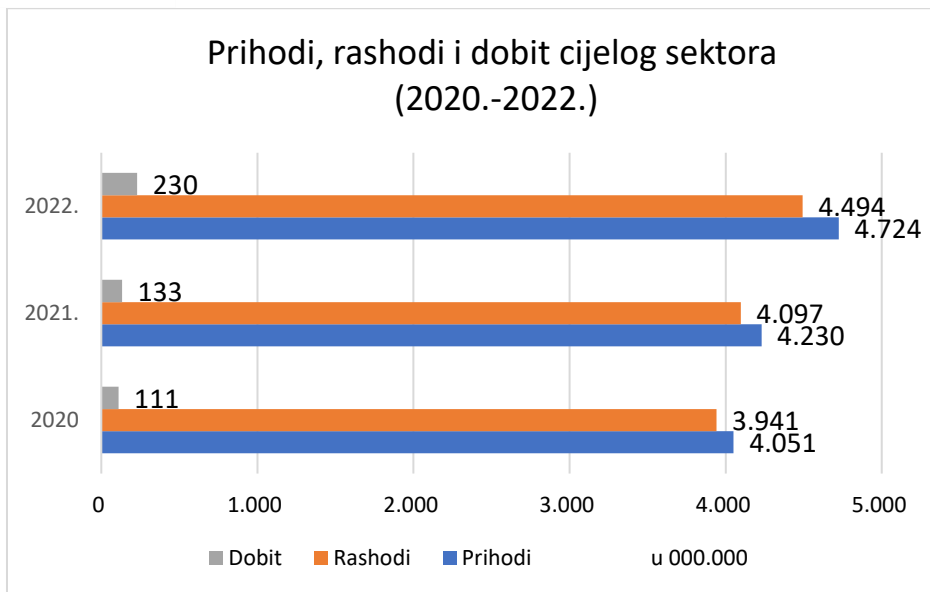
Tablica 28 Sektor vodnih usluga - ukupni prihodi, rashodi, dobit i gubitak

Sektor vodnih usluga	2021. (kn)	2022. (kn)	Razlika 2022./2021.
Ukupni prihodi	4.230.360.692	4.724.035.728	493.675.036
Ukupni rashodi	4.097.032.059	4.494.345.995	397.313.936
Dobit prije oporezivanja	133.328.633	229.689.733	96.361.100
Dobit nakon oporezivanja	83.813.937	179.736.929	95.922.992

U 2022. ukupni prihodi cijelog sektora vodnih usluga bilježe rast od skoro 494 milijuna kuna u odnosu na 2021. god., što predstavlja rast od 11,67%. Ukupni rashodi porasli su za 397 milijuna kuna u odnosu na 2021. godinu, što predstavlja rast od 9,70%. Cijeli sektor agregirano bilježi pozitivan rezultat za 2022. god. Dobit prije oporezivanja bila je na 230 milijuna kuna ili 4,86% u odnosu na ukupne prihode sektora, dok je dobit nakon oporezivanja iznosila cca 180 milijuna kuna ili 3,80% u odnosu na ukupne prihode sektora, a što je pokazatelj da cijeli sektor agregirano ne prelazi 5% dopuštene granične marže.

U 2022. godini 8 velikih isporučitelja ostvarilo je ukupne prihode u iznosu od 1,5 milijarde kuna odnosno 31% ukupnih prihoda sektora vodnih usluga. 35 srednjih isporučitelja ostvarilo je prihode u iznosu od 1,7 milijarde kuna, odnosno 36% ukupnih prihoda. 59 malih isporučitelja ostvarilo je prihode u iznosu od 0,8 milijardi kuna odnosno 17% ukupnih prihoda, dok su 52 mikro isporučitelja ostvarili prihode u iznosu od 0,1 milijardi kuna odnosno 2% ukupnih prihoda sektora vodnih usluga.

Grafikon 2 Sektor vodnih usluga – kretanje prihoda, rashoda i dobit (2020.-2022.)

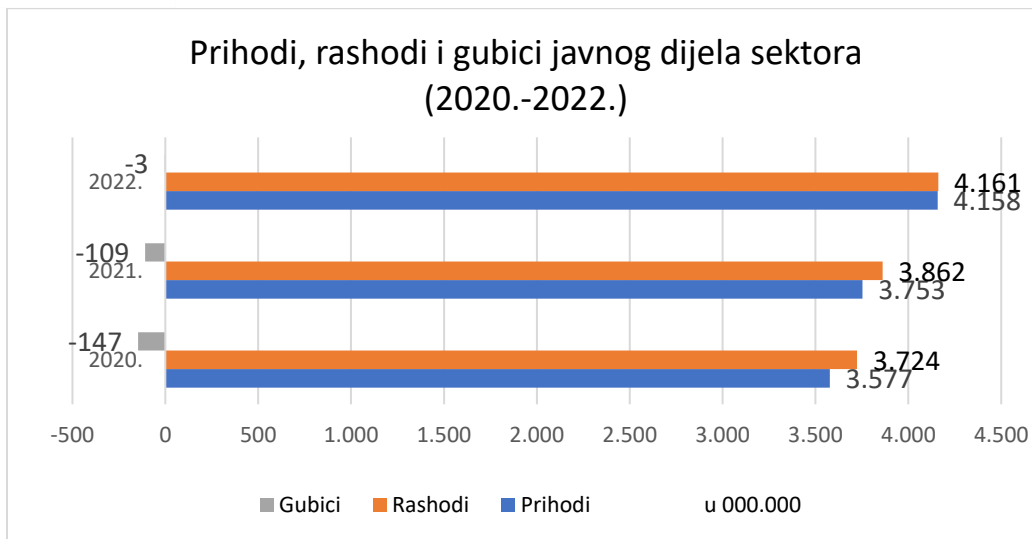
Grafički prikaz prikazuje kretanje prihoda i rashoda cijelog sektora u razdoblju od 2020-2022., iz kojeg je vidljiv trend rasta prihoda po stopi većoj od rasta rashoda.

Tablica 29 Javni dio sektora vodnih usluga - ukupni prihodi, rashodi i gubitak

Javni dio sektora vodnih usluga	2021. (kn)	2022. (kn)	Razlika 2022./2021.
Ukupni prihodi	3.752.544.702	4.157.636.728	405.092.026
Ukupni rashodi	3.862.044.225	4.160.933.995	298.889.770
Gubitak prije oporezivanja	-109.499.523	-3.297.267	-112.796.790
Gubitak nakon oporezivanja	-115.222.720	-11.195.071	-126.417.791

U javnom dijelu sektora vodnih usluga ukupni prihodi povećali su se za 405 milijuna kn odnosno 10,7%, a rashodi su se povećali za cca 299 milijuna kn odnosno 7,73% u odnosu na 2021. god. Javni dio sektora ostvario je u 2022. financijski gubitak prije oporezivanja od 3,2 milijuna kuna koji je zadržan unutar niske stope od -0,08% u odnosu na ukupne prihode javnog dijela sektora.

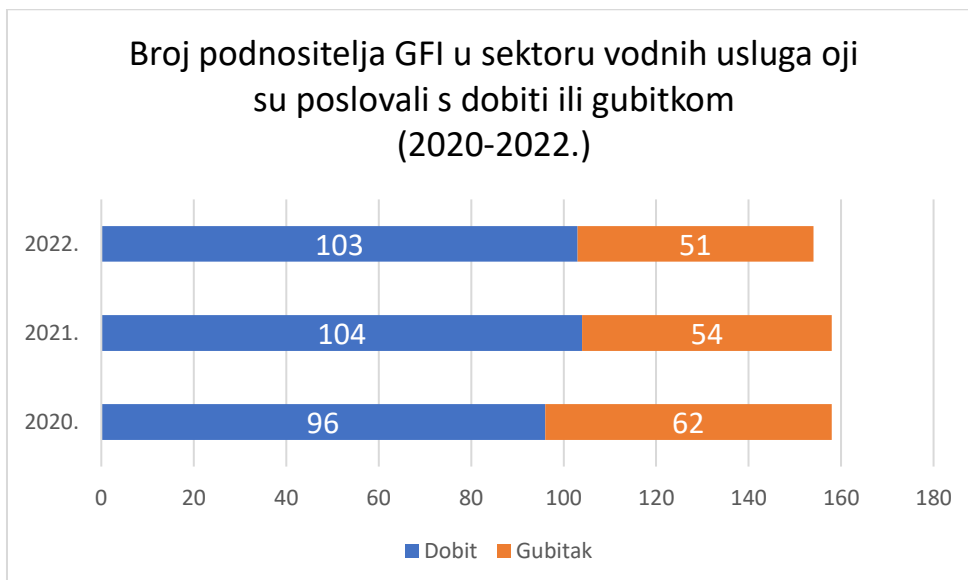
Grafikon 3 Javni dio sektora – kretanje prihoda, rashoda i gubitaka (2020.-2022.)

Grafički prikaz prikazuje trend rasta rashoda u razdoblju od 2020. do 2022., dok prihodi nisu pratili dinamiku povećanja rashoda.

Broj isporučitelja koji su poslovali s dobiti ili gubicima u 2022., i u prethodnim godinama prikazan je u nižem grafikonu.

Grafikon 4 Sektor vodnih usluga – kretanje dobiti i gubitaka prema broju podnositelja TFI (2020.-2022.)

Broj isporučitelja koji su poslovali s gubitkom se smanjio u odnosu na 2021. godinu sa 54 na 51 isporučitelja.

Od ukupnog broja isporučitelja koji su poslovali s gubitkom u 2022. godini, njih 19 je klasificirano kao mikro poduzetnik, 20 kao mali poduzetnik, 10 kao srednje veliki poduzetnik, a 2 isporučitelja kao veliki poduzetnik. Ovaj pokazatelj je posebno važan jer govori da je 33% srednje velikih poduzetnika te 28% velikih poduzetnika poslovalo sa gubitkom. Te isporučitelje

potrebno je dodatno analizirati i u kontekstu najavljenih spajanja i pripajanja kako bi se smanjili budući poslovni rizici.

Tablica 30 Podnositelji TFI s najvišim iskazanim gubitkom u 2022.

CIJELI SEKTOR	2022. – gubitak razdoblja (kn)
Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o., Vinkovci	-7.180.204
Vodovod i odvodnja Cetinske krajine d.o.o.	-6.741.253
VSI Vodovod Butoniga d.o.o.	-4.243.563
Vodovod Imotske krajine d.o.o.	-3.919.601
Vode Jastrebarsko d.o.o.	-3.314.967
Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split	-2.980.162
Sisački vodovod d.o.o.	-2.291.715
Voda d.o.o. Orahovica	-1.551.763
Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	-1.512.939
Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., Zagreb	-1.429.437
Vodovod d.o.o. Omiš	-1.418.371

Iz gore navedene tablice je vidljivo da su 2 od 8 velikih isporučitelja završila u gubitku, a to su Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split, te Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., Zagreb koja zadnjih nekoliko godina bilježi gubitke.

U nalazima revizorskih izvješća za isporučitelje koji su poslovali s gubitkom kao glavni razlozi navode se:

Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o., Vinkovci

Ukupni prihodi društva porasli su u odnosu na 2021. sa 66 milijuna kuna na 71,7 milijuna kuna što predstavlja povećanje od 8%. Ukupni rashodi porasli su u istom razdoblju sa 68,6 milijuna kuna na 78,8 milijuna kuna odnosno 14,8%. Isporučitelj je završio u gubitku kao i prošle godine s time da je gubitak društva porastao sa 2,7 milijun kuna na 7,1 milijun kuna.

Najveće povećanje troškova u iznosu od 7,9 milijuna kuna odnosi se na povećanje materijalnih troškova, posebice troškova sirovina i materijala koji su porasli za 78% u odnosu na prošlu godinu.

Vodovod i odvodnja Cetinske krajine d.o.o.

Ukupni prihodi porasli su sa 30,1 milijun kuna na 36,2 milijuna kuna, dok su ukupni rashodi rasli brže i to sa 30 milijuna kuna na 43 milijuna kuna. Gubitak društva iznosio je 6,7 milijuna kuna. Gubitak je rezultat porasta materijalnih troškova, odnosno troškova sirovina i materijala sa 8,4 milijuna kuna na 20,1 milijun kuna, odnosno za 72%.

VSI Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet

Ukupni prihodi društva u 2022. godini iznosili su 31,6 milijuna kuna, ukupni rashodi 35,8 milijuna kuna dok je gubitak iznosio 4,2 milijuna kuna. Društvo je ostvarilo prihode od državnih potpora- amortizacije u iznosu od 31 milijun kuna. Od ukupnih troškova 34,2 milijuna kuna se odnosi na troškove amortizacije. Društvo još uvijek nije prenijelo svoju imovinu na Istarski Vodovod d.o.o. i Vodovod Pula d.o.o. što je bilo predviđeno u 2021. godini, a koji temeljem ugovora o zakupu obavljaju djelatnosti i ostvaruju prihode pa je Društvo nastavilo obračunavati ugovorenu najamninu, što nije dostatno za pokriće troškova poslovanja.

Vodovod Imotske krajine d.o.o.

Ukupni prihodi u 2022. godini porasli su sa 29,7 milijuna kuna na 31,5 milijuna kuna ili za 6%. Ukupni rashodi porasli su sa 29,7 na 35,4 milijuna kuna ili za 19%. Razlog povećanja rashoda je porast materijalnih troškova i to posebice troškova električne energije sa 5,5 na 11,4 milijuna kuna što je dovelo do gubitka u iznosu od 3,9 milijuna kuna.

Vode Jastrebarsko d.o.o.

Ukupni prihodi su se u odnosu na prošlu godinu povećali sa 11,6 na 13,9 milijuna kuna. Ukupni rashodi rasli su sa 13,8 na 17,2 milijuna kuna što je rezultiralo gubitkom od 3,3 milijuna kuna. Isporučitelj posluje s gubitkom i ima prenesene gubitke, dok u bilanci ima 125 milijuna kuna imovine u pripremi koja se odnosi na investiciju za uređaj za pročišćavanje financiran EU sredstvima, a koji bi trebao biti stavljen u upotrebu tijekom 2023.

Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split

Gubitak isporučitelja za 2022. godinu iznosi 2,9 milijuna kuna. Ukupni prihodi porasli su sa 249 na 257 milijuna kuna, dok su ukupni rashodi rasli sa 249 na 260 milijuna kuna, najviše zbog rasta troškova sirovina i materijala. Isporučitelj je ujedno kapitalizirao 10 milijuna troškova osoblja sukladno računovodstvenim standardima. Bez kapitalizacije troškova osoblja, gubitak bi bio veći za 10 milijuna kuna. Troškovi osoblja ujedno predstavljaju najznačajniji trošak u računu dobiti i gubitka.

Sisački vodovod d.o.o., Sisak

Gubitak Sisačkog vodovoda d.o.o. smanjio se u odnosu na prošlu godinu sa 10,4 na 2,2 milijuna kuna. Ukupni prihodi u 2022. godini porasli su za 17%, dok su ukupni rashodi porasli za 2,6%. U odnosu na prošlu godinu troškovi sirovina i materijala povećani su za 33% odnosno 7 milijuna kuna, dok su se ostali poslovni rashodi, koju su se odnosili na otpis potraživanja stanovništvu zbog potresa, smanjili za 7 milijuna kuna u odnosu na prošlu godinu. Porast prihoda od 10 milijuna kuna odnosi se na prihode od potpora od Hrvatskih voda vezano za sanaciju štete od potresa.

Najveću dobit iskazalo je 7 podnositelja TFI, kako slijedi u tablici.

Tablica 31 Podnositelji TFI s najvišom iskazanom dobiti u 2022.

CIJELI SEKTOR	2022. - dobit razdoblja (kn)
Zagrebačke otpadne vode d.o.o.	152.569.000
Zagrebačke otpadne-upravljanje i pogon d.o.o.	38.363.000
Vodovod Vir d.o.o.	11.869.590
Privreda d.o.o.	3.373.340
Varkom d.o.o.	2.602.631
Istarski vodovod d.o.o.	2.529.781
Vodovod d.o.o. Makarska	2.063.292
Vodoopskrba i odvodnja Cres Lošinj d.o.o.	1.437.324
Komunalije d.o.o. Đurđevac	1.077.986

Najveću dobit generira koncesionar (Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb) i društvo koje za koncesionara obavlja uslugu upravljanja i pogona uređajem za pročišćavanje otpadnih voda u Zagrebu (Zagrebačke otpadne vode-upravljanje i pogon d.o.o. Zagreb).

8.2. Poslovni i ostali prihodi

Tablica 32 Sektor vodnih usluga - struktura prihoda

CIJELI SEKTOR	2022. (kn)	udio u ukupnom prihodu (%)	udio u poslovnom prihodu (%)
I. Ukupni prihodi	4.724.035.728	100	X
a) Poslovni prihodi	4.509.067.484	95,45	100
aa) Prihodi od prodaje	3.087.507.675	65,36	68,47
ab) Ostali poslovni prihodi	1.335.828.960	28,28	29,63
b) Ostali prihodi	214.901.310	4,55	4,77

Iz strukture prihoda razvidno je da je 95,45% ostvareno iz obavljanja djelatnosti vodnih usluga (dakle iz prihoda po osnovi cijene vodnih usluga i naknade za razvoj), a svega 4,55% iz ostalih izvora, **što je povoljnije u odnosu na 2021. (5,99%)**. Iznos ostalih prihoda (b) od 214.901.310 kuna odnosi se većinom na financijske prihode s osnove kamata, s time da je 181 milijuna kuna prihoda evidentirano u Zagrebačkim otpadnim vodama d.o.o. Ostali poslovni prihodi (ab) u iznosu od 1,3 milijardi kuna nisu specificirani, a najveći iznos ostalih poslovnih prihoda pojedinačno odnosi se na Vodovod i kanalizaciju d.o.o., Split 126 milijuna kuna, te na Vodovod i odvodnju d.o.o., Zagreb u iznosu od 185 milijuna kuna.

Ostali poslovni prihodi (ab) u najvećem dijelu se odnose na prihode od ukidanja odgođenog priznavanja prihoda koji su povezani sa troškom amortizacije.

Tablica 33 Sektor vodnih usluga - ukupni prihodi i ostali prihodi

CIJELI SEKTOR	2022. (kn)	udio u ukupnom prihodu (%)	udio u ostalom prihodu (%)
I. Ukupni prihodi sektora	4.724.035.728	100	X
II. Ostali prihodi sektora	214.901.310	4,55	100
a) Ostali prihodi koncesionara	180.847.000	3,83	84,15
b) Ostali prihodi javnih isporučitelja vodnih usluga	34.054.310	0,72	15,85

U odnosu na ostale prihode za cijeli sektor vodnih usluga, najveći ostali prihod ostvaruju Zagrebačke otpadne vode d.o.o. (84,15%), dok svi drugi isporučitelji ostvaruju 15,85% u odnosu na ostale prihode.

U odnosu na ukupne prihode sektora najveći ostali prihod ostvaruju Zagrebačke otpadne vode d.o.o. subvencijom iz proračuna Grada Zagreba (4,55%). Ostali isporučitelji sve se manje

oslanjaju na tzv. ostale prihode. Naime, ostali isporučitelji vodnih usluga ostvaruju 34.054.310 kn „ostalih prihoda“ ili 0,72% što je uspješnije u odnosu na prethodnu godinu (1,15%).

8.3. Odnos ukupnih prihoda i prihoda iz djelatnosti (poslovni prihodi)

Tablica 34 Odnos poslovnih prihoda i poslovnih rashoda

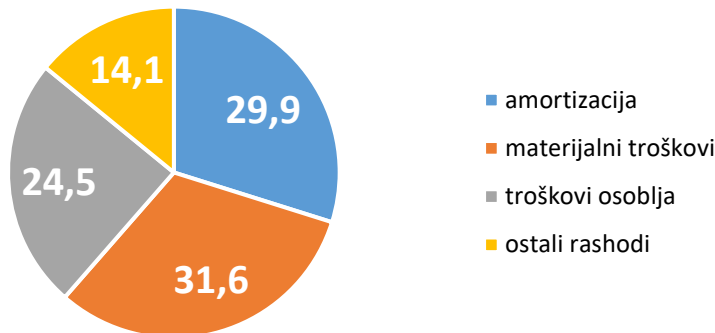
CIJELI SEKTOR	kn	udio u poslovnom prihodu (%)
I. POSLOVNI PRIHODI	4.509.067.484	X
II. POSLOVNI RASHODI	4.473.204.891	99,20
Razlika (I-II)	35.862.593	0,80
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-1.116.567	-0,02
2. Materijalni troškovi	1.423.858.258	31,58
3. Troškovi osoblja	1.103.695.942	24,48
4. Amortizacija	1.346.096.381	29,85
5. Ostali troškovi	470.900.824	10,44
6. Vrijednosna usklađenja	52.400.520	1,16
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	1.003.645	0,02
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	51.396.875	1,14
7. Rezerviranja	34.489.373	0,76
8. Ostali poslovni rashodi	36.035.160	0,80

Sektor vodnih usluga imao je pozitivan saldo između poslovnih prihoda i poslovnih rashoda (cca 36 milijuna kn) što čini udio od 0,80% poslovnih prihoda.

Tri najveća poslovna rashoda su materijalni troškovi (31,58%), amortizacija dugotrajne imovine (29,85%) i troškovi osoblja (24,48%), koji zajedno čine 85,91% rashoda. Materijalni troškovi uključujući troškove energenata porasli su za 15,13% u odnosu na 2021., dok su troškovi osoblja porasli za 2,2%, a troškovi amortizacije za 4,1%.

Grafikon 5 Najveći rashodi poslovanja

Najveći poslovni rashodi - udjeli (%) u
ukupnim rashodima

Troškovi vrijednosnog usklađenja kratkotrajne imovine imaju udio od 1,16% u ukupnim prihodima i smanjili su se za 44,3% u odnosu na prošlu godinu, prvenstveno zbog smanjenja kod Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb. Gornja granica propisana Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (NN 112/10) je 5%.

Tablica 35 Ostali prihodi i rashodi (financijski prihodi i financijski rashodi)

CIJELI SEKTOR	kn	udio u ukupnom prihodu (%)
III. FINANCIJSKI PRIHODI	214.901.310	4,55%
7. Ostali prihodi s osnove kamata	204.059.330	4,32%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	21.141.104	0,45%
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	15.919.810	0,34%

Od ostalih prihoda s osnove kamata u iznosu od 214,9 milijuna kuna Zagrebačke otpadne vode d.o.o. ostvarile su 204 milijuna kuna, Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb 7,5 milijuna kuna, a svi javni isporučitelji vodnih usluga 3,4 milijuna kuna. U pravilu je riječ o velikim ili srednje velikim poslovnim subjektima koji imaju uvedenu naknadu za razvoj.

8.4. Energetska kriza i porast troškova električne energije

Vijeće je u zadnjem tromjesečju 2021. uočilo prve učinke globalne krize kroz porast troškova električne energije u poslovanju isporučitelja vodnih usluga te u tom smislu na problem

skrenulo pozornost i resornom ministarstvu, nadležnom za vodno gospodarstvo te Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji.⁵⁴

U kolovozu 2022. Vijeće je izrađivalo procjenu povećanja troškova električne energije u isporučiteljima vodnih usluga, za potrebe pripreme uredbe Vlade republike Hrvatske, čiji je cilj bio ograničenje cijena električne energije, a time i troškova električne energije.

Prema izračunu Vijeća, na temelju ponuda koje je u postupcima javne nabave dobilo 29 isporučitelja, troškovi električne energije bi s 261.335.247 kuna porasli na 456.992.328 kuna, što je promjena od 69,07%. Istodobno, udio troška električne energije u materijalnim troškovima porastao bi s 32,77% na 51,52%. Opreza radi rađen je izračun i na 300% povećanje cijena električne energije.

Vlada Republike Hrvatske je 8. rujna 2022. donijela Uredbu o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN br. 104/22., koja je izmijenjena, dopunjena i objavljena u NN br.106/22., 121/22. i 156/22.) te stupila na snagu 10. rujna 2022.

Uredbom je cijena električne (radne) energije ograničena za isporučitelje vodnih usluga, na istoj razini kao i za Republiku Hrvatsku, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, druge neprofitne organizacije (ustanove, udruge, zadruge, vjerske zajednice i dr.), i to :

- za kupce po jedinstvenoj tarifi u iznosu od 0,5295 kn/kWh (0,07 EUR/kWh)
- za kupce s višom i nižom tarifom u iznosu od 0,5635 kn/kWh (0,07 EUR/kWh) u višoj tarifi (VT) i iznosu od 0,2765 kn/kWh (0,04 EUR/kWh) u nižoj tarifi (NT).

Primjenom Uredbe zaustavljen je rast troškova električne energije u materijalnim troškovima isporučitelja vodnih usluga.

⁵⁴ Aktivnosti su opisane u Izvješću o stanju sektora vodnih usluga i radu Vijeća za vodne usluge za 2021.

9. NAJVIŠE, NAJNIŽE I PROSJEČNE CIJENE VODE

9.1. Kućanstva

Najviše, najniže i prosječne cijene vode za kućanstva prikazuju se u nižoj tablici prema skupinama VOP, VO, V, O/OP⁵⁵ zajedno.

Tablica 36 Najviše, najniže i prosječne cijene vode za kućanstva (iznosi ne sadržavaju PDV, osim gdje je drukčije naznačeno)

KUĆANSTVA 2022.	MAX	MIN	ponderirani prosjek	prosjek
Fiksni dio CVU javne vodoopskrbe (kn/mj.)	49,18	5,79	19,55	18,79
Fiksni dio CVU javne odvodnje (kn/mj.)	35,60	-	3,67	7,18
Fiksni dio CVU pročišćavanja (kn/mj.)	13,20	-	1,06	2,93
Varijabilni dio CVU javne vodoopskrbe (kn/m3)	15,00	2,28	4,93	5,80
Varijabilni dio CVU javne odvodnje (kn/m3)	6,55	0,10	1,50	2,02
Varijabilni dio CVU pročišćavanja (kn/m3)	6,90	0,29	1,08	1,71
Naknada za razvoj za javnu vodoopskrbu (kn/m3)	5,00	-	1,01	1,03
Naknada za razvoj za javnu odvodnju (kn/m3)	4,40	-	1,65	0,80
Naknada za razvoj - ukupna (kn/m3)	8,00	0,25	2,85	2,35
Naknada za korištenje voda (kn/m3)	2,85	2,85	2,85	2,85
Naknada za zaštitu voda (kn/m3)	1,63	0,27	0,98	1,25
VARIJABILNI DIO CIJENE VODE S PDV-om (kn/m3)	36,17	7,93	15,17	15,25
CIJENA VODE - SVE SASTAVNICE, svedena na kn/m3	39,78	10,10	17,65	17,73

⁵⁵ skupina VOP (vodoopskrba odvodnja i pročišćavanje), skupina VO (vodoopskrba i odvodnja, bez pročišćavanja), skupina V (vodoopskrba) i skupina O/OP (odvodnja sa ili bez pročišćavanja)

Prosječna ponderirana cijena vode za kućanstva prikazana je sažeto u nižoj tablici.

Tablica 37 Cijena vode za kućanstva (ponderirani prosjek), skraćeni prikaz

KUĆANSTVA 2022.	s PDV-om (kn/m ³)	bez PDV-a (kn/m ³)	s PDV-om (€/m ³)
fiksni dio CVU	2,75	2,43	0,36
varijabilni dio CVU	8,49	7,52	X
naknada za razvoj	2,85	2,85	X
NKV i NZV	3,82	3,82	X
cijena vode - varijabilna	15,17	X	2,01
cijena vode -ukupna	17,65	X	2,34
Prosječni fiksni dio CVU (kn/mj.)	27,44	24,28	3,64
Prosječna cijena vode po kućanstvu /mesečno	207,08	Prosječna potrošnja vode 11,73 m ³ po kuć/mj.	27,48

* Iznosi fiksnog dijela cijene vodnih usluga od 24,28 kn/mj. bez PDV-a (27,44 kn/mj. s PDV-om) svedeni su na tarifu (kn ili € m³) tj. 2,43 kn/m³, bez PDV-a odnosno 2,75 kn/m³, s PDV-om.

PDV u cijeni vode za kućanstva iznosi 1,29 kn/m³.⁵⁶

Nominalna promjena cijene vode za kućanstva prikazana je u nižoj tablici:

Tablica 38 Nominalna promjena cijene vode za kućanstva

Nominalna promjena cijene vode za kućanstva u 2022.	
cijena vode	kn/m ³ s PDV-om
2022.	17,65
2021.	16,63
razlika	1,02
promjena (%)	6,16 ⁵⁷

⁵⁶ 1,22 kn/m³ u 2021, 1,14 kn/m³ u 2020.

⁵⁷ 2,92 kn/m³ u 2021.

Tablica 38.a Nominalna promjena cijene vode za kućanstva, po sastavnicama

Nominalna promjena cijene vode za kućanstva, po sastavnicama u 2022.	kn/m ³	%
Fiksni dio CVU	0,19	8,48
Varijabilni dio CVU	0,38	5,27
Naknada za razvoj	0,17	6,63
NKV i NZV	-0,01	- 0,13
PDV	0,07	5,74

Realna promjena cijene vode za kućanstva prikazana je u nižoj tablici:

Tablica 39 Realna promjena cijene vode za kućanstva

Realna promjena cijene vode za kućanstva u 2022.	
račun za prosječno kućanstvo	kn/mj. s PDV-om
2022.	207,08
2021.	200,41
razlika	6,67
promjena (%)	3,33⁵⁸

Za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2022. indeks potrošačkih cijena (IPC) iznosio je 12,7%⁵⁹ (stopa inflacije).⁶⁰ I nominalna i realna stopa promjene (povećanja) cijene vode za kućanstva je bila ispod stope inflacije.

Trend rasta cijene vode nastavio se i u 2022., u znatnijem rasponu.

Tablica 40 Usporedba cijene vode za kućanstva s prethodnim godinama

Kućanstva	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.
cijena vode - sve sastavnice (kn/m ³) s PDV-om	17,65	16,63	16,16	16,05	15,8
mjesečni račun za kućanstvo (kn/mj.) s PDV-om	207,08	200,41	183,25	178,16	168,59
potrošnja vode po kućanstvu (m ³ /mj.)	11,73	12,05	11,34	11,1	10,67

⁵⁸ 9,36% u 2021.

⁵⁹ 5,4% u 2021.

⁶⁰ Državni zavod za statistiku, <https://web.dzs.hr/calcinfl.htm>

9.2. Priuštivost cijene vode stanovništvu

Odnos cijene vode izražene u prosječnom ponderiranom prosjeku po kubičnom metru potrošene vode (m³) i godišnjeg neto raspoloživog dohotka kućanstava (NRD)⁶¹ glavni je pokazatelj priuštivosti cijene vode stanovništvu.

Tablica 41 Priuštivost prosječne cijene vode kućanstvima; usporedba s prethodnim godinama

Kućanstva, priuštivost	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.
cijena vode - sve sastavnice (kn/m ³) s PDV-om	17,65	16,63	16,16	16,05	15,80
Udio cijene u NRD-u (%)	1,43	1,38	1,37	1,38	1,38

Prema izračunu za 2020. godišnji NRD po članu kućanstva iznosio je 54.049 kn⁶² odnosno 145.931,22 kn NRD po kućanstvu, a udio prosječna ponderirana cijena vode za kućanstva je 17,65 kn/m³, izračunato za 4 skupine isporučitelja zajedno (skupine VOP, VO, V i O/OP) ili 1,43%, što ukazuje da je cijena vode i dalje značajno ispod minimalne gornje granice priuštivosti od 3%.

⁶¹ Metodološka objašnjenja vezana uz definiciju neto raspoloživog dohotka kućanstava, vezu između bruto domaćeg proizvoda (BDP) i neto raspoloživog dohotka kućanstava, analizu regionalne disperzije dohotka te projekcije na razini Republike Hrvatske po županijama i regijama do 2030. godine, dana su u studiji *Novelacija podloga za određivanje socio-ekonomski prihvatljive cijene vode kućanstava u Republici Hrvatskoj i po regijama/županijama (Ekonomski institut Zagreb, rujan 2012.)*. Studija se koristi pri izradi studijsko-planske dokumentacije i studija izvodivosti za projekte u sektoru vodnih usluga (uključujući i EU projekte). NRD se izračunava uz pomoć nekoliko statističkih pokazatelja, ali sam nije statistički pokazatelj.

⁶² 52.810 kn u 2021.

9.3. Poslovni korisnici

Najviše, najniže i prosječne cijene vode za kućanstva prikazuju se u nižoj tablici prema skupinama VOP, VO, V, O/OP zajedno.

Tablica 42 Najviše, najniže i prosječne cijene vode za poslovne korisnike

Prosječna ponderirana cijena vode za poslovne korisnike sažeto je prikazana u nižoj tablici (iznosi ne sadržavaju PDV, osim gdje je to drukčije napisano)

POSLOVNI KORISNICI 2022.	MAX	MIN	ponderirani prosjeak	prosjeak
Fiksni dio CVU javne vodoopskrbe (kn/mj.)	248,50	8,64	40,68	32,27
Fiksni dio CVU javne odvodnje (kn/mj.)	65,00	1,00	6,86	14,19
Fiksni dio CVU pročišćavanja (kn/mj.)	26,00	1,23	1,46	7,77
Varijabilni dio CVU javne vodoopskrbe (kn/m ³)	18,73	4,62	8,06	9,65
Varijabilni dio CVU javne odvodnje (kn/m ³)	8,58	0,26	2,77	3,21
Varijabilni dio CVU pročišćavanja (kn/m ³)	7,00	0,50	1,93	2,53
Naknada za razvoj za javnu vodoopskrbu (kn/m ³)	8,98	-	1,38	1,14
Naknada za razvoj za javnu odvodnju (kn/m ³)	12,53	-	3,20	1,00
Naknada za razvoj - ukupno (kn/m ³)	12,83	0,27	4,71	2,70
Naknada za korištenje voda (kn/m ³)	2,85	2,85	2,85	2,85
Naknada za zaštitu voda (kn/m ³)	1,35	0,27	1,01	1,18
VARIJABILNI DIO CIJENE VODE S PDV-om (kn/m ³)	39,26	10,04	22,99	22,02
Fiksni dio CVU javne vodoopskrbe (kn/mj.)	-	-	40,68	-

Tablica 43 Cijena vode za poslovne korisnike (ponderirani prosjek), skraćeni prikaz

POSLOVNI KORISNICI 2022.	s PDV-om (kn/m ³)	bez PDV-a (kn/m ³)	s PDV-om (€/m ³)
fiksni dio CVU	X	X	X
varijabilni dio CVU	14,41	12,76	X
naknada za razvoj	4,71	4,71	X
NKV i NZV	3,86	3,86	X
cijena vode - varijabilna	22,99	20,34	3,05
fiksni dio CVU	s PDV-om (kn/mj.)	bez PDV-a (kn/mj.)	s PDV-om (€/m ³)
fiksni dio CVU	55,36	49,00	7,35

Za poslovne korisnike nije prikazana ukupna cijena u kn/m³ (fiksni i svi varijabilni elementi) ne postoje dostupni podaci o prosječnoj potrošnji poslovnih korisnika, tako da se fiksni dio cijene vodnih usluga nije mogao svesti na kubični metar potrošnje (m³) u svrhu usporedbe.

PDV u varijabilnom dijelu cijene vode za poslovne korisnike iznosio je 1,66 kn/m³ ⁶³.

PDV u fiksnom dijelu cijene vode za poslovne korisnike iznosio je 6,37 kn/mj. ⁶⁴

Nominalna promjena cijene vode za poslovne korisnike prikazana je u nižoj tablici:

Tablica 44 Nominalna promjena cijene vode za poslovne korisnike

Nominalna promjena cijene vode za poslovne korisnike u 2022.		
cijena vode	FIKSNA (kn/mj. s PDV-om)	VARIJABILNA (kn/m ³ s PDV-om)
2022.	55,36	22,99
2021.	43,59	22,24
razlika	11,78	0,75
promjena (%)	27,02	3,35

Za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2022. indeks potrošačkih cijena (IPC) iznosio je 12,7% (stopa inflacije).⁶⁵ Nominalna promjena (povećanje) cijene vode za poslovne korisnike je bila u varijabilnom dijelu znatno ispod stope inflacije, a u fiksnom dijelu znatno iznad stope inflacije.

Za razliku od 2021. u 2022. rasli su i varijabilni dio cijene vode za poslovne korisnike (nominalno 3,35%) i fiksni (nominalno 27,02%) ili u omjeru 1 : 8,06.

⁶³ 1,56 kn/m³ u 2021., 1,53 kn/m³ u 2020.

⁶⁴ . 5,01 kn/mj. u 2021.

⁶⁵ 5,4% u 2022.

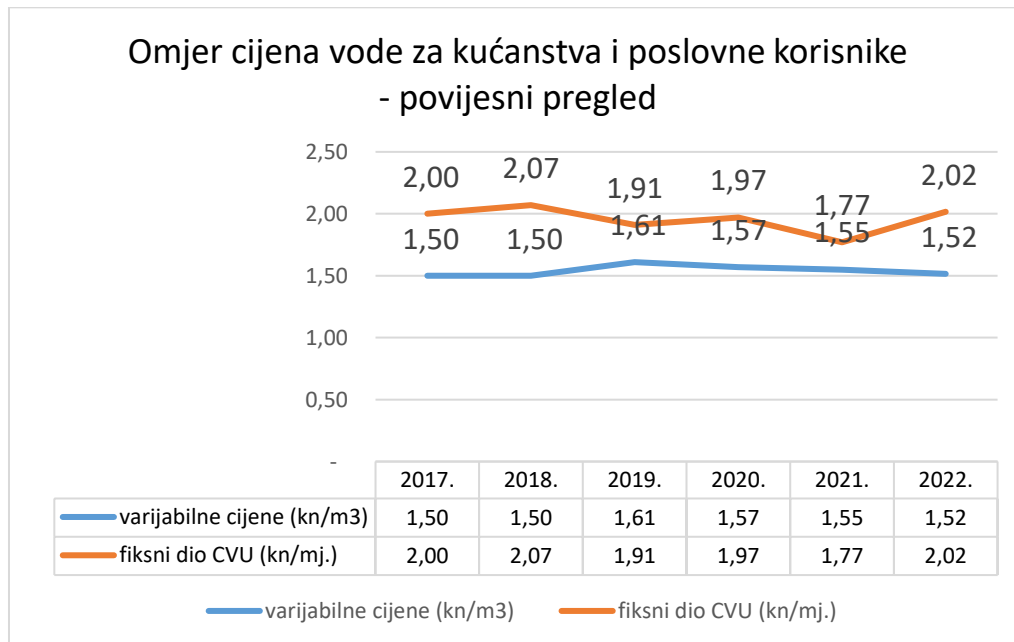
9.4. Odnos cijene vode za poslovne korisnike i kućanstva

U 2022. omjer fiksnog dijela cijene vodnih usluga za poslovne korisnike i kućanstva se značajno povećao, a varijabilnog je pao.

Tablica 45 Omjeri između cijena vode za poslovne korisnike i kućanstva u 2022.

Omjeri cijena za kućanstva i poslovne korisnike u 2022.	Poslovni (s PDV-om)	Kućanstva (s PDV-om)	Omjeri 2022.	limiti po Uredbi ⁶⁶
Fiksni dio CVU (kn/mj.)	55,36	27,44	2,02	1,60
Varijabilni dio CVU (kn/m ³)	14,41	8,49	1,70	1,70
Naknada za razvoj (kn/m ³)	4,71	2,85	1,65	2,00
NKV i NZV (kn/m ³)	3,86	3,82	1,01	X
Varijabilni dio cijene vode (kn/m ³) ukupno	22,99	15,17	1,52	X

Grafikon 6 Omjeri cijene vode za kućanstva i poslovne korisnike – povijesni pregled

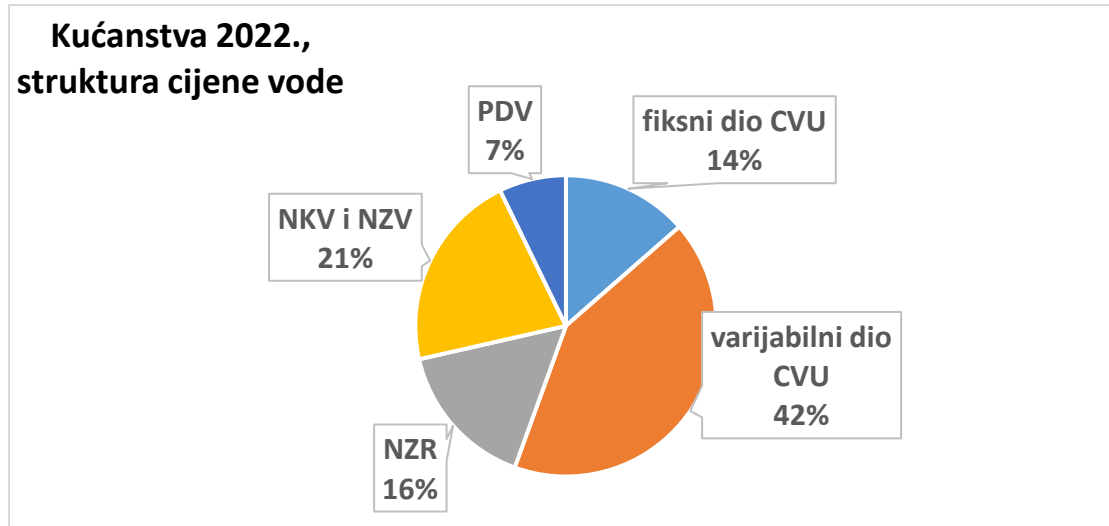

⁶⁶ Uredba o metodologiji za određivanje cijene vodnih usluga (NN 70/23)

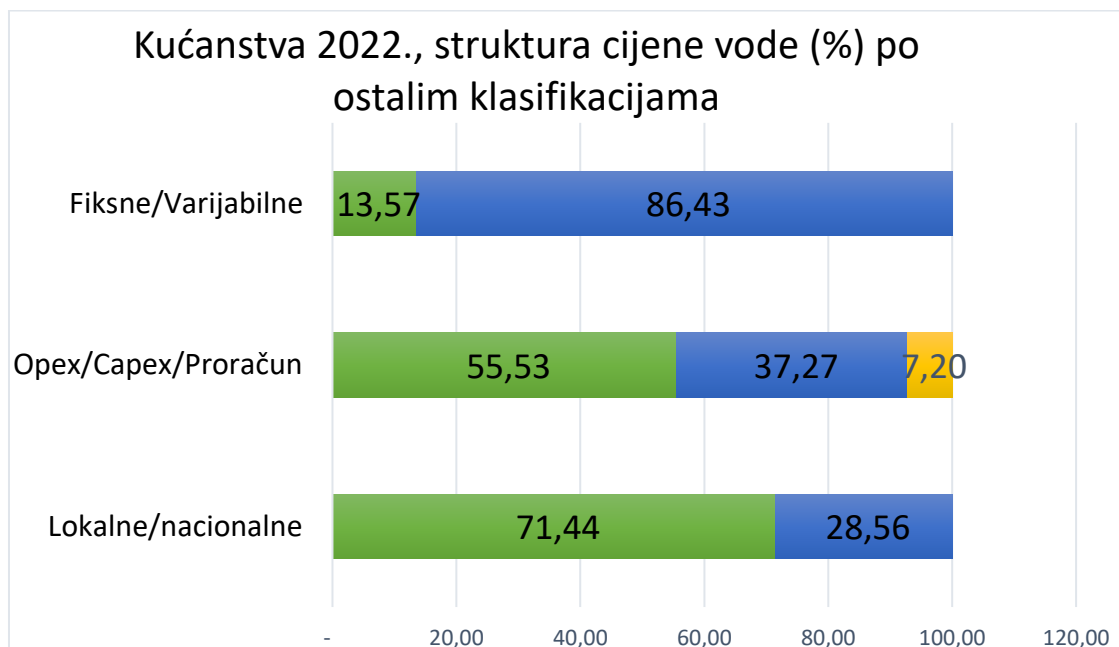
9.5. Struktura cijene vode po različitim klasifikacijama

(a) Udjeli sastavnica u cijeni vode za kućanstva

Grafikon 7 Struktura cijene vode (kućanstva 2022.)

Grafikon 8 Struktura cijene vode (%) po ostalim klasifikacijama – kućanstva 2022.

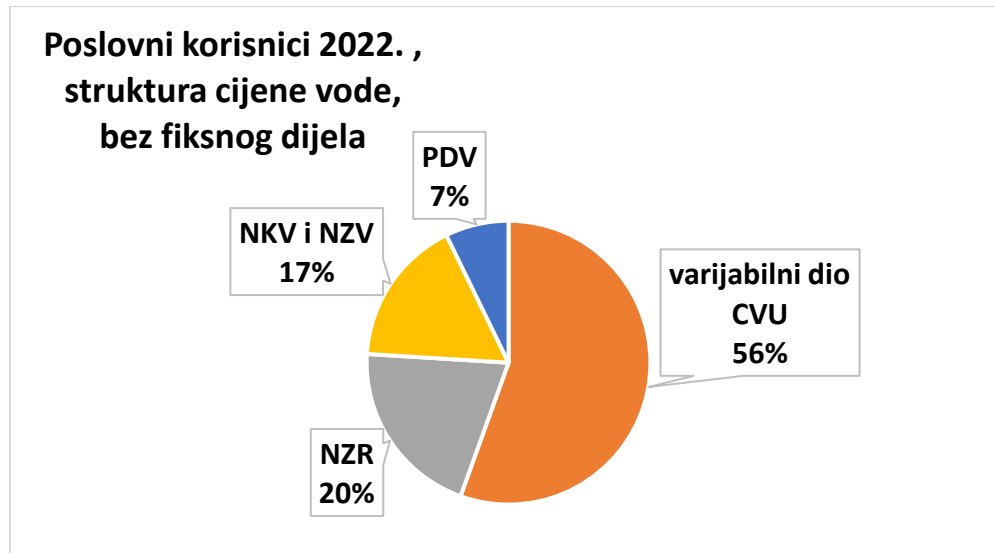
Prva klasifikacija iskazuje udjele fiksnih i varijabilnih sastavnica.

Druga klasifikacija iskazuje udjele sastavnica cijene vode prema namjeni potrošnje i to na: (i) OPEX i amortizaciju (ii) CAPEX i (iii) opću proračunsku potrošnju.

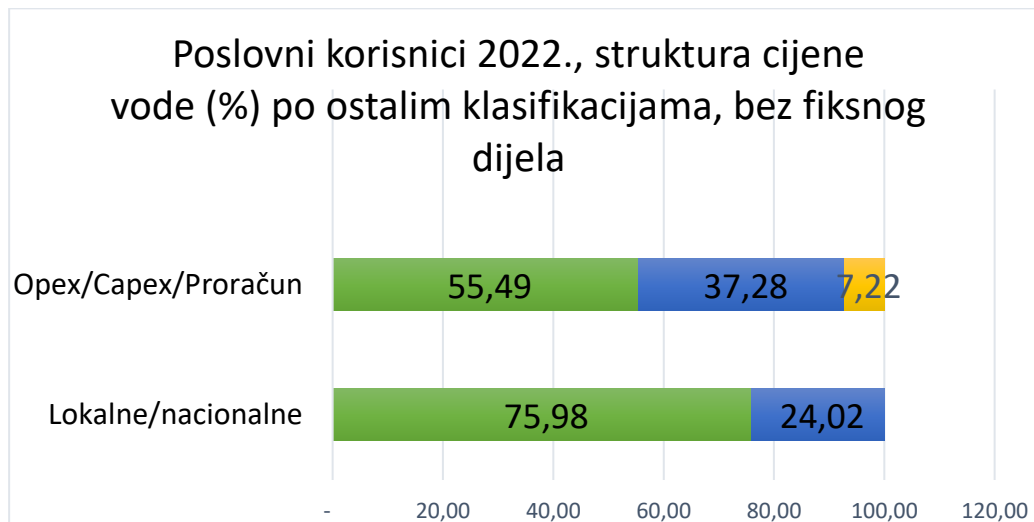
Treća klasifikacija iskazuje udjele sastavnica cijene vode prema tome pripadaju li primici od njih (i) lokalnoj razini (isporučiteljima vodnih usluga) ili (ii) nacionalnoj razini (Hrvatskim vodama i Državnoj riznici).

(b) Udjeli sastavnica u cijeni vode za poslovne korisnike

Grafikon 9 Udjeli sastavnica u cijeni vode za poslovne korisnike (%), bez fiksnog dijela

Grafikon 10 Udjeli sastavnica u cijeni vode za poslovne korisnike prema ostalim klasifikacijama (%), bez fiksnog dijela

Prva klasifikacija iskazuje udjele sastavnica cijene vode prema namjeni potrošnje i to na: (i) OPEX i amortizaciju (ii) CAPEX i (iii) opću proračunsku potrošnju.

Druga klasifikacija iskazuje udjele sastavnica cijene vode prema tome pripadaju li primici od njih (i) lokalnoj razini (isporučiteljima vodnih usluga) ili (ii) nacionalnoj razini (Hrvatskim vodama i Državnoj riznici.)

10. STRUČNA MIŠLJENJA, SAVJETOVANJA, PREDSTAVKE I UPITI

10.1. Stručna mišljenja

U 2022. se nekoliko zahtjeva za davanjem stručnoga mišljenja, izdvajalo po sadržaju i važnosti za pravilnu primjenu Zakona o vodnim uslugama i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

1. Sudužništvo javnog isporučitelja vodnih usluga za dug njegovog osnivača

Vijeću za vodne usluge obratio se javni isporučitelj vodnih usluga, Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb (dalje u tekstu: VIOZG), zahtjevom za davanjem stručnog mišljenja o zakonitosti sudužništva VIOZG za pokriće obveza jedinog člana društva javnog isporučitelja vodnih usluga i to Zagrebačkog holdinga d.o.o. Zagreba, po osnovi kredita do limitiranog iznosa od 50 milijuna kuna. VIOZG u bitnome navodi da je na predstojeću sjednicu Gradske Skupštine Grada Zagreba stavljen na dnevni red prijedlog zaključka o davanju suglasnosti trgovačkom društvu Zagrebački holding d.o.o. na dugoročno zaduživanje i refinanciranje postojećih kreditnih obveza i davanje jamstva za dugoročno zaduživanje. U pratećim materijalima pripremljenima za sjednicu Gradske Skupštine Grada Zagreba predviđeno je i sudužništvo VIOZG za obveze Zagrebačkog holdinga d.o.o. u limitiranom iznosu do 50.000.000,00 kn godišnje. VIOZG, između ostalog, navodi kako smatra da ne raspolaže izvorom prihoda kojim bi u slučaju potrebe, mogao podmirivati obveze po predmetnom kreditu, u svojstvu sudužnika. Na dodatni upit Vijeća za vodne usluge o namjeni predmetnog kredita VIOZG očitovao se kako je iskazano i u niže utvrđenom činjeničnom stanju.

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama (NN br. 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo je sljedeće stručno mišljenje.

1.1. Mjerodavno pravo

Zakon o vodnim uslugama (NN br. 66/19; dalje u tekstu: ZVU)

Primjena drugih zakona

Članak 2.

(2) Na pitanja koja se uređuju ovim Zakonom primjenjuju se i zakon kojim se uređuju trgovačka društva (...), osim kad je to ovim Zakonom drukčije uređeno.

Opći interes i javna služba

Članak 4.

(1) Vodne usluge su djelatnosti od općeg interesa i obavljaju se kao javna služba.

(...)

(4) Članska odnosno dioničarska prava u javnim isporučiteljima vodnih usluga ostvaruju se u korist građana i pravnih osoba koji koriste vodne usluge. (...).

Načela

Članak 5.

- (1) Vodne usluge pružaju se pod nediskriminacijskim i socijalno priuštivim uvjetima.
- (2) Djelatnosti vodnih usluga obavljaju se trajno, učinkovito, ekonomično i svrhovito.
- (3) Djelatnosti vodnih usluga obavljaju se tako da se osigura njihov održivi razvitak i stalno povećanje kakvoće vodnih usluga.
- (...)
- (5) Cijene vodnih usluga određuju se prema načelu povrata troškova od vodnih usluga (...) te načelima (...) zaštite od monopola (...).
- (...)
- (7) Troškovi upravljanja komunalnim vodnim građevinama, uključujući održavanje komunalnih vodnih građevina i troškovi poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga financiraju se iz cijene vodne usluge.
- (8) Financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina uređuje se zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.

(...)

Vlasništvo, upravljanje, građenje i održavanje

Članak 9.

- (1) Komunalne vodne građevine su javna dobra u javnoj uporabi i u vlasništvu su javnoga isporučitelja vodnih usluga na uslužnom području.

(...)

Ograničenja na komunalnim vodnim građevinama

Članak 10.

- (1) Komunalne vodne građevine ne mogu se opteretiti založnim pravom, niti mogu biti predmetom ovrhe, osim kada je ovim Zakonom drukčije određeno.
- (2) Komunalne vodne građevine mogu biti u prometu samo između javnih isporučitelja vodnih usluga.
- (3) Komunalne vodne građevine ne ulaze u stečajnu ili likvidacijsku masu.

(...)

Obavljanje djelatnosti temeljem Zakona

Članak 11.

- (1) Djelatnost vodnih usluga obavljaju javni isporučitelji vodnih usluga.

(...)

(5) Nišetni su ugovori i pojedinačne ugovorne odredbe kojim jedinice lokalne samouprave povjeravaju obavljanje djelatnosti vodnih usluga javnim isporučiteljima vodnih usluga, uređuju kvalitetu i kakvoću usluge, mjerila učinkovitosti poslovanja, poslovanje i pravni položaj javnog isporučitelja vodnih usluga, zabrane i ograničenja javnim isporučiteljima vodnih usluga glede njihova pravnog položaja i poslovanja.

Javni isporučitelj vodnih usluga

Članak 12.

(1) Javni isporučitelj vodnih usluga je društvo kapitala kojem su jedini osnivači jedinice lokalne samouprave na uslužnom području.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka osnivač javnog isporučitelja može biti i pravna osoba čiji je jedini osnivač jedinica lokalne samouprave.

Dobit javnih isporučitelja vodnih usluga

Članak 34.

(1) Ostvari li u obavljanju svoje djelatnosti javni isporučitelj vodnih usluga dobit, ona se koristi isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti vodnih usluga.

(2) Javni isporučitelj vodnih usluga ne može izdavati povlaštene dionice.

Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN br. 153/09, 90/11, 56/13, 120/16, 127/17 i 66/19; dalje u tekstu: ZFVG)

Članak 4.

Izvori sredstava za financiranje vodnoga gospodarstva jesu:

1. vodne naknade,
2. cijena vodne usluge,
3. državni proračun,
4. proračuni jedinica lokalnih i/ili područnih (regionalnih) samouprava i
5. ostali izvori.

Članak 5.

Vodne naknade su:

(...)

7. naknada za razvoj.

Vodne naknade javna su davanja.

(...)

Naknada za razvoj prihod je javnoga isporučitelja vodne usluge.

Članak 57.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina odnosno za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina sukladno financijskom planu javnog isporučitelja vodnih usluga, koji se donose u skladu sa zakonom kojim se uređuju vodne usluge.

1.2. Činjenično stanje

U pogledu kredita Zagrebačkog holdinga za koji se traži sudužništvo VIOZG, Vijeće je utvrdilo sljedeće:

Sredstva predmetnog kredita ne služe pokriću troškova gradnje ili rekonstrukcije komunalnih vodnih građevina.

Sredstva predmetnog kredita ne služe za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina.

Sredstva predmetnog kredita ne služe pokriću troškova nabave druge dugotrajne imovine za VIO ZG.

Sredstva predmetnog kredita ne služe pokriću troškova održavanja komunalnih vodnih građevina ili drugih operativnih troškova VIO ZG.

Sredstva predmetnog kredita ne služe pokriću troškova likvidnosti VIO ZG. Namjena potrošnje sredstava iz predmetnog kredita nije, na bilo koji način, povezana s pružanjem vodnih usluga.

Isto tako, Vijeće je utvrdilo da ukupna vrijednost dugotrajne imovine u revidiranim godišnjim financijskim izvještajima VIOZG na dan 31.12.2021. iznosi 4.382.202.889,01 kuna. Vrijednost komunalnih vodnih građevina u revidiranim godišnjim financijskim izvještajima VIOZG, na dan 31.12.2021. iznosi 4.197.583.580,11 kuna. Potonja vrijednost obuhvaća vrijednost izgrađenih komunalnih vodnih građevina, vrijednost komunalnih vodnih građevina u izgradnji, vrijednost opreme za pružanje vodnih usluga te vrijednost zemljišta pod komunalnim vodnim građevinama. Udio vrijednosti komunalnih vodnih građevina u ukupnoj vrijednosti dugotrajne imovine VIOZG je 95,79 %.

1.3. Pravna ocjena

U smislu čl. 12. st.1. i 2. ZVU javni isporučitelj vodnih usluga, definiran kao društvo kapitala kojem su jedini osnivači jedinice lokalne samouprave na uslužnom području (ili: primarni osnivač), a iznimno od toga osnivač javnog isporučitelja može biti i pravna osoba čiji je jedini osnivač jedinica lokalne samouprave (ili: alternativni osnivač). U smislu stavka 2. članka 12. ZVU Zagrebački holding d.o.o. je nakon stupanja na snagu ZVU zadržao pravni položaj člana VIOZG.

Javni isporučitelji vodnih usluga, osnovani su s ciljem pružanja vodnih usluga tj. usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje (čl. 11. st. 1. ZVU), koja djelatnost nije gospodarska (komercijalna), niti tržišna po svojoj naravi, već monopolistička (čl. 5. st.5. ZVU) djelatnost od općeg interesa koja se obavlja kao javna služba (čl. 4. st.1. ZVU), što nadalje znači da se korisnicima pruža trajno, učinkovito, ekonomično i svrhovito pod nediskriminacijskim i socijalno priuštivim uvjetima (čl. 5.st.2. i 1. ZVU).

Djelatnosti vodnih usluga javni isporučitelji vodnih usluga obavljaju temeljem Zakona o vodnim uslugama tj. *ex lege* (čl. 11. st.1. ZVU), a ne temeljem akta povjeravanja od strane jedinice lokalne samouprave. Štoviše ništetni su ugovori i pojedinačne ugovorne odredbe kojim jedinice lokalne samouprave povjeravaju obavljanje djelatnosti vodnih usluga javnim isporučiteljima vodnih usluga (čl. 11. st. 5.).

Javni isporučitelji vodnih usluga ne osnivaju se s ciljem da svome osnivaču (primarnom ili alternativnom) stječu dobit (čl. 34. st. 1. ZVU), a primjenom interpretativnog načela *argumentum a maiore ad minus* još manje da bi svom osnivaču služili kao kreditori ili kao sudužnici, jamci-platci, jamci, preuzimatelji duga ili pristupnici dugu, jer Zakon o vodnim uslugama izričito uređuje: „Članska odnosno dioničarska prava u javnim isporučiteljima vodnih usluga ostvaruju se u korist građana i pravnih osoba koji koriste vodne usluge. (...)“ (čl. 4. st.4. ZVU), a ne u korist osnivača (članova) javnih isporučitelja vodnih usluga i njihovih pravnih interesa, koji nisu povezani s pružanjem vodnih usluga. Na odnos jedinog člana društva (Zagrebački holding d.o.o.) i društva (VIOZG) ne primjenjuju se u predmetnom slučaju pravila Zakona o trgovačkim društvima (NN br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19 i 34/22), jer je isti opći propis u odnosu na Zakon o vodnim uslugama. Naime, odnos ova dva zakona izričito je uređen čl. 2. st.2. ZVU „Na pitanja koja se uređuju ovim Zakonom primjenjuju se i zakon kojim se uređuju trgovačka društva (...), osim kad je to ovim Zakonom drukčije uređeno.“

Kako je odredbama čl. 4.st.4.. čl. 34.st.1.ZVU, te ostalim povezanim odredbama o djelatnosti vodnih usluga, komunalnim vodnim građevinama i namjeni izvornih prihoda, taj odnos u predmetnoj materiji drukčije uređen, Zakon o vodnim uslugama je posebni zakon (*lex specialis*) u odnosu na Zakon o trgovačkim društvima.

S obzirom na važnost vode za ljudsku potrošnju, kao glavnog medija u pružanju vodnih usluga, Hrvatski sabor je uređio i da su komunalne vodne građevine javna dobra, u javnoj uporabi i u vlasništvu javnog isporučitelja vodnih usluga (čl. 9. st.1. ZVU), da se ne mogu opteretiti založnim pravom, niti mogu biti predmetom ovrhe (...), da mogu biti u prometu samo između javnih isporučitelja vodnih usluga te da ne ulaze u stečajnu ili likvidacijsku masu (čl. 10. st. 1. do 3. ZVU). Stoga, komunalne vodne građevine (a one čine 95,79% dugotrajne imovine VIO ZG) kao stvari izvan pravnog prometa (*res extra commercio*) ne mogu biti izvor namirenja (kolateral) niti u zaduženjima za vlastiti dug javnog isporučitelja vodnih usluga, a osobito za tuđi dug, koji nije povezan s vodnim uslugama.

Javni isporučitelj vodnih usluga ima dva glavna izvora prihoda: cijenu vodnih usluga i naknadu za razvoj. Cijena vodnih usluga, po svojoj pravnoj naravi, jeste cijena javne usluge tj. naknada za pruženu javnu uslugu, a naknada za razvoj je javno davanje (čl. 5. st. 2. u vezi s čl. 5. st.1. toč. 7. ZFVG). Oba ova izvora imaju zakonima strogo ograničenu namjenu potrošnje.

Cijena vodnih usluga služi pokriću troškova upravljanja komunalnim vodnim građevinama, uključujući održavanje komunalnih vodnih građevina i troškova poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga (čl. 5. st.7. ZVU) te ne može služiti kao izvor podmirenja (kolateral) niti vlastitih, a osobito tuđih obveza koje nisu povezane s opisanom svrhom.

Financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina uređuje se zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva (čl. 5. st.8. ZVU), a prema odredbama Zakona o

financiranju vodnoga gospodarstva: „Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina (...) odnosno za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina (...) .“ (čl. 57. ZFVG) te ne mogu služiti kao izvor podmirenja (kolateral) niti vlastitih, a osobito tuđih obveza koje nisu povezane s opisanom svrhom.

U smislu utvrđenog činjeničnog stanja i pravne ocjene, eventualno sudužništvo ili bilo koji drugi oblik zaduživanja javnog isporučitelja vodnih usluga za tuđi dug (a jednako i za vlastiti dug), koji nije povezan s pružanjem vodnih usluga, protivan je gore spomenutim izričitim imperativnim odredbama Zakona o vodnim uslugama i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i predstavljao bi akt nenamjenske potrošnje onih sredstava čija je namjena predmetnim zakonima striktno određena.

2. Sudužništvo javnog isporučitelja vodnih usluga za dug njegovog osnivača - dopuna stručnog mišljenja⁶⁷

Vijeće za vodne usluge je, na zahtjev Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o., Zagreb (dalje u tekstu: VIOZG), 15. rujna 2022. izdalo stručno mišljenje o sudužništvu javnog isporučitelja vodnih usluga za dug njegovog osnivača te isto objavilo na svojoj internetskoj stranici.

Zagrebački holding d.o.o. (dalje u tekstu: ZGH) obratio se Vijeću 21. rujna 2022. zahtjevom za davanjem dodatnog mišljenja, pozivajući se relevantne činjenice i okolnosti, koje Vijeću močebitno nisu bile poznate u vrijeme izdavanja stručnog mišljenja od 15. rujna 2022.

U zahtjevu od 21. rujna 2022. ZGH navodi strukturu kreditnih obveza ZGH, dosadašnje servisiranje kredita, potrebu za osiguranjem likvidnosti poslovanja pojedinih društava i osnove za nove investicijske cikluse te prijedlog za sklapanjem klupskog kredita za refinanciranje postojećih kratkoročnih i dugoročnih obveza s klubom od šest hrvatskih banaka. Navodi i da je predloženi kredit „podijeljen (...) u tri tranše, gdje tranša C u iznosu od 138 milijuna kuna i predstavlja financiranje ostalih općih poslovnih potreba ZGH i članica Grupe“ što obuhvaća i optimizaciju broja djelatnika administrativnih funkcija Grupe ZGH, uključujući i VIOZG u procijenjenom iznosu od 20 milijuna kuna. Tvrdi da će financijskim restrukturiranjem Grupe Zagrebački holding, društvu VIO (i) osigurati likvidnost kod matičnog Društva za vremenski period premošćenja početka radova na investicijskim projektima do realizacije sredstava iz europskih fondova; (ii) repositioniranje pregovaračkih pozicija prema kreditnim institucijama kao što su HBOR/EBRD/EIB/CEB i prema dobavljačima; (iii) potencijalnu naknadu za korištenje sudužništva čija će se metodologija izračuna naknadno definirati sa sudužnicima.“ Navodi i da je „predmetnim Ugovorom o kreditu ZGH imenovan kao glavni dužnik“ kredita. Navodi također tri izvora ZGH iz kojih se namjerava otplatiti kredit: „(i) operativne dobiti prije kamata, poreza i amortizacije društva ZGH, (ii) komercijalizacije nekretnina ZGH-a koje nisu u upotrebi za obavljanje primarne komunalne djelatnosti – procijenjena vrijednost nekretnine

⁶⁷ Od stupanja na snagu Uredbe o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga (NN 70/23), ovo mišljenje je izgubilo relevantnost jer je člankom 8. točkom 8. Uredbe propisano: „ Nije opravdan bilo koji od sljedećih izdataka poslovanja:8. glavnica i troškovi otplate zajmova i kredita, čija osnova povrata su prihodi od dodatnih djelatnosti, a koji nisu namijenjeni pokriću troškova dodatnih djelatnosti.“

je 100 milijuna EUR, te (iii) sklapanjem Ugovora o cesija s Gradom Zagrebom u pogledu dugoročnih potraživanja vezanih uz zakup objekata izgrađenih od strane ZGH za račun Grada Zagreba - u vrijednosti od 90 milijuna EUR.“

Nastavno zaključuje „da je sudužništvo VIO-a administrativne naravi (tzv. Bankarsko sudužništvo) i nema utjecaja kao takvo na kontinuitet poslovanja društva VIO-a i planirane investicijske cikluse unapređenja vodovodne infrastrukture“.

ZGH u zahtjevu navodi i kako „VIO sudjeluje u svojstvu dužnika u visini zaduženja do 50.000.000,00 kuna/godišnje“ čime su poštivani limiti iz članka 33. Zakona o vodnim uslugama. ZGH također navodi da „kao dodatan element osiguranja društva VIO-a, bit će i sklapanje zasebnog ugovora između ZGH i VIO kojim će se utvrditi regresno pravo VIO-a na naknadu od ZGH bilo kojeg iznosa koji VIO potencijalno isplati temeljem Ugovora o krediti, čime se također osigurava održivost financiranja tog društva.“

ZGH u svom zahtjevu navodi i da „ VIO osim navedena dva glavna izvora prihoda (cijena vodnih usluga i naknada za razvoj) koji izvori su bili osnova za izračun visine ograničenja i predmet stručnog mišljenja Vijeća, ostvaruje prihode i po drugim osnovama iz njihove djelatnosti temeljem odredbi iz članka 13. i 14. ZVU (kao što su prihodi od prodaje priključka, prihoda iz proračuna Grada Zagreba te ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga). Projekcija tih prihoda (prihodi po drugoj osnovi) za 2023. procjenjuju se u ukupnom iznosu od 105 milijuna kuna“ te zaključuje „da su i ti prihodi značajniji od iznosa visine danog sudužništva, odnosno veći od 50.000.000,00 kuna/godišnje.“

ZGH nastavno daje projekciju prihoda za 2023., a isti su iskazani kako slijedi: poslovi čišćenja slivnika od 12 milijuna kuna, održavanje građevina javne odvodnje oborinskih voda od 40 milijuna kuna, izgradnja priključaka od 30 milijuna kuna, poslovi vođenja naplate (ZOV i HV) od 13 milijuna kuna, ostale usluge (QH linije, cisterne, hidrantski nastavci) od 3 milijuna kuna, financijski prihodi od 7 milijun kuna, pražnjenje septičkih jama – neutvrđen iznos, što ukupno čini 105 milijuna kuna ostalih prihoda.

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama (NN br. 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo je dopunu stručnog mišljenja od 15. rujna 2022.

2.1. Mjerodavno pravo

Zakon o vodnim uslugama (NN br. 66/19; dalje u tekstu: ZVU)

Dopušteni predmet poslovanja (registrirane djelatnosti)

Članak 13.

(1) Javni isporučitelj vodnih usluga ne može obavljati druge djelatnosti, osim vodnih usluga.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, javni isporučitelj vodnih usluga može obavljati i dodatne djelatnosti:

– uzorkovanja i ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju za vlastite potrebe

– iz članaka 14. i 15. ovoga Zakona

- izvođenja priključaka na komunalne vodne građevine sukladno člancima 55. i 56. ovoga Zakona za korisnike vodnih usluga na svom uslužnom području
- ovjeravanja i pripreme vodomjera za ovjeravanje za korisnike vodnih usluga na svom uslužnom području
- posebne isporuke vode iz članaka 47. do 50., 52. i 53. ovoga Zakona
- proizvodnje energije u procesu obavljanja djelatnosti vodnih usluga, uključujući i prodaju, u skladu s posebnim propisima o energiji
- isporuke vode pročišćene na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda u svrhu ponovnog korištenja, uključujući i prodaju
- gospodarenja otpadnim muljem nastalim u procesu pročišćavanja otpadnih voda
- gospodarenja građevnim i drugim neopasnim otpadom koji nastaje u pogonu i održavanju komunalnih vodnih građevina, ako ispunjava uvjete iz posebnih propisa i
- upravljanja projektom gradnje kada je javni isporučitelj vodnih usluga investitor projekta.

(3) Ako javni isporučitelj vodnih usluga upravlja uređajem za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda koji ima liniju za obradu otpadnog mulja, dužan je obavljati i djelatnost gospodarenja otpadnim muljem, u skladu s posebnim propisima o otpadu.

(4) Javni isporučitelj vodnih usluga može davati svoju imovinu u najam, zakup ili davati na toj imovini drugo pravo koje drugog ovlašćuje na korištenje, u vrijeme kada mu ona nije potrebna za obavljanje vodnih usluga ili drugih djelatnosti iz ovoga članka. Javni isporučitelj vodnih usluga može, gdje je to nužno, sklapati i ispunjavati navedene pravne poslove u vidu djelatnosti i pod uvjetom da ne pribavlja novu imovinu u svrhu obavljanja djelatnosti iz ovog stavka. Procjena vrijednosti nekretnina provodi se u skladu s propisima o procjeni vrijednosti nekretnina.

Upravljanje u djelatnosti urbane oborinske odvodnje

Članak 14.

(1) Jedinica lokalne samouprave ovlaštena je izravno prenijeti poslove upravljanja projektom gradnje građevina urbane oborinske odvodnje na javnog isporučitelja vodnih usluga i uz njegov pristanak ako on ispunjava uvjete propisane propisima o poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji.

(2) Prijenos iz stavka 1. ovoga članka može obuhvatiti i poslove upravljanja izgrađenim građevinama urbane oborinske odvodnje ili samo poslove neposrednog održavanja građevina urbane oborinske odvodnje.

(3) Javni isporučitelj vodnih usluga ne može prihvatiti prijenos iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ako za te poslove nisu osigurana sredstva u proračunu jedinice lokalne samouprave.

(4) O prijenosu iz stavka 1. ovoga članka sklapa se ugovor, najkraće na četiri godine, koji sadržava i plan građenja i održavanja tih građevina te sredstva za financiranje radova.

(5) Javni isporučitelj vodnih usluga odgovara za štetu trećim osobama ako ugovoreni radovi za koje su osigurana sredstva u proračunu jedinice lokalne samouprave nisu izvedeni ili ako postoje bitni nedostaci u izvedenim radovima. U svim drugim slučajevima odgovornost ima jedinica lokalne samouprave.

Upravljanje u djelatnosti navodnjavanja

Članak 15.

(1) Jedinica područne (regionalne) samouprave ovlaštena je izravno prenijeti poslove upravljanja projektom gradnje građevina za navodnjavanje i na javnog isporučitelja vodnih usluga i uz njegov pristanak ako on ispunjava posebne uvjete propisane propisima o poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji.

(2) Prijenos iz stavka 1. ovoga članka može obuhvatiti i poslove upravljanja izgrađenim građevinama za navodnjavanje ili samo poslove neposrednog održavanja građevina za navodnjavanje. Ako se prenose poslovi upravljanja izgrađenim građevinama za navodnjavanje ili poslovi neposrednog održavanja građevine, javni isporučitelj vodnih usluga mora ispunjavati i posebne uvjete iz zakona kojim se uređuju vode.

(3) Javni isporučitelj vodnih usluga ne može prihvatiti prijenos iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ako za te poslove nisu osigurana sredstva u proračunu jedinice područne (regionalne) samouprave.

(4) O prijenosu iz stavka 1. ovoga članka sklapa se ugovor, najkraće na četiri godine, koji sadržava i plan građenja i održavanja tih građevina te sredstva za financiranje radova.

(5) Javni isporučitelj vodnih usluga odgovara za štetu trećim osobama ako ugovoreni radovi za koje su osigurana sredstva u proračunu jedinice područne (regionalne) samouprave nisu izvedeni ili ako postoje bitni nedostaci u izvedenim radovima. U svim drugim slučajevima odgovornost ima jedinica područne (regionalne) samouprave.

Javna vodoopskrba drugim isporučiteljima

Članak 47.

(1) Javni isporučitelj vodnih usluga može pružati uslugu javne vodoopskrbe drugom isporučitelju vodnih usluga.

(2) Javni isporučitelj vodnih usluga dužan je pružati uslugu javne vodoopskrbe drugom isporučitelju vodnih usluga ako to ne ugrožava isporuku vode na uslužnom području prvoga isporučitelja, a drugom isporučitelju redovito ili povremeno nedostaju potrebne količine vode ili drugi isporučitelj ima hitnu potrebu za dodatnim količinama vode zbog nestašica, onečišćenja, drugog pogoršanja kakvoće vode i drugih hitnih razloga.

(3) Cijena vodne usluge iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne može biti veća od troška proizvodnje vode ili nabave vode od trećeg isporučitelja i razumnog troška provoda vode kroz građevine za javnu vodoopskrbu.

(4) Cijenu vodne usluge iz stavaka 1. i 2. ovoga članka određuje javni isporučitelj vodnih usluga – prodavatelj svojom odlukom, zasebno od odluke o cijeni vodnih usluga koja se donosi za krajnje korisnike vodnih usluga, uz prethodnu suglasnost Vijeća za vodne usluge.

(5) Cijena vodnih usluga iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne sadržava fiksni dio, kao ni naknadu za razvoj, naknadu za zaštitu voda i naknadu za korištenje voda iz zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.

Javna vodoopskrba autocisternom

Članak 48.

(1) Javni isporučitelj vodnih usluga ovlašten je pružati uslugu javne vodoopskrbe fizičkim i pravnim osobama putem autocisterne za prijevoz vode ako su ispunjene sve niže pretpostavke:

- da ne postoji građevina za javnu vodoopskrbu na koju se fizička ili pravna osoba dužna priključiti
- da spremnik za vodu u koju se isporučuje voda služi zakonito izgrađenom objektu i
- da je za potrebe odvodnje otpadnih voda iz objekta iz podstavka 2. ovoga stavka izgrađen individualni sustav odvodnje sukladno odluci o odvodnji otpadnih voda.

(2) Javni isporučitelj vodnih usluga može odrediti cijenu javne vodoopskrbe autocisternom tako:

- da cijena nije veća od prosječne cijene vodne usluge javne vodoopskrbe iz sustava javne vodoopskrbe na uslužnom području, a troškovi prijevoza se podmiruju iz prihoda od cijene vodnih usluga na uslužnom području ili
- da cijena prema jednom korisniku vodne usluge osigurava puni povrat troškova od te vodne usluge, uključujući i troškove prijevoza.

(3) Na javnu vodoopskrbu autocisternom na otocima primjenjuje se zakon kojim se uređuje način upravljanja razvojem hrvatskih otoka.

(4) Trošak prijevoza, u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, ne može se podmiriti iz prihoda od cijene vodnih usluga na uslužnom području.

Javna vodoopskrba vodonoscem

Članak 49.

(1) Javna vodoopskrba plovilom za prijevoz vode (u daljnjem tekstu: vodonosac) na otocima pruža se u skladu sa zakonom kojim se uređuje način upravljanja razvojem hrvatskih otoka, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno.

(2) Na isporuku vode iz vodonosca izravno u spremnike za vodu pojedinačnih objekata primjenjuju se odredbe članka 48. stavka 1. ovoga članka.

(3) Trošak prijevoza vodonoscem na otok ne može se podmiriti iz prihoda od cijene vodnih usluga na uslužnom području ili na drugi sličan način.

Prihvat komunalnih otpadnih voda i otpadnog mulja od drugog isporučitelja vodnih usluga

Članak 52.

(1) Isporučitelj vodnih usluga može prihvatiti komunalne otpadne vode od drugog isporučitelja vodnih usluga radi daljnje odvodnje, pročišćavanja i ispuštanja ili procjedne vode od isporučitelja javne usluge gospodarenja otpadom pod uvjetom da te vode po sastavu odgovaraju komunalnim otpadnim vodama.

(2) Isporučitelj vodnih usluga dužan je prihvatiti komunalne otpadne vode od drugog isporučitelja vodnih usluga radi daljnje odvodnje, pročišćavanja i ispuštanja ako drugi isporučitelj nema mogućnost pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, a prvi isporučitelj raspolaže odgovarajućim resursima za to.

U slučaju odbijanja prihvata Ministarstvo će, prema načelu svrsishodnosti, odrediti isporučitelja vodnih usluga koji će prihvatiti komunalne otpadne vode drugog isporučitelja vodnih usluga.

(3) Cijena prihvata komunalnih otpadnih voda radi daljnje odvodnje, pročišćavanja i ispuštanja ne može biti veća od razumnog troška provoda voda kroz građevine za odvodnju otpadnih voda i troška pročišćavanja i ispuštanja pročišćenih otpadnih voda.

(4) Cijenu iz stavka 3. ovoga članka određuje isporučitelj koji prihvaća komunalne otpadne vode odlukom zasebnom od odluke o cijeni vodnih usluga, uz prethodnu suglasnost Vijeća za vodne usluge.

(5) Isporučitelj vodnih usluga dužan je prihvatiti otpadni mulj od drugog isporučitelja vodnih usluga radi daljnje uporabe i zbrinjavanja ako raspolaže odgovarajućim resursima za to.

(6) Cijena daljnje uporabe i zbrinjavanja otpadnog mulja ne može biti veća od razumnog troška daljnje uporabe i zbrinjavanja otpadnog mulja. Na određivanje ove cijene primjenjuje se odredba stavka 4. ovoga članka.

(7) Cijena prekograničnog prihvata komunalnih otpadnih voda radi daljnje odvodnje, pročišćavanja i ispuštanja uređuje se ugovorom po tržišnim načelima.

Prihvat komunalnih otpadnih voda i otpadnog mulja na uređaj za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda

2.2. Dodatno činjenično stanje

U projekciji prihoda iz dodatnih djelatnosti po čl. 13. ZVU za 2023., koju je prezentirao ZGH, a čiju je vjerodostojnost potvrdio i VIOZG isti su iskazani kako slijedi: poslovi čišćenja slivnika od 12 milijuna kuna, održavanje građevina javne odvodnje oborinskih voda od 40 milijuna kuna, izgradnja priključaka od 30 milijuna kuna, poslovi vođenja naplate (ZOV i HV) od 13 milijuna kuna, ostale usluge (QH linije, cisterne, hidrantski nastavci) od 3 milijuna kuna, financijski prihodi od 7 milijun kuna, pražnjenje septičkih jama – neutvrđen iznos, što ukupno čini 105 milijuna kuna ostalih prihoda.

Ako se iz ukupnog zbroja isključe prihodi za održavanje građevina javne odvodnje oborinskih voda od 40 milijuna kuna (čija je namjena također striktno određena čl. 14. ZVU; vidjeti nastavno razmatranje!) VIOZG na godišnjoj razini ostvaruje 65 milijuna kuna prihoda koji nisu pod zakonski striktno određenom namjenom potrošnje.

Prema projekciji prihoda za dodatnih djelatnosti po čl. 13. ZVU za razdoblje 2023.- 2030., koju je podnio ZGH, isti iznose od 103 do 107 milijuna kuna. Ako se iz ukupnog zbroja isključe

prihodi za održavanje građevina javne odvodnje oborinskih voda od 40 milijuna kuna (čija je namjena također striktno određena čl. 14. ZVU; - nastavno razmatranje) VIOZG na godišnjoj razini ostvaruje 63 do 67 milijuna kuna prihoda koji nisu pod zakonski striktno određenom namjenom potrošnje.

2.3. Pravna ocjena

Vijeće je zauzelo stav da sredstva kredita koja bi, prema navodima ZGH trebala služiti za pokriće tekuće likvidnosti VIOZG, nisu dostatno i izričito specificirana, niti kvantificirana, kako u prapratnim materijalima za 15. sjednicu Skupštine Grada Zagreba, točka 22., tako ni u zahtjevu ZGH za dodatno mišljenje Vijeća.

Isto tako, Vijeće je zauzelo stav da ne postoji „administrativno sudužništvo“, kako se sugerira u zahtjevu ZGH, jer namirenje dijela kredita (pa bilo ono i limitirano do godišnjeg iznosa od 50 milijuna kuna) na teret sredstava sudužnika u pravno-obvezujućem ugovoru o kreditu uvijek može postati realno.

Vijeće je ostalo pri svome stručnom mišljenju od 15. rujna 2022. da komunalne vodne građevine, te prihodi od cijene vodnih usluga i naknade za razvoj ne mogu biti izvor namirenja (kolateral) za kreditne obveze, koje nisu povezane s pružanjem vodnih usluga. Međutim, ukazalo je da ZVU ne postavlja ograničenja namjenske potrošnje prihoda ostvarenih po čl. 13. ZVU, isključujući stavak 2. podstavak 2., koji upućuje na članke 14. i 15. ZVU te stavak 2. podstavak 5., u dijelu koji upućuje na članke 47., 48., 49. i 52. ZVU (dalje u tekstu: prihodi od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU). Ta sredstva mogu služiti kao izvor namirenja (kolateral) duga, koji nužno nije povezan s pružanjem vodnih usluga. Obzirom da i prihodi od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU služe pokriću troškova obavljanja predmetnih dodatnih djelatnosti sudužnika (operativni troškovi ili OPEX) izvjesno je da eventualno podmirenje duga po sudužništvu može dovesti javnog isporučitelja vodnih usluga u stanje u kojem nije sposoban pokriti troškove od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU prihodima od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU (nelikvidnost u poslovanju). U takvom slučaju javni isporučitelj vodnih usluga bi, ako nema alternativnog izvora pokrića, morao pokriti nastalu nelikvidnost prihodima iz cijene vodne usluge, koja u skladu s čl. 5. st. 7. ZVU služi i za pokriće izdataka poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga.

Jednako tako, uvijek postoji rizik da prihodi ostvareni od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU, do okončanja otplate kredita budu ostvarena na godišnjoj razini ispod sudužničkog limita od 50 milijuna kuna. U takvom slučaju javni isporučitelj vodnih usluga bi, ako nema alternativnog izvora pokrića, morao pokriti nastalu nelikvidnost prihodima iz cijene vodne usluge, koja u skladu s čl. 5. st. 7. ZVU služi i za pokriće izdataka poslovanja javnog isporučitelja vodnih usluga.

Da bi se dva prethodno opisana rizika (nelikvidnost i probijanje limita ostvarenih prihoda od pojedinih dodatnih djelatnosti po čl. 13. ZVU) svela na najmanju mjeru, nužno je da se zasebnim ugovorom o dodatnom osiguranju između ZGH i VIOZG, koji je ZGH spomenuo u svom zahtjevu:

- ugovori automatski regres tj. odredba po kojoj ako se vjerovnici namire iz sredstava sudužnika ZGH će samostalno, bez poziva sudužnika, u roku do najviše 30 dana po namiri vjerovnika, podmiriti cjelokupni iznos namire, u korist računa sudužnika

- ako podmirenje iz alineje 1. ne bude moguće zbog nelikvidnosti ZGH ili bilo kojeg drugog razloga, ZGH se obvezuje, na prijedlog javnog isporučitelja vodnih usluga ili po pozivu Vijeća za vodne usluge, odobriti primjenom članka 24. Zakona o vodnim uslugama, takvu tarifu cijene vodnih usluga kojom će se pokriti iznosi koji su u korist vjerovnika, namireni na teret javnog isporučitelja vodnih usluga.

Prema pravnom stajalištu Vijeća za vodne usluge ne postoji zapreka da se članak 24. ZVU primjenjuje kao pravna osnova donošenja odluke o cijeni vodnih usluga i u slučajevima kad javni isporučitelj vodnih usluga ima samo jednoga člana društva. Pravna osnova iz članka 24. ZVU neovisna je o integraciji javnih isporučitelja vodnih usluga, koja je propisana odredbama ZVU.

Nadalje, u svrhu svođenja rizika spomenutih u odlomcima 5. i 6. ove Pravne ocjene, Vijeće je pozvalo pozivamo ZGH da sudužništvo VIOZG odredi kao prvi prioritet u primjeni članka članku 8.7. Ugovora o kreditu (u tekstu nacrtu), kojim je uređeno da: „Korisnik kredita može za vrijeme trajanja ovog Ugovora predložiti Kreditodavateljima otpust nekog od Instrumenata osiguranja i/ili otpust Sudužnika iz obveze po ovom Ugovoru i uvjete takvog otpusta (poput, npr. zamjene sudužništva za jamstvo Grada Zagreba, ali i ostale potencijalne mogućnosti zamjene sudužništva), a Kreditodavatelji će dati svoje očitovanje na takav prijedlog Korisnika kredita u razumnom roku.“

U smislu utvrđenog činjeničnog stanja i pravne ocjene, ako se sudužništvo VIOZG za dug ZGH utemelji na prihodima od pojedinih dodatnih djelatnosti iz članka 13. ZVU, kako je naprijed opisano, kao i pod pretpostavkama navedenim u odlomcima 7. i 9. Pravne ocjene, isto ne bi bilo protivno odredbama Zakona o vodnim uslugama i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

3. Eksplanatorno pismo uz Stručno mišljenje Vijeća za vodne usluge od 15. rujna 2022. i Dopunu stručnog mišljenja od 23. rujna 2022. o sudužništvu javnog isporučitelja vodnih usluga za dug njegovog osnivača

O sudužništvu javnog isporučitelja vodnih usluga Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb za dug njegovog osnivača Zagrebačkog holdinga d.o.o. Vijeće za vodne usluge izdalo je Stručno mišljenje od 15. rujna 2022. i Dopunu stručnoga mišljenja od 23. rujna 2022. te dodatnim eksplanatornim pismom uputilo na pozornu identifikaciju načela i odredbi posebnih propisa: Zakona o vodnim uslugama i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, a nastavno na prethodno postupanje sukladno općim propisima: Zakonu o trgovačkim društvima i Zakonu o obveznim odnosima. Postupajući na navedeni način, Vijeće je u okviru svojih zakonom propisanih ovlasti, upotrijebilo i dodatne regulatorne instrumente, s ciljem osiguranja zakonitost, a slijedom nje i punog povrata troškova od pružanja vodnih usluga uz socijalnu prihvatljivost cijena vodne usluge.

4. Donošenje odluke o naknadi za razvoj od strane predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave

Vijeću za vodne usluge obratio se isporučitelj vodnih usluga, IVS- Istarski vodozaštitni sustav d.o.o. (dalje u tekstu: javni isporučitelj vodnih usluga) sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja o mogućnosti donošenja odluke o naknadi za razvoj od strane predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave, po sljedećim pitanjima:

IVS - Istarski vodozaštitni sustav d.o.o., kao javni isporučitelj vodne usluge javne odvodnje, prikuplja naknadu za razvoj temeljem Odluke o uvođenju naknade za razvoj za sufinansiranje izgradnje sustava javne odvodnje malih naselja i zaštite voda u Istarskoj županiji (izmijenjena Odlukom o izmjenama i dopunama od 12.12.2011. i 18.12.2017.), koju je donijela Županijska skupština Istarske županije od 22.11.2010. Pravni temelj za uvođenje navedene naknade bio je Zakon o vodama (NN 153/09) i Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Nar. nov. br. 153/09). Dana 18. srpnja 2019. stupio je na snagu novi Zakon o vodnim uslugama (Nar. Nov. br. 66/2019), kao i novi Zakon o vodama (NN 66/2019) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN 66/2019). Početkom 2022. stupila je na snagu i Uredba o uslužnim područjima (NN 147/2021). Sukladno Zakonu o financiranju vodnog gospodarstva, naknada za razvoj se od srpnja 2022. ne može više obračunavati, već je jedinstveni javni isporučitelj dužan donijeti odluku o naknadi za razvoj za buduća razdoblja. Međutim, Rješenjem Ustavnog suda RH od 29.03.2022. privremeno je obustavljeno izvršenje svih općih i pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju Uredbe o uslužnim područjima, te je neizvjesno u kojem će točno roku doći do formiranja jedinstvenog javnog isporučitelja vodne usluge. Budući da je IVS d.o.o., trgovačko društvo koje je osnovano za realizaciju projekta zaštite voda u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, te je naknada za razvoj glavni izvor financiranja izgradnje projekta, traži se mišljenje o mogućnosti primjene članka 105. Zakona o vodama u „prijelaznom razdoblju“ odnosno do formiranja jedinstvenog javnog isporučitelja na uslužnom području.

Traži se pisano mišljenje i o tome je li Istarska županija nadležna uvesti naknadu za razvoj kao prihod IVS-a, a koja bi imala narav i svrhu naknade koja se trenutno prikuplja. Tako uvedena naknada počela bi se prikupljati nakon nastupa zabrane prikupljanja naknade, sve prema 61. 16. Prijelaznih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva, a primjenjivala bi se do konačnog formiranja javnog isporučitelja odnosno prestanka trgovačkog društva IVS d.o.o. u sadašnjem organizacijskom obliku.

U odnosu na navedeno pitanje Vijeće za vodne usluge dalo je sljedeće stručno mišljenje:

4.1. Mjerodavni propisi

Za predmetno pitanje mjerodavni su sljedeći propisi i odredbe:

Člankom 105. Zakona o vodama (NN 66/19 i 84/21; skraćeno: ZOV) propisano je:

„Povećana ulaganja u zonama sanitarne zaštite

Članak 105.

(1) Kada su, radi zaštite izvorišta i površinskih vodozahvata u zonama sanitarne zaštite, potrebna posebna povećana ulaganja u komunalne vodne građevine, potrebna sredstva za takva ulaganja osiguravaju se sukladno zakonu kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.

(2) Jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi izvorište ili površinski vodozahvat može predložiti jedinici područne (regionalne) samouprave da sukladno zakonu kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva uvede naknadu za razvoj, radi financiranja potreba iz stavka 1. ovoga članka.“

Člankom 52. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN br. 153/09, 90/11, 56/13, 120/16, 127/17 i 66/19; skraćeno: ZFVG) propisano je:

„Članak 52.

Javni isporučitelj vodnih usluga može svojom odlukom odrediti da se uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe, odnosno uz cijenu vodne usluge javne odvodnje plaća i naknada za razvoj (u daljnjem tekstu: odluka o naknadi za razvoj). Odluka o naknadi za razvoj donosi se za razdoblje važenja plana gradnje komunalnih vodnih građevina. Javni isporučitelj vodne usluge ne smije obračunavati i naplaćivati naknadu za razvoj protivno odredbama odluke o naknadi za razvoj. Javni isporučitelj vodne usluge objavljuje odluku o naknadi za razvoj u »Narodnim novinama«.

Odluku o naknadi za razvoj javni isporučitelj vodnih usluga dužan je dostaviti Vijeću za vodne usluge u roku od pet dana od dana donošenja.“

Člankom 16. stavci 1. i 2. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 66/19; skraćeno: ZID ZFVG iz 2019.) propisano je:

„U roku od 30 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona javni isporučitelji vodnih usluga dužni su donijeti odluke o naknadi za razvoj u skladu s člankom 52. koji je izmijenjen člankom 7. ovoga Zakona koje moraju sadržavati i sve neizvršene odredbe važećih odluka o naknadi za razvoj koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijele jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave. Nakon isteka roka od 36 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona naknada za razvoj ne može se obračunavati i naplaćivati za iduća obračunska razdoblja, na temelju odluke o naknadi za razvoj koju je prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili jedinice područne (regionalne) samouprave.“

Članak 3. stavak 1. točke 8. i 11. Zakona o vodnim uslugama (NN 66/19; skraćeno: ZVU) propisuje:

„8. jedinstveni javni isporučitelji vodnih usluga su javni isporučitelji vodnih usluga koji steknu rješenje iz članka 16. stavaka 5. ili 6. ovoga Zakona

11. postojeći javni isporučitelji vodnih usluga su javni isporučitelji vodnih usluga koji imaju akt o ispunjenju posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje na temelju Zakona o vodama (»Narodne novine«, br. 107/95. i 150/05.) i Zakona o vodama (»Narodne novine«, br. 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14. i 46/18.), što uključuje i isporučitelje koji isporučuju vodu za ljudsku potrošnju isključivo drugim isporučiteljima vodnih usluga“

Članak 12. stavak 1. Zakona o vodnim uslugama propisuje:

„Javni isporučitelj vodnih usluga

Članak 12.

(1) Javni isporučitelj vodnih usluga je društvo kapitala kojem su jedini osnivači jedinice lokalne samouprave na uslužnom području.“

Članak 23. Zakona o vodnim uslugama propisuje:

„Dodatna nadležnost skupštine

Članak 23.

(1) Uz nadležnosti propisane zakonom kojim se uređuju trgovačka društva, skupština:

1. donosi poslovni plan
2. donosi odluku o cijeni vodnih usluga
3. donosi opće uvjete isporuke vodnih usluga
4. donosi odluku o naknadi za razvoj iz zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva
5. utvrđuje prijedlog odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta iz zakona kojim se uređuju vode
6. utvrđuje prijedlog odluke o odvodnji otpadnih voda iz zakona kojim se uređuju vode i
7. odlučuje o godišnjem izvješću o izvršenju poslovnog plana.

(2) Poslovni plan sadržava financijski plan, a u njegovim okvirima i: plan gradnje komunalnih vodnih građevina, plan održavanja komunalnih vodnih građevina, plan zaduživanja kada povrat dugova traje dulje od 12 mjeseci i koji uključuje glavne uvjete zajmova, kredita ili drugih oblika zaduživanja, okvirni plan radnih mjesta koji sadržava isključivo najveći dopušten broj i stručne kvalifikacije zaposlenika i izdatke poslovanja.

Sadržaj poslovnog plana može se proširiti, o čemu skupština odlučuje običnom većinom glasova razmjernih temeljnom kapitalu danih na skupštini, a prošireni sadržaj poslovnog plana može se i suziti, na isti način.

(3) Poslovni plan donosi se za razdoblje od četiri godine koje istječe 31. prosinca četvrte godine od godine u kojoj je stupio na snagu, a preispituje se i mijenja jednom u kalendarskoj godini, a zbog iznimnih okolnosti najviše dva puta u kalendarskoj godini.“

Članak 24. Zakona o vodnim uslugama propisuje:

„Dvostruka većina

Članak 24.

(1) Odlučivanje o pitanjima iz članka 23. stavka 1. točaka 1., 2., 3., 4. i 7. ovoga Zakona ne može se izuzeti iz nadležnosti skupštine.

(2) Odluke o pitanjima iz članka 23. stavka 1. točaka 1., 2., 3., 4. i 7. ovoga Zakona skupština donosi dvostrukom većinom.

(3) Odluka je donesena dvostrukom većinom kada za nju glasa:

- obična većina glasova razmjerno poslovnim udjelima odnosno dionicama u temeljnom kapitalu danih na skupštini i
- obična većina dodatnih glasova danih na skupštini.

(4) Ako se odluke o pitanjima iz stavka 2. ovoga članka ne donesu dvostrukom većinom, ponovno odlučivanje se odgađa za najmanje 30 dana te ako se ni tad odluke ne donesu dvostrukom većinom, donijet će se:

- običnom većinom glasova razmjerno poslovnim udjelima odnosno dionicama u temeljnom kapitalu danih na skupštini i
- nadtrećinskim brojem dodatnih glasova danih na skupštini.

(5) Ako se odluke o pitanjima iz stavka 2. ovoga članka ne donesu većinom iz stavka 4. ovoga članka, javni isporučitelj vodnih usluga dužan je, običnom većinom glasova, razmjerno poslovnim udjelima odnosno dionicama u temeljnom kapitalu danih na skupštini, donijeti zasebni plan gradnje komunalnih vodnih građevina za dijelove sustava javne vodoopskrbe, i/ili sustava javne odvodnje koji služe isključivo korisnicima vodnih usluga na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave, na pisani zahtjev predstavničkih tijela tih jedinica lokalne samouprave, te zasebni plan zaduživanja u dijelu koji se odnosi na gradnju komunalnih vodnih građevina iz ovoga stavka i odluku o posebnoj naknadi za razvoj za gradnju komunalnih vodnih građevina iz ovoga stavka.“

Članak 32. Zakona o vodnim uslugama propisuje:

„Plan gradnje komunalnih vodnih građevina

Članak 32.

(1) Plan gradnje komunalnih vodnih građevina mora biti usklađen s višegodišnjim programom gradnje.

(2) O sukladnosti iz stavka 1. ovoga članka Hrvatske vode izdaju pisano mišljenje, na zahtjev javnog isporučitelja vodnih usluga, Ministarstva ili Vijeća za vodne usluge u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Isporučitelj vodnih usluga dužan je objaviti plan gradnje komunalnih vodnih građevina na svojoj mrežnoj stranici te ga putem te stranice držati dostupnim javnosti za sve vrijeme njegova važenja.“

4.2. Pravna ocjena

IVS - Istarski vodozaštitni sustav d.o.o., je javni isporučitelj vodnih usluga, u smislu članka 12. st.1. ZVU, a ujedno je i postojeći javni isporučitelj vodnih usluga iz čl. 3. st.1. točka 11. ZVU. Odredba članka 105. stavka 2. ZOV-a nepotpuna je jer upućuje na „sukladnu primjenu“ zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva. Prema čl. 105. st.2. ZOV-a jedinica lokalne samouprave može predložiti jedinici područne (regionalne) samouprave donošenje predmetne odluke, sukladno zakonu kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva, ali pritom korespondirajući članak 52. ZFVG ne daje i ovlast jedinici područne (regionalne)

samouprave da tu odluku stvarno i donese. U tom smislu, mogućnost „sukladne primjene“, članka 52. ZFVG, kako se traži člankom 105. stavkom 2. ZOV-a, ne postoji, a ZOV nije normirao opciju „odgovarajuće primjene“ (primjena *mutatis mutandis*). Odluka o naknadi za razvoj opći je akt, s općim učinkom, koji može donijeti samo tijelo izričito ovlašteno zakonom. U tom smislu, Vijeće je zaključilo da predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave nije izrijekom ovlašteno donijeti odluku o naknadi za razvoj, a odredba članka 52. stavka 1. ZFVG izrijekom određuje da je javni isporučitelj vodnih usluga ovlašten donijeti odluku o naknadi za razvoj. Pritom, predmetna odredba ne razlikuje „postojećeg javnog isporučitelja vodnih usluga“ od „jedinstvenog javnog isporučitelja vodnih usluga“, što znači da bilo koji od njih jeste izrijekom ovlašten donijeti odluku o naknadi za razvoj.

Odluku o naknadi za razvoj donosi skupština javnog isporučitelja vodnih usluga, većinom iz članka 24. stavaka 2. (povezano sa stavkom 3.), 4. ili 5. Zakona o vodnim uslugama. Odluka o naknadi za razvoj donosi se za razdoblje važenja plana gradnje komunalnih vodnih građevina. (čl. 52. st. 2. ZFVG). (3) Poslovni plan, a njegovom okviru i plan gradnje komunalnih vodnih građevina, donosi se za razdoblje od četiri godine (čl. 23.st.3. ZVU). Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora (dalje u tekstu: Ministarstvo), u svom mišljenju od 12.10.2020., KLASA: 325-01/20-01/345, URBROJ: 517-07-3-1-2-20-2. je navelo: „Što se tiče Poslovnog plana i posebice Plana gradnje komunalnih vodnih građevina koji je njegov sastavni dio, ako u prijelaznom razdoblju do integracije nije moguće isti planirati za četverogodišnje plansko razdoblje, moguće ga je donijeti za jednogodišnje plansko razdoblje vodeći računa da bude usklađen s Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina 2014.-2023. (”Narodne novine”, broj117/15). Isto vrijedi i za Plan održavanja komunalnih vodnih građevina.“ Ministarstvo dakle, ostavlja mogućnost samo za dvije opcije u prijelaznom razdoblju a to je ili donošenje četverogodišnjih planova ili jednogodišnjih poslovnih planova.

Javni isporučitelj mora voditi računa da plan gradnje uskladi s člankom 32. ZVU, a osobito stavkom 3. „Isporučitelj vodnih usluga dužan je objaviti plan gradnje komunalnih vodnih građevina na svojoj mrežnoj stranici te ga putem te stranice držati dostupnim javnosti za sve vrijeme njegova važenja.“ Javni isporučitelj vodne usluge objavljuje odluku o naknadi za razvoj u »Narodnim novinama«. (čl. 52. st.4. ZFVG).

Odluku o naknadi za razvoj, u formi privremene odluke o naknadi za razvoj, može donijeti i Vijeće za vodne usluge na zahtjev javnog isporučitelja vodnih usluga ili po službenoj dužnosti (čl. 68. st.1. toč. 5. ZVU). Javni isporučitelj vodnih usluga mora voditi računa o tome da odluku o naknadi za razvoj donese te da ista stupi na snagu do 18.7.2022. (najmanje osmoga dana od objave u Narodnim novinama), u skladu s čl. 16. st. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 66/19) jer nakon isteka roka od 36 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona naknada za razvoj ne može se obračunavati i naplaćivati za iduća obračunska razdoblja, na temelju odluke o naknadi za razvoj koju je prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili jedinice područne (regionalne) samouprave.

5. Dostava podataka o isporučenim količinama vode pravnom subjektu koji nije isporučitelj vodnih usluga

Vijeću za vodne usluge obratio se isporučitelj vodnih usluga, Neretvansko-Pelješko-Korčulansko-Lastovsko-Mljetski vodovod d.o.o. iz Korčule (u daljnjem tekstu: NPKLM vodovod d.o.o.), sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja o tome smije li dostavljati podatke o isporučenim količinama vode tvrtki Hober d.o.o. KTD Korčula koja nije registrirana za obavljanje usluga odvodnje, a koja sada vrši naplatu usluga odvodnje na užem području grada Korčule.

NPKLM vodovod d.o.o. u bitnome navodi da je on kao isporučitelj vodnih usluga vodoopskrbe dostavljao Hober odvodnji d.o.o. podatke o isporučenim količinama vode kako bi ista tvrtka mogla obračunavati usluge odvodnje, uz napomenu da je navedena bila registrirana za obavljanje usluga odvodnje, no da je ugašena 13.05.2021. godine rješenjem Trgovačkog suda u Dubrovniku Tt-20/4517-30. Navodi da je tvrtka Hober d.o.o. KTD Korčula, koja se bavi komunalnim uslugama, nakon toga preuzela obavljanje usluga odvodnje i njihovu naplatu.

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama (»Narodne novine«, br. 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo je sljedeće stručno mišljenje.

5.1. Mjerodavno pravo

Sukladno članku 11. stavku 1. Zakona o vodnim uslugama: „(1) Djelatnost vodnih usluga obavljaju javni isporučitelji vodnih usluga.“

Sukladno članku 16. stavku Zakona o vodnim uslugama: za obavljanje djelatnosti vodnih usluga pravne osobe moraju ispunjavati opće uvjete iz Zakona (stavak 1.) te posebne uvjete (stavci 2., 3. i 4.) propisane uredbom Vlade Republike Hrvatske (stavak 8.) o čemu se izdaju dva rješenja i to rješenje iz stavka 6. i rješenje iz stavka 7. Zakona.

Izdavanje rješenja iz članka 16. stavka 6. i 7. Zakona o vodnim uslugama vezano je za postupak pripajanja javnih isporučitelja vodnih usluga odnosno uz nastup rokova iz članka 92. stavka 1. i 6. Zakona o vodnim uslugama. S obzirom da nisu nastupile okolnosti iz navedenih odredbi primjenjuju se prijelazna odredba članka 114. točka 5. Zakona o vodnim uslugama.

Sukladno članku 114. točka 5. Zakona o vodnim uslugama:

„Do stupanja na snagu propisa koji se donose temeljem ovoga Zakona ostaju na snazi propisi i drugi provedbeni akti doneseni na temelju Zakona o vodama (»Narodne novine«, br. 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14. i 46/18.), i to:

5. Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne odvodnje (»Narodne novine«, br. 28/11. i 16/14.)“ - što znači da javni isporučitelj vodnih usluga mora posjedovati važeće rješenje o ispunjenju posebnih uvjeta u skladu s tim propisom.

5.2. Činjenično stanje

KTD HOBBER, d.o.o., Korčula obavlja djelatnost javne odvodnje na području Grada Korčule te ima registriranu djelatnost javne odvodnje u sudskom registru (Društvo je upisano kod Trgovačkog suda u Dubrovniku pod tvrtkom društva Komunalno trgovačko društvo "Hober" društvo sa ograničenom odgovornošću. Skraćena tvrtka glasi: KTD HOBBER, d.o.o.).

KTD HOBBER, d.o.o., Korčula, međutim, nije javni isporučitelj vodnih usluga jer, prema službenoj evidenciji Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, ne posjeduje važeće rješenje o ispunjenju posebnih uvjeta u skladu s Pravilnikom o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne odvodnje («Narodne novine», br. 28/11. i 16/14.).

5.3. Pravna ocjena

U smislu iznesenog, NPKLM vodovod d.o.o., Korčula, nema pravnu obvezu, prema Zakonu o vodnim uslugama dostavljati podatke o isporučenim količinama društvu KTD HOBBER, d.o.o., Korčula. Vijeće je smatralo da načelo „(1) Vodne usluge su djelatnosti od općeg interesa i obavljaju se kao javna služba.“ Iz članka 4. stavka 1 Zakona o vodnim uslugama te načelo „(2) Vodne usluge su od interesa za sve jedinice lokalne samouprave na uslužnom području (međukomunalne djelatnosti) i za Republiku Hrvatsku.“ – nije povrijeđeno nedavanjem podataka o količinama isporučene vode za ljudsku potrošnju od strane NPKLM vodovoda d.o.o. Korčula prema KTD HOBBER, d.o.o., Korčula, jer isti pruža usluge javne odvodnje na području Grada Korčule kao neovlašteni pravni subjekt.

Vijeće je pri tom, međutim, ukazalo da dostava predmetnih podataka može biti u suprotnosti s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (Tekst značajan za EGP) (SL L 119, 4. 5. 2016.) (u daljnjem tekstu: Opća uredba o zaštiti podataka). Naime, prema tekstu Opće uredbe o zaštiti podataka izraz „obrada podataka“ znači svaki postupak ili skup postupaka koji se obavljaju na osobnim podacima ili na skupovima osobnih podataka (...) otkrivanje prijenosom (...) ili stavljanjem na raspolaganje na drugi način (...) (članak 4. točka 2. Opće uredbe o zaštiti podataka), a osobni podaci moraju biti (...) prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te se dalje ne smiju obrađivati na način koji nije u skladu s tim svrhama (članak 5. stavak 1. točka (b) Opće uredbe o zaštiti podataka). S obzirom da materija zaštite osobnih podataka spada u nadležnost Agencije za zaštitu osobnih podataka, sukladno odredbama Zakona o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/2018) Vijeće je ukazalo kako postoji mogućnost da Agencija za zaštitu osobnih podataka ima drukčije mišljenje, no ono nema utjecaja na mišljenje Vijeća kad je u pitanju primjena odredbi Zakona o vodnim uslugama.

6. Rok donošenja naknade za razvoj

Vijeću za vodne usluge obratio se isporučitelj vodnih usluga, Vodovod Osijek d.o.o. sa zahtjevom za davanjem stručnog mišljenja o roku donošenja naknade za razvoj.

U zahtjevu isporučitelja vodnih usluga navedeno je u bitnom:

- da je člancima 16. i 17. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN 66/19, dalje: ZID ZFVG iz 2019. 1) striktno propisan rok donošenja odluka o naknadi za razvoj

- da se člankom 52. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN br. 153/09, 90/11, 56/13,120/16, 127/17 i 66/19; dalje u tekstu: ZFVG 2) određuje da se odluka o naknadi za razvoj donosi za razdoblje važenja plana gradnje komunalnih vodnih građevina

- da je člankom 32. Zakona o vodnim uslugama (NN 66/19; dalje u tekstu: ZVU 3) propisano je da plan gradnje komunalnih vodnih građevina mora biti usklađen s višegodišnjim programom gradnje o čemu Hrvatske vode izdaju pisano mišljenje
- da je člankom 23. stavkom 2. ZVU propisano da je plan gradnje komunalnih vodnih građevina sastavni dio poslovnog plana koji javni isporučitelj donosi za razdoblje od četiri godine
- da je člankom 23. i 24. ZVU propisano da je donošenje odluke o naknadi za razvoj u nadležnosti je Skupštine Društva koje ju donosi dvostrukom većinom
- da je člankom 58. stavkom 6. ZFVG propisano da. „način određivanja visine naknade za razvoj, njezin obračun i plaćanje propisuju se uredbom o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga iz zakona kojim se uređuju vodne usluge“ koji podzakonski akt do danas nije donesen.

U zahtjevu se dalje navodi: „Obzirom da nisu ostvarene zakonske pretpostavke za donošenje višegodišnjeg plana gradnje komunalnih vodnih građevina na cijelom uslužnom području kao i činjenicu da Društvu tek predstoji zakonska obveza pripajanja ostalih pet javnih isporučitelja sa uslužnog područja 8. u roku od šest mjeseci (...). Nadalje, da je na postojećem vodoopskrbnom području Društva (na obuhvatu prije provođenja postupka pripajanja) na snazi osam odluka o naknadi za razvoj donesenih od strane Grada Osijeka i okolnih JLS koji u različitim visinama određuju naknadu za razvoj. Obzirom na navedeno, mole odgovor da li je Društvo u obvezi donositi novu odluku o naknadi za razvoj prije provođenja postupka pripajanja i Uredbe o metodologiji i to za postojeće vodoopskrbno područje poštujući rokove iz ZOFVG ili pak nakon provođenja postupka pripajanja za cjelokupno uslužno područje 8. kao jedinstveni isporučitelj sukladno odredbama ZOVU?“

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama (»Narodne novine«, broj 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo je sljedeće stručno mišljenje.

6.1. Mjerodavni propisi

Za predmetno pitanje mjerodavni su sljedeći propisi i odredbe:

Člankom 52. stavkom 2. ZFVG propisano je:

„Odluka o naknadi za razvoj donosi se za razdoblje važenja plana gradnje komunalnih vodnih građevina.“

Člankom 58. stavkom 6. ZFVG propisano je:

„Način određivanja visine naknade za razvoj, njezin obračun i plaćanje propisuju se uredbom o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga iz zakona kojim se uređuju vodne usluge.“

Člankom 16. stavci 1. i 2. ZID ZFVG iz 2019. propisano je:

„U roku od 30 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona javni isporučitelji vodnih usluga dužni su donijeti odluke o naknadi za razvoj u skladu s člankom 52. koji je izmijenjen člankom 7. ovoga Zakona koje moraju sadržavati i sve neizvršene odredbe važećih odluka o naknadi za razvoj koje su prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijele jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave. Nakon isteka roka od 36 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona naknada za razvoj ne može se obračunavati i

naplaćivati za iduća obraćunska razdoblja, na temelju odluke o naknadi za razvoj koju je prije stupanja na snagu ovoga Zakona donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili jedinice podrućne (regionalne) samouprave.“

Člankom 32. ZVU propisano je:

„(1) Plan gradnje komunalnih vodnih građevina mora biti usklađen s višegodišnjim programom gradnje.

(2) O sukladnosti iz stavka 1. ovoga članka Hrvatske vode izdaju pisano mišljenje, na zahtjev javnog isporučitelja vodnih usluga, Ministarstva ili Vijeća za vodne usluge u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Isporućitelj vodnih usluga dužan je objaviti plan gradnje komunalnih vodnih građevina na svojoj mrežnoj stranici te ga putem te stranice držati dostupnim javnosti za sve vrijeme njegova važenja.“ Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina donesen je Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 30. prosinca 2021. (NN 147/21).

6.2. Pravna ocjena

U skladu s mišljenjem Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprava za vodno gospodarstvo i zaštitu mora, KLASA: 325-01/20-01/345, URBROJ: 517-07-3-1-2-20-2 od 12. listopada 2020. izdana za Odvodnju Rovinj-Rovigno d.o.o., u prijelaznom razdoblju dopušteno je donijeti i jednogodišnji poslovni plan i u njegovom sastavu plan gradnje komunalnih vodnih građevina.

Rok donošenja odluka o naknadi za razvoj iz članka 16. stavka 1. ZID ZFVG iz 2019. nije vezan uz obvezu pripajanja iz članka 88. ZVU, već je rok postavljen neovisno. Rok iz ove odredbe je instruktivan.

Međutim, rok iz članka 16. stavka 2. ZID ZFVG iz 2019. je prekluzivan i naknada za razvoj se, istekom toga roka, neće moći obraćunavati i naplaćivati temeljem odluka o naknadi za razvoj koje nisu donesene po stavku 1. istoga članka. U tom smislu potrebno je donijeti odluke o naknadi za razvoj iz članka 16. stavka 1. ZID ZFVG iz 2019. koje će stupiti na snagu prije ili na dan isteka roka iz članka 16. stavka 2. ZID ZFVG iz 2019., na temelju plana gradnje komunalnih vodnih građevina, koji može biti donesen i za jednogodišnje razdoblje. Javni isporučitelj vodnih usluga je u donošenju plana gradnje komunalnih vodnih građevina, dužan poštivati odredbu članka 32. ZVU. Nedonošenje uredbe o metodologiji za određivanje cijene vodnih usluga iz članka 43. stavka ZVU ne predstavlja zapreku za postupanje po članku 16. stavku 1. ZID ZFVG iz 2019.

7. Izuzeća, oslobođenja i olakšice od plaćanja naknade za razvoj

Vijeću za vodne usluge obratio se isporučitelj vodnih usluga, Komunalno društvo Pag d.o.o. sa zahtjevom za davanjem stručnog mišljenja o primjeni izuzeća, oslobođenja i olakšice od plaćanja naknade za razvoj.

Isporučitelj u bitnome navodi da je u postupku donošenja odluke o naknadi za razvoj te pita da li je dopušteno zadržavanje izuzeća iz sada važeće odluke o naknadi za razvoj u novoj odluci. Naime, Odlukom o obračunu i naplati naknade za razvoj (Službeni glasnik Grada Paga broj 5/18) je propisano izuzeće od plaćanja naknade za razvoj Gradu Pagu - kada koristi vodne usluge u svrhu gradnje i održavanja javnih i zelenih površina i Benediktinskom samostanu Sv. Margarite Pag i Župnom uredu Pag - kada koriste vodne usluge u svrhu održavanja zelenih površina koje se nalaze na području koja predstavljaju zaštićeni spomenik kulture, odnosno arheološko nalazište. Kako se novom odlukom o naknadi za razvoj u bitnom planiraju zadržati odredbe sada važeće odluke, pa tako i o izuzeću, s eventualno proširenom primjenom izuzeća i na zelene površine Općine Kolan i njihovih crkvenih objekata, traže mišljenje Vijeća, obzirom da Zakon o financiranju vodnog gospodarstva nije propisao uvjete izuzeća od plaćanja naknade za razvoj.

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama («Narodne novine», br. 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo je sljedeće stručno mišljenje.

7.1. Mjerodavni propisi

Za predmetna pitanja mjerodavni su članci 5. i 56. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN br. 153/09, 90/11, 56/13, 120/16, 127/17 i 66/19; dalje u tekstu ZFVG) te članak 51. Ustava Republike Hrvatske.

Člankom 5.

stavkom 1. točka 7. ZFVG određeno je u vodne naknade spada i naknada za razvoj.

Stavkom 2. propisno je: „Vodne naknade javna su davanja.“

Stavkom 5. propisano je: „Obračun i naplata naknade za razvoj u interesu je jedinica lokalne samouprave na uslužnom području i Republike Hrvatske.“

Stavkom 9. propisano je: „Naknada za razvoj prihod je javnoga isporučitelja vodne usluge.“

Člankom 52. stavci 1. i 4. ZFVG propisano je:

„Javni isporučitelj vodnih usluga može svojom odlukom odrediti da se uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe, odnosno uz cijenu vodne usluge javne odvodnje plaća i naknada za razvoj (u daljnjem tekstu: odluka o naknadi za razvoj).

(...)

(...)

Javni isporučitelj vodne usluge objavljuje odluku o naknadi za razvoj u „Narodnim novinama

(...)“.

Člankom 56. ZFVG propisano je:

„Odlukom o naknadi za razvoj određuje se visina naknade za razvoj u kunama po kubnom metru osnovice.

Odlukom iz stavka 1. ovoga članka propisuju se detaljnije namjene kojima služi prihod od naknade za razvoj, način i rokove uplate naknade za razvoj, nadzor nad obračunom i naplatom naknade za razvoj, a može detaljnije propisati obveznike, osnovicu, izuzeća od plaćanja, oslobođenja i olakšice, prekršajne odredbe te postupak za njihovo ostvarenje.“

Člankom 57. ZFVG propisano je:

„Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina odnosno za financiranje otplate zajmova i kredita za gradnju komunalnih vodnih građevina sukladno financijskom planu javnog isporučitelja vodnih usluga, koji se donose u skladu sa zakonom kojim se uređuju vodne usluge.“

Člankom 51. Ustava Republike Hrvatske NN 56/90, 135/97, 113/00, 28/01,76/10 i 5/14) uređeno je:

„Svatko je dužan sudjelovati u podmirenju javnih troškova, u skladu sa svojim gospodarskim mogućnostima. Porezni se sustav temelji na načelima jednakosti i pravednosti.“

7.2. Pravna ocjena

Naknada za razvoj javno je davanje za čije su uvođenje i propisivanje visine (čl. 56.st.1. ZFVG) te za detaljnije propisivanje obveznika, osnovice, izuzeća od plaćanja, oslobođenja i olakšica, (...) te postupka za njihovo ostvarenje (čl. 56.st.2. ZFVG) nadležni javni isporučitelji vodnih usluga.

Odluka o naknadi za razvoj je s obzirom na pravne značajke svoga predmeta i postupka donošenja (javno davanje, podmirenje javnoga troška, objava u Narodnim novinama) opći akt s općim učinkom. Ovo javno davanje, kao i druga javna davanja (porezi, carine, doprinosi, trošarine, pristojbe i dr.) služi podmirenju javnih troškova (čl. 57. ZFVG), a svatko je dužan sudjelovati u podmirenju javnih troškova u skladu sa svojim gospodarskim mogućnostima. (čl. 51. st.1. Ustava Republike Hrvatske). Prema mišljenju ovoga Vijeća obračun naknade za razvoj, kao javnoga davanja treba temeljiti i na načelima jednakosti i pravednosti, čl. 51.st. 2. Ustava Republike Hrvatske), jer vodne naknade čine podsustav javnih financija, pa tako i poreznog sustava, kao njihovog prvog stupa.

Iz predmetnih odrednica razvidno je da javni isporučitelj vodnih usluga ima ovlast samostalno propisati „izuzeća od plaćanja, oslobođenja i olakšica, (...) te postupka za njihovo ostvarenje“. Pritom nije vezan posebnim zakonskim odredbama o izuzećima i oslobođenjima jer iste nisu propisane ZFVG-om, ali je vezan Ustavnom odredbom o „podmirenju javnih troškova u skladu sa svojim gospodarskim mogućnostima“ te načelima „jednakosti i pravednosti“.

U predmetnom slučaju izuzeća se odnose na Grad Pag te dva objekta u posjedu odgovarajuće pravne osobe Katoličke Crkve (Benediktinski samostan Sv. Margarite Pag i Župni ured Pag). Izuzeće za Grad Pag primjenjuje se „kada koristi vodne usluge u svrhu gradnje i održavanja javnih i zelenih površina“. Izuzeće za dva vjerska objekta primjenjuje se „kada koriste vodne usluge u svrhu održavanja zelenih površina koje se nalaze na području koja predstavljaju zaštićeni spomenik kulture, odnosno arheološko nalazište.“

Iz navedenog proistječe da Grad Pag i odgovarajuća pravna osoba Katoličke Crkve u čijem su posjedu i dva predmetna objekta plaćaju naknadu za razvoj kada se ista naplaćuje uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe kada se ista koristi za svoju primarnu namjenu tj. kao voda za ljudsku potrošnju (prvenstveno za piće). U okviru te namjene, navedeni pravni subjekti jesu obveznici naknade za razvoj. Oni su djelomice izuzeti od plaćanja naknade za razvoj kada se ista naplaćuje uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe kada se ista koristi za alternativne namjene korištenja vode za ljudsku potrošnju. Vijeće je bilo mišljenja da, u smislu čl. 51. Ustava Republike Hrvatske, ti pravni subjekti sudjeluju u podmirenju javnih troškova. Da li je to sudjelovanje u skladu s njihovim gospodarskim mogućnostima ili nije, odnosno je li izuzeće utemeljeno na jednakosti i pravednosti - treba autonomno odlučiti donositelj odluke o naknadi za razvoj (skupština javnog isporučitelja vodnih usluga). U tim aspektima odluka o naknadi za razvoj podliježe ocjeni suglasnosti s Ustavom (ustavnost), ukoliko netko pokrene ocjenu njezine ustavnosti, a ne ocjeni suglasnosti sa Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva (nadzoru zakonitosti) koje provodi Vijeće za vodne usluge.

Sve naprijed navedeno odnosi se i na ista izuzeća koja se namjeravaju propisati za Općinu Kolan i vjerske objekte u Općini Kolan, čime se po mišljenju Vijeća izvjesno udovoljava ustavnom načelu jednakosti, a pod pretpostavkom da na područjima Grada Paga i Općine Kolan ne postoje objekti drugih vjerskih zajednica koji imaju istu namjenu potrošnje vodnih usluga.

Isporučitelj vodnih usluga trebao bi precizno definirati korisnika vodnih usluga – odgovarajuću pravnu osobu Katoličke Crkve, koja je u posjedu navedenih objekata i navesti je u odluci o naknadi za razvoj – prije navođenja samoga objekta. (Vidjeti: Pravne osobe Katoličke Crkve na <https://registri.uprava.hr/#!pravneOsobeKC>).

8. Financiranje kanalizacijskih priključnih cijevi iz prihoda od naknade za razvoj

Vijeću za vodne usluge obratio se isporučitelj vodnih usluga, Vodovod grada Vukovara d.o.o. sa zahtjevom za davanjem stručnog mišljenja o zakonitosti financiranja kanalizacijskih priključaka iz prihoda od naknade za razvoj.

Isporučitelj u bitnom navodi da mu je za financiranje kanalizacijskih priključaka u projektu „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture grada Vukovara-FAZA 2“ (Operativni program Konkurentnosti i kohezije 2014-2020.) osigurano 5.487.030,43 kn te da se u postupku javne nabave pokazalo da su sredstva nedostatna za financiranje.

Isporučitelj traži mišljenje je li moguće razliku financijskih sredstava potrebnih za financiranje kanalizacijskih priključaka financirati iz prikupljene naknade za razvoj.

Na upit Vijeća za vode usluge, isporučitelj je pojasnio da bi predmet financiranja zapravo bio cjevovod od spoja na sustav javne odvodnje do kontrolnog okna. Kontrolno okno je zadnje okno internog sustava odvodnje smješteno uz regulacijsku liniju na čestici vlasnika ili korisnika sustava javne odvodnje. Kontrolno okno gradi i održava, kao dio interne odvodnje, korisnik usluga javne odvodnje. Predmetni (priključni) cjevovodi su pod upravom isporučitelja usluge javne odvodnje i održava ih isporučitelj usluge javne odvodnje te će se isti evidentirati u poslovnim knjigama javnog isporučitelja vodnih usluga kao njegova dugotrajna imovina (komunalne vodne građevine).

Na temelju članka 68. stavka 1. točka 9. Zakona o vodnim uslugama (»Narodne novine«, br. 66/19) Vijeće za vodne usluge dalo sljedeće stručno mišljenje.

8.1. Mjerodavni propisi

Za predmetna pitanja mjerodavni su niže navedeni Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (NN br. 153/09, 90/11, 56/13, 120/16, 127/17 i 66/19; dalje u tekstu ZFVG) i Zakona o vodnim uslugama (NN br. 66/19; dalje u tekstu: ZVU).

Članak 5. stavak 1. točka 7. ZFVG propisuje:

„Vodne naknade su:

(...)

7. naknada za razvoj.“

Članak 5. stavak 2. ZFVG propisuje:

„Vodne naknade javna su davanja.“

Članak 5. stavak 9. ZFVG propisuje:

„Naknada za razvoj prihod je javnoga isporučitelja vodne usluge.“

Člankom 57. ZFVG propisano je:

„Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina (...).“

Člankom 3. stavkom 1. točkama 3, 13. i 16. ZVU propisano je:

„3. interni vodovodni i odvodni sustavi su tehnički i tehnološki povezan skup vodova, građevina i opreme za vodoopskrbu (interni vodovodni sustavi) odnosno za odvodnju otpadnih voda (interni odvodni sustavi), od priključka na komunalne vodne građevine do i unutar stambenih i poslovnih građevina, drugih građevina i nekretnina

13. priključak je spoj internih vodovodnih i odvodnih sustava s komunalnom vodnom građevinom

16. sustav javne odvodnje je tehnički i tehnološki povezani skup građevina za javnu odvodnju od priključka korisnika vodne usluge do krajnje točke ispuštanja.“

8.2. Pravna ocjena

U smislu postavljenog upita Vijeće za vodne usluge uočilo je da isporučitelj vodnih usluga ne koristi izraz (kanalizacijski) priključak u skladu sa zakonom. Naime, u tehničkom smislu, kanalizacijski priključak uobičajeno podrazumijeva kanalizacijsko okno i priključnu cijev na mrežu javne odvodnje. Međutim, zakonska definicija priključka je uža i ona se odnosi samo na (kanalizacijsko) okno („priključak je spoj internih vodovodnih i odvodnih sustava s komunalnom vodnom građevinom“; čl. 3. st.1. toč. 13. ZVU).

Otvoreno je pitanje tko je vlasnik priključka odnosno je li priključak, kao spoj (i granična točka između) internih vodovodnih i odvodnih sustava s komunalnom vodnom građevinom i sam komunalna vodna građevina u vlasništvu javnog isporučitelja vodnih usluga ili je dio internog vodovodnog ili odvodnog sustava, u vlasništvu korisnika vodnih usluga. To pitanje je različito uređeno općim uvjetima isporuke javnih isporučitelja vodnih usluga. Različito uređenje u općim uvjetima isporuke vodnih usluga (ili općim i tehničkim uvjetima isporuke vodnih usluga, prema terminologiji ranijeg važećeg Zakona o vodama, NN br. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14 i 46/18.), u pravilu, je odraz okolnosti tko je, u dugogodišnjoj praksi konkretnog isporučitelja vodnih usluga, financirao postavljanje/izgradnju priključka: isporučitelj vodnih usluga ili korisnik vodnih usluga. U većini uređenja priključno okno (šah) na javnu vodoopskrbu je komunalna vodna građevina, a kontrolno okno (kanalizacijski šah) dio je internog odvodnog sustava.

Ovo pitanje, međutim, nije odlučno za upit stranke. Upit se, naime, odnosi na financiranje priključne cijevi od kontrolnog okna do ostatka mreže u sustavu javne odvodnje, u slučaju kad je kontrolno okno u vlasništvu korisnika vodnih usluga. U takvom slučaju, priključna cijev od kontrolnog okna do mreže javne odvodnje i sama je dio sustava javne odvodnje, tj. komunalna vodna građevina, u vlasništvu je javnog isporučitelja vodnih usluga i, u smislu računovodstvene klasifikacije, predstavlja njegovu dugotrajnu imovinu ili kratkotrajnu imovinu, ovisno o vrijednosti priključne cijevi.

U smislu članka 57. ZFVG: „Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina (...).“, što znači da se priključne cijevi od kontrolnog okna, kao zadnje točke internog sustava odvodnje do spoja na kanalizacijski kolektor, kao sastavni dio sustava javne odvodnje, mogu financirati iz naknade za razvoj. Štoviše, naknada za razvoj, jedino je neporezno javno davanje (čl.5. st.2. ZFVG), čiji prihodi pripadaju javnom isporučitelju vodnih usluga (čl. 5. st.9. ZFVG) te koji su isključivo namijenjeni financiranju gradnje komunalnih vodnih građevina. Javni isporučitelj

vodnih usluga ne ostvaruje, niti zakonito može ostvariti, druge prihode iz kojih bi pokrio kapitalne izdatke izgradnje komunalnih vodnih građevina, dakle i građevina u sustavu javne odvodnje, uključujući i priključne kanalizacijske cijevi.

11. UPRAVNI SPOROVI

U 2022. nisu pokretani upravni sporovi protiv odluka/rješenja Vijeća, a prethodni su okončani kako je izvješteno u Izvješću za prethodno razdoblje, u korist Vijeća.

12. TRENDOMI U SEKTORU VODNIH USLUGA U 2022.

Vijeće je u 2022. godini uočilo sljedeće trendove:

1. U 2022., kao godini s najvećom stopom inflacije u zadnjem desetljeću⁶⁸ i najvećim porastom cijena električne energije u istom razdoblju⁶⁹ donesene su 54 odluke o cijeni vodnih usluga (74% više od 2021.⁷⁰) i 77 odluka o naknadi za razvoj (175% više od 2021.⁷¹). Među osnivačima isporučitelja vodnih usluga očito je prevladala svijest da bi zadržavanje cijena vodnih usluga na razinama prije 10 i više godina značajno ugrozilo likvidnost isporučitelja.
2. Nominalna ukupna cijena vode za kućanstva porasla je za 6,16%, a realna za 3,33%. I nominalna i realna povećanja bila su znatno ispod stope inflacije (12,7%). Tarife fiksnog dijela cijene vodnih usluga rastle su 8,48%, a varijabilnog dijela 5,27%.
3. Nominalna cijena vode za poslovne korisnike porasla je u fiksnom dijelu za 27,02%, a u varijabilnom za 3,35%, što znači da u fiksnom dijelu bila značajno iznad stope inflacije, a u varijabilnom značajno ispod stope inflacije.⁷²
4. Zadržavanja rasta cijene vode ispod rasta stope inflacije je najvećim dijelom zaslug primjene Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije (NN 104/22) i njezinim učinkom na obuzdavanju troškova električne energije u strukturi materijalnih troškova isporučitelja vodnih usluga.
5. Iako je razlika u količinama vode zahvaćenim od strane isporučitelja vodnih usluga na vodozahvatima između 2022. i 2021. porasla za 18,3 milijuna m³, razlika u isporučenim količinama svim korisnicima vodnih usluga iznosi svega 398.127 m³, jer su gubici vode s 49% narasli na 51%.
6. Prosječni račun kućanstva za vodu porastao je s 200,41 kn na 207,08⁷³ kn mjesečno, što čini realno povećanje cijene vode od 3,33%⁷⁴. Realne promjene u cijeni vode, ali i puštanje u pogon novih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s mrežom odvodnje komunalnih otpadnih voda, utjecali su i na priuštivost te je stopa priuštivosti vode kućanstvima s dosadašnjih 1,38% ili 1,37% povećana na 1,43% od godišnjeg neto-raspoloživog dohotka kućanstva.
7. Broj isporučitelja vodnih usluga smanjen je s 155 na 151.
8. Nastavljen je odljev radne snage iz isporučitelja vodnih usluga. Od 2019. sektor vodnih usluga napustilo je 214 zaposlenika (2,5%), od čega 16⁷⁵ u 2022. koji nisu zamijenjeni drugim zaposlenicima. Broj zaposlenih na 1.000 priključaka pao je na 4,2, ali

⁶⁸ 12,7 %, podatak Državnog zavoda za statistiku, <https://web.dzs.hr/calcinfl.htm>

⁶⁹ 239% , podatak Obnovljivi izvori energije Hrvatske, gospodarsko-interesno udruženje koje okuplja energetske tvrtke za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora u Hrvatskoj, kao i ostalu OIE industriju. Kako navode: „Prosječna cijena električne energije za dvanaest mjeseci prošle godine iznosila je 273,72 €/MWh i veća je za 159,14 €/MWh u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Cijena električne energije porasla je tako za godinu dana nevjerojatnih 239 posto!“ <https://oie.hr/elektroenergetska-kretanja-u-hrvatskoj-u-2022/>

⁷⁰ 31 u 2021.

⁷¹ 28 u 2021.

⁷² Podatak o prosječnom računu za poslovne korisnike nije dostupan pa se realna promjena ne da izračunati.

⁷³ s 200,41 kn/mjesečno u 2021.

⁷⁴ 9,36% u 2021.

⁷⁵ 23 u javnom sektoru

zabrinjavajuće je što sektor napuštaju kvalificirani kadrovi tehničke struke. Prosječna neto plaća u 2022. u javnom dijelu sektora iznosila je 7.139,25 kn, što je 3,88% (266,86 kn) više nego u 2021. (6.872,39 kn), ali je za 6,71% ispod prosječne mjesečne isplaćene neto plaća po zaposlenome u Hrvatskoj (7.653 kn).

9. Ukupni prihodi cijelog sektora vodnih usluga kontinuirano rastu i iznose 4,7 mild. kuna, što je povećanje od cca 494 milijuna kuna u odnosu na 2021. ili 11,67%. Ukupni rashodi iznose 4,49 mild. kuna i porasli su za 397 milijuna kuna u odnosu na 2021. ili 9,70%. Cijeli sektor agregirano bilježi pozitivan rezultat za 2022. godinu. Dobit prije oporezivanja bila je na 230 milijuna kuna ili 4,86% u odnosu na ukupne prihode sektora, dok je dobit nakon oporezivanja iznosila cca 180 milijuna kuna ili 3,80% u odnosu na ukupne prihode sektora što je pokazatelj da cijeli sektor agregirano ne prelazi 5% dopuštene granične marže.
10. U javnom dijelu sektora vodnih usluga ukupni prihodi⁷⁶ povećali su se za 405 milijuna kn ili 10,7%, a rashodi su se povećali za cca 299 milijuna kn ili 7,73% u odnosu na 2021. Tri najveća poslovna rashoda su, materijalni troškovi (31,58%), amortizacija dugotrajne imovine (29,85%) i troškovi osoblja (24,48%), koji zajedno čine 85,91% rashoda. Materijalni troškovi uključujući troškove energenata⁷⁷ porasli su za 15,13% u odnosu na 2021., dok su troškovi osoblja porasli za 2,2%, a troškovi amortizacije za 4,1%.
11. Javni dio sektora ostvario je u 2022. godini financijski gubitak prije oporezivanja od 3,2 milijuna kuna koji je zadržan unutar niske stope od -0,08% u odnosu na ukupne prihode javnog dijela sektora. Broj isporučitelja vodnih usluga s financijskim gubitkom u 2022. smanjen s 54 na 51, međutim s gubitkom je završilo je 10 srednje velikih isporučitelja te 2 velika isporučitelja: Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split te Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., Zagreb. Isporučitelj s najvećim financijskim gubicima je Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o. Većina isporučitelja, osim velikih isporučitelja završila je sa gubitkom zbog porasta materijalnih troškova, prvenstveno troškova energije, nastalih prije stupanja na snagu Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije.
12. Prosječna potrošnja u kućanstvima u 2022. iznosila je 143 litra/dnevno po stanovniku, kao i u 2021.⁷⁸.
13. U 2022. povećana je i međusobna isporuka vode između različitih isporučitelja vodnih usluga na oko 19% (45,4 milijuna m³), s cca 18% (43 milijuna m³) u 2021.
14. U 2022. omjer fiksnog dijela cijene vodnih usluga za poslovne korisnike i kućanstva se značajno povećao s 1,77 na 2,02⁷⁹. Omjer varijabilnog dijela cijene vodnih usluga se također povećao s 1,68 na 1,70⁸⁰ za poslovne korisnike i kućanstva⁸¹. Omjer

⁷⁶ 4,15 milijardi kuna

⁷⁷ nastali prije stupanja na snagu Uredbe o otklanjanju poremećaja na domaćem tržištu energije

⁷⁸ prosječna mjesečna potrošnja po kućanstvu smanjena s 12,05 m³ u 2021. na 11,73 m³. Ovo je rezultat okolnosti da se prosječan broj članova kućanstva od Popisa iz 2011. do Popisa iz 2021. smanjio s 2,8 na 2,7.

⁷⁹ limit po Uredbi o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga (NN 70/23) je 1,60

⁸⁰ limit po Uredbi o metodologiji za određivanje cijena vodnih usluga (NN 70/23) je 1,70

⁸¹ Omjer varijabilnog dijela cijene vode (što uključuje varijabilni dio cijene vodnih usluga, naknadu za razvoj, naknadu za korištenje voda, naknadu za zaštitu voda i PDV) za poslovne korisnike i kućanstva smanjio se sa 1,55 na 1,52.

varijabilnog dijela cijene vode za poslovne korisnike i kućanstva smanjio se sa 1,55 na 1,52.
